

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΑ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1/15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1974 | ΔΡΙΘ. 15-16

ΕΝ ΤΗ ΕΝΟΤΗΤΙ Η ΔΥΝΑΜΙΣ

Ἐξετυπούτο τὸ παρὸν φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας», ὅταν ἐπραγματοποιήθη ἡ βάρβαρος εἰσβολὴ τῶν Τούρκων εἰς Κύπρον.

Μετὰ πολυετεῖς, παρελκυστικὰς ἐκ μέρους τῶν Τούρκων, διαπραγματεύσεις ἀφορώσας εἰς τὸ Κυπριακὸν ζήτημα καὶ μετὰ τὴν ἐκ μέρους αὐτῶν συνεχῆ προβολὴν ἀπαραδέκτων ἀξιώσεων, αἵτινες ἀπέβλεπον εἰς τὸν διαμελισμὸν τῆς ἑλληνικωτάτης Κύπρου, ἐξεδηλώθη ἡ εἰσβολὴ αὕτη, καθ' ἣν ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐναντίον ἀμάχων ἑλληνικῶν συνοικιῶν ἀπάνθρωπα μέσα συστηματικῆς γενοκτονίας, καταδικαζόμενα ὑπὸ ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

Ἡ δοκιμασία αὕτη, ἣτις ἐπεβλήθη, ὡς μὴ ὄφελε, εἰς τὸ Ἔθνος ἡμῶν, συνετέλεσεν, ὥστε οἱ Ἕλληνες, στοιχοῦντες τῇ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν ἐξωτερικῶν κινδύνων ἀφορώσῃ μακροαῖωνι παραδόσει αὐτῶν, νὰ λησμονήσουν τὰς πάσης φύσεως ἀντιθέσεις αὐτῶν καὶ νὰ ἀποτελέσουν, πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν βαρβάρων εἰσβολέων, μίαν ἀδιάσπαστον καὶ μεγαλειώδη ἐνότητα, ἣτις τῷ ὄντι κατέπληξε διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὸν κόσμον.

Ἡ ἐνότης αὕτη, ἣτις πρόπει νὰ διατηρηθῇ πάση θυσίᾳ, εἶναι ἡ ἐγγύησις ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ θὰ ἐξέλθῃ σῶον καὶ ἀβλαβὲς ἐκ τῆς νέας περιπετείας αὐτοῦ. Μόνον ἐν τῇ ἐνότητι ταύτῃ ὑπάρχει ἡ δύναμις, ὑφ' ἧς διακατέχεται ὁ ψελλίζων τοὺς λόγους τῆς σχετικῆς εὐχῆς: «Ὁ Θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις, βοηθὸς ἐν ταῖς θλίψεσι ταῖς εὐρούσαις ἡμᾶς σφόδρα· ἀπὸ τῶν ἐπανισταμένων ἡμῖν ὕψωσον ἡμᾶς καὶ ἀπὸ ἀνδρῶν ἀδίκων ῥῶσαι ἡμᾶς, ὅτι σὺ εἶ ὁ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν, Κύριε... Καὶ ἐγένοντο οἱ πολεμοῦντες ἡμᾶς ὡσεὶ χνοῦς κατὰ πρόσωπον ἀνέμου καὶ Ἄγγελος Κυρίου καταδιώκων αὐτούς».

Ἐρχόμεθα ὀλοφύχως, ὅπως ἡ νέα Κυβέρνησις Ἐθνικῆς Ἐνότητος ὀδηγήσῃ τὸ Ἔθνος εἰς νέας ἡμέρας δόξης καὶ μεγαλείου, ἵνα ἐπαληθεύσῃ πάλιν ἡ ῥῆσις: «Ἐμεγάλυνας, Κύριε, τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν καὶ ἐγενήθημεν εὐφραυνόμενοι».

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΝΑΝΤΙ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

ΣΤ'.

Η ΝΕΟΤΗΣ

1. Συνεχίζομεν ἐκθέτοντες τὰς γνώμας τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς ἀγωγῆς τῆς Νεότητος· τῆς διαπλάσεως δῆλον ὅτι τῶν ἀπαλῶν ψυχῶν τῶν Νέων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς καθόλου εὐαγγελικῆς διδαχῆς. Ἄς παρακολουθήσωμεν ἐν πρώτοις τὴν ἑνδοξὸν καὶ σοφώτατον καὶ παιδαγωγὸν ἀριστὸν τῆς Καισαρέων Ἐκκλησίας Ἀρχιεπίσκοπον, ὁ μέγας Βασίλειος λέγει σχετικῶς. Ἀγῶνα μέγα χαρακτηρίζει τὴν ἐκ μέρους ἡμῶν ἀνάληψιν φροντίδος καὶ συνεχοῦς μερίμνης πρὸς μόρφωσιν τῆς ψυχῆς ἡμῶν. Μεγίστην δ' ὠφέλειαν θεωρεῖ τὸ νὰ ἐντρυφῶμεν εἰς τὰ ἔργα τῶν σοφῶν ἀνδρῶν τῆς ἀρχαιότητος, εἴτε ποιητῶν, εἴτε πεζογράφων, εἴτε καὶ ρητόρων: «Καὶ ἡμῖν δὴ οὖν πάντα ποιητέον εἰς δύναμιν ἐπὶ τὴν τούτου παρασκευήν, καὶ ποιηταῖς καὶ λογοποιοῖς καὶ ρήτορσι καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμιλητέον, ὅθεν ἂν μέλλῃ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν ὠφέλειά τις ἔσσεσθαι» (Μ. Βασιλ. Πρὸς τοὺς νέους, Migne, P. G. 31,568A). Τὰ αὐτὰ που εἶχεν ἤδη διατυπώσει καὶ ὁ χαλκέντερος Ὁριγένης: «Καὶ φιλοσοφίας Ἑλλήνων τὰ οἶονεῖ εἰς Χριστιανισμόν δυνάμενα γενέσθαι ἐγκύκλια μαθήματα ἢ προπαιδεύματα, καὶ τὰ ἀπὸ γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας χρήσιμα ἐσόμενα εἰς τὴν τῶν ἱερῶν Γραφῶν διήγησιν, ἢ ὅπερ φασὶ φιλοσόφων παῖδες περὶ γεωμετρίας καὶ μουσικῆς, γραμματικῆς τε καὶ ρητορικῆς καὶ ἀστρονομίας, ὡς συνερίθων φιλοσοφία, τοῦθ' ἡμεῖς εἶπωμεν καὶ περὶ αὐτῆς φιλοσοφίας

πρὸς Χριστιανισμόν» (Ὁριγ., Ἐπιστ. πρὸς Γρηγ. Θαυμ. Migne P. G. 11, 88 A/B).

2. Παρέθεσα ἐκ προοιμίου τὰ χωρία ταῦτα ἐκ προθέσεως, διὰ ν' ἀποδείξω ὅτι οἱ χριστιανοὶ γονεῖς καὶ σήμερον τὸ αὐτὸ ἐπιδιώκομεν διὰ τὴν πλήρη τῶν τέκνων μας κατάρτισιν, τὸν τελειότερον πνευματικὸν τῶν ἐξοπλισμῶν καὶ τὴν ὅσον πλεῖστον διεύρυνσιν τοῦ ὀρίζοντος τῶν γνώσεών των. Ἀπορρίπτομεν λοιπὸν τὴν μορφήν τῆς μονομερείας, ἣν τινες ἀποδίδουσιν εἰς τοὺς Θεολόγους καὶ ἱερατικούς, ὡς μονοφθαλμοὺς καὶ φανατικῶς δῆθεν ἀτενίζοντας εἰς τὴν ἀγωγήν τῶν Νέων καὶ προτιθεμένους τὸ Θρησκευτικὸν μάθημα, ὡς ὑπεράνω ὅλων τῶν ἄλλων μαθημάτων κείμενον. Καὶ βεβαίως προτίθεμεν τῆς πάσης γνώσεως καὶ τῆς οἰασδήποτε Τέχνης τὴν Θρησκευτικὴν καὶ χριστιανικὴν ἀγωγήν τῶν τέκνων μας. Διότι πεποιθήμεν ὅτι ἡ καλλιέργεια τῆς ψυχῆς διὰ τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς εἶναι τοσοῦτω πολυτιμότερα καὶ ὑψηλοτέρα τῆς οἰασδήποτε ἄλλης γνώσεως ἢ Τέχνης, ὅσω ἀνωτέρα καὶ πολυτιμότερα εἶναι ἡ ἀθάνατος ψυχὴ τοῦ θνητοῦ σώματος ἡμῶν. Τοῦτο δέ, διότι πιστεύομεν μετὰ τοῦ Μεθοδίου Ὁλύμπου, «τὴν Ψυχὴν ἀμήχανον καὶ ἀδιήγητον κάλλος ἔχειν» καὶ ὁμολογοῦμεν μετὰ τοῦ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρείας, ὅτι: «Παιδαγωγία ἀληθῆς ἢ Θεοσέβεια, μάθησις οὐσα Θεοῦ θεραπείας καὶ παιδεύσις εἰς ἐπίγνωσιν Ἀληθείας, ἀγωγή τε ὀρθή, ἀνάγουσα εἰς οὐρανόν.. Ἔστι δὲ ἡ κατὰ Θεὸν παιδαγωγία κατευσυσμὸς ἀληθείας εἰς ἐποπτείαν

Θεοῦ καὶ τῶν πράξεων ἁγίων ὑποτύπωσις ἐν αἰωνία διαμονῇ» (Κλήμ. Ἀλεξ. Παιδαγωγός, Migne P. G. 8,313. Μεθοδ. Ὁλ., Αὐτόθι 18. 20). Ἴδου διατὶ καὶ ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ καὶ σήμερον ἀκόμη ἀρνούμεθα τὴν ὑποτίμησιν τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν καὶ τὸν ἀπλοῦν ἔστω, σαφῶς ὅμως τὴν ἀξιολογικὴν τούτου μείωσιν ἐπισημαίνοντες, χαρακτηρισμοῦ τούτου ὡς δῆθεν «μὴ βασικοῦ»! Ἄλλ' οὐχί! Τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν παιδαγωγεῖ εἰς τὸ ἀγαθὸν ὑπὲρ πάντα τὰ λοιπὰ μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα. «Ὁ δὲ εἰς ἀγαθὸν παιδαγωγῶν, εἰς Χριστὸν ἄγει καὶ ἔστι σωτήριος», κατὰ τὸν πολὺν Κλήμεντα («Ἐνθ' ἄν. 8,15). Καὶ «Παιδαγωγὸς οὖν εἰκότως ὁ Λόγος, ὁ τοὺς παῖδας ἡμᾶς εἰς σωτηρίαν ἄγων» («Ἐνθ' ἄν. 8,313Α).

3. Καὶ νῦν προσελθέτω καὶ νέος μάρτυς τῆς χριστιανοπρεποῦς ἀγωγῆς τῶν Νέων, ὁ μέγας παιδαγωγὸς καὶ διδάσκαλος καὶ σοφὸς τῆς Ἐκκλησίας Διδάσκαλος, ἦτοι ὁ ἀδελφὸς τοῦ μεγάλου Βασιλείου, Γρηγόριος ὁ Νύσσης. Οὗτος συμπληρῶν τὰς ἑννέα εἰς Ἐξαήμερον Ὁμιλίαις τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ μετὰ δύο ἑτέρας Ὁμιλίαις «Περὶ κατασκευῆς ἀνθρώπου», περὶ οὗ θέματος δὲν διέλαβεν ὁ μέγας Βασίλειος, ἐκθέτει ὠρισμένας σοφὰς πράγματι γνώμας, ἐν τῇ ἀξιολογήσει τοῦ ἀνθρώπου καὶ περὶ τῆς ὀφειλομένης ἐπομένως ἀγωγῆς καὶ μορφώσεως τῆς αἰώνιον ἀξίαν ἐχούσης ἀνθρωπίνης ψυχῆς, περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς ὁποίας καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Σχολεῖον καὶ ἡ Οἰκογένεια καὶ ἡ Πολιτεία καὶ πάντες ἡμεῖς καθῆκον ἔχομεν, ὅπως μεριμνῶμεν συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως. Ἴδου λοιπὸν τί ἐπὶ τοῦ θέματος ποῦ μᾶς ἐνδιαφέρει λέγει καὶ ὁ σοφὸς τῆς Νύσσης ἐπίσκοπος Γρηγόριος: «Ὡσπερ γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν, τὰ ἔξω βλέποντες, ἑαυτοὺς οὐχ ὀρῶσιν... οὕτω καὶ ὁ νοῦς ὁ ἡμέτερος, ἄλλα ὀρῶν

ἄλλως ἑαυτὸν οὐ βλέπει, ἐὰν μὴ ταῖς Γραφαῖς ἐγκύψῃ· τὸ γὰρ ἐνταῦθα φῶς ἀνακλώμενον, τοῦ καθορᾶσθαι ἕκαστον αἷτιον ἡμῶν γίνεται. Ἐπεὶ ἀσύνετοί ἐσμεν ἑαυτῶν, ἀπερίοπτοι τῆς ἑαυτῶν κατασκευῆς· ὅπερ ἐσμέν, καὶ τί ἐσμεν ἀγνοοῦμεν... Εὐκόλοί ἐσμεν γινῶναι οὐρανὸν μᾶλλον ἢ ἑαυτοὺς» (Migne P. G. 30,12).

4. Εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐποχὴν ἴσως οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Γρηγορίου Νύσσης δὲν εἶχον τοσαύτην ἐπιτυχῆ ἐφαρμογὴν καὶ προσαρμοστικότητα, ὅσην εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, τὴν ἐποχὴν τῆς διασπάσεως τοῦ ἀτόμου, τῆς διερευνήσεως τοῦ διαστήματος καὶ τῶν διαπλανητικῶν ταξιδίων καὶ τῶν δυσπεριγράπτων διεισδύσεων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος εἰς τὰς ἀπεράντους σφαίρας τοῦ Σύμπαντος. Σήμερον εἶπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῆ, ὅτι ὄντως «ἀσύνετοί ἐσμεν ἑαυτῶν... ἀγνοοῦντες ὅπερ ἐσμέν καὶ τί ἐσμεν»! Ἀγνοοῦμεν ὅτι ὁ Θεὸς ἐπλασεν ἡμᾶς «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» Αὐτοῦ. Ποῖον ἄλλο σύστημα ἀγωγῆς καὶ μορφώσεως δύναται νὰ διδάξῃ τοὺς Νέους τὴν θείαν τῆς ἀνθρωπίνης Ψυχῆς καταγωγὴν, ἐκτὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἐκτὸς τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς καὶ παιδείας; Βεβαίως καὶ ἡ Φιλοσοφία διδάσκει τὴν λογικότητα τοῦ ἀνθρώπου, τέμνουσα καὶ κατονομάζουσα τὰς ψυχικὰς τοῦ ἀνθρώπου ἐκδηλώσεις μέχρι καὶ τῶν ἐσωτάτων εἰσέτι τῆς ψυχῆς του κινήσεων. Ἀλλὰ τὸ ἔργον τῆς εἶναι περιγραφικὸν καὶ στηρίζεται ἐπὶ τῆς αὐτοπαρατηρησίας. Τὴν αἰτίαν ὅμως τῶν ψυχικῶν φαινομένων καὶ τὸ ὄν ποῦ λέγεται ἀνθρωπὸς ἀδυνατεῖ νὰ ἐρμηνεύσῃ ἢ τε Φιλοσοφία, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη Ἐπιστήμη.

Ἄλλὰ θὰ συνεχίσωμεν!

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΝΕΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ

Τῆ 22α μηνὸς Μαΐου 1974 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας παμψηφεί Μητροπολίτης τῆς νεοσυστάτου Μητροπόλεως Νέας Ἰωνίας καὶ Νέας Φιλαδελφείας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαρωνεΐας κ. Τιμόθεος, τελεσθέντος αὐθημερόν τοῦ μικροῦ καὶ μεγάλου Μηνύματος καὶ ἐκδοθέντος Π. Δ/τος περὶ ἀναγνωρίσεως αὐτοῦ τῆ 31η Μαΐου 1974, ὅπερ ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 217/31-5-74 (Τ. 3ον) φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ πρώτου Μητροπολίτου Ν. Ἰωνίας καὶ Ν. Φιλαδελφείας κ. Τιμοθέου ἐγένετο τῆ μεσημβρία τῆς Κυριακῆς τῆς Πεντηκοστῆς, 2 Ἰουνίου ἐ.ξ., ἐν τῷ Ἱερῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἁγίων Ἀναργύρων Ν. Ἰωνίας, παρουσίᾳ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Πειραιῶς κ. Χρυσοστόμου, πρ. Παραμυθίας κ. Τίτου, Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στεφάνου, Κεφαλληνίας κ. Προκοπίου, Πατρῶν κ. Νικοδήμου, Κολωνίας (Οἴκου. Πατριαρχείου) κ. Γαβριήλ, Ν. Σμύρνης κ. Χρυσοστόμου, Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Γεωργίου, Μαρωνεΐας κ. Δαμασκηνοῦ, τῶν Θεοφιλ. Ἐπισκόπων Δέρβης κ. Κοσμᾶ καὶ Ἐλευσίνος κ. Τιμοθέου, τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Πανοσ. Ἀρχιμ. Μαξίμου Ζύδα, πολλῶν Ἀρχιμανδριτῶν, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Νομαρχῶν Ἀττικῆς καὶ Ἀνατ. Διαμερίσματος Ἀττικῆς, τῶν Δημάρχων Ν. Ἰωνίας, Ν. Φιλαδελφείας, Ἡρακλείου καὶ Κοινοτάρχου Ν. Χαλκηδόνος, Στρατιωτικῶν, Ἀστυνομικῶν, Πολιτικῶν καὶ Ἐκπαιδευτικῶν Ἀρχῶν, τῶν Σχολείων καὶ πλήθους λαοῦ.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν τῆς θερμῆς ὑποδοχῆς κεκανονισμένην ἐκκλησιαστικὴν τελετὴν, ὁ Σεβασμιώτατος ἀνέγνωσεν ἀποσπάσματα ἐκ τῶν Ψαλμῶν καὶ τὴν δημοσιευμένην κατωτέρω εἰδικὴν Περιστατικὴν Εὐχὴν, ὑπὸ τοῦ ἰδίου συνταχθεῖσαν, «ἐπὶ ἐνθρονίσει Ἀρχιερέως», εἶτα δὲ εἶπε τὸν προσήκοντα ἐνθρονιστήριον αὐτοῦ λόγον, ἔχοντα ὡς ἀκολούθως:

Τέκνα μου ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

*«Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν
καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ»¹*

Ἐὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, ὅτι «κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος»², ἐπέβλεψεν ἐπ' ἐμὲ τὸν ἐλάχιστον ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου, καλέσας με εἰς τὴν ὥραν ταύτην, διὰ

τῆς τιμίας ψήφου τῶν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων, τῶν συγκροτούντων τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας, ἵνα ποιμάνω λαὸν περιούσιον, ἀποτελοῦντα τμήμα πολύτιμον τῆς περιφερείας τῆς Ἀγιοτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὅπερ παρεχωρήθη οἰκεία βουλήσει καὶ εὐδοκίᾳ τοῦ νέου Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Μακκαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. κ. Σεραφεῖμ, ὅπως ἀπαρτίσῃ τὴν ἀριστώτατον Ἱερὰν Μητρόπολιν Ν. Ἰωνίας καὶ Ν. Φιλαδελφείας.

Ἐν ὑπακοῇ πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ καλοῦντός με Κυρίου, κλίνω γόνυ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Χριστὸν (τὸν Ποιμένα τῶν προβάτων)³, καὶ, θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸ ἄροτρον, ἀναλαμβάνω τὰ ποιμαντορικά μου καθήκοντα, ὡς πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως, πρὸς διαποίμωσιν λαοῦ λίαν μοι ἀγαπητοῦ καὶ εὐλογημένου, ὅστις ἀπὸ τοῦ λίκνου τῶν χαμένων πατρίδων αὐτοῦ συνετήρησε καὶ μετεφύτευσε τὴν πάτριον εὐσέβειαν εἰς τόπον γνώριμον καὶ προσφιλέστατον εἰς ἐμὲ ἐκ τῶν πρώτων βημάτων τῆς ἱερατικῆς μου διακονίας.

Καί, ἰδοὺ ἐγώ, μετὰ παρέλευσιν 36 ἐτῶν, κατ' ἄκραν παραχώρησιν καὶ πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, ἐπιστρέφω ἐδῶ, ὁπόθεν ἐξεκίνησα, ἵνα οὕτω ἐπισφραγίσω τὴν Ἀρχιερατικὴν μου διακονίαν, τὴν ὁποίαν εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἐκτελέσω ἐπὶ 23 συναπτά ἔτη εἰς βόρειον Ἑλλάδα, ἐπὶ Ζετιάν μὲν ὡς Βοηθὸς Ἐπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσ/νίκης, ἐπὶ 20ετιῶν δὲ ὅλην ὡς Μητροπολίτη τῆς ἱστορικῆς καὶ ἀκριτικῆς Μητροπόλεως Μαρωνεΐας.

Ὑπέκωμιν εἰς τὴν προσταγὴν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἐκδηλωθεῖσαν διὰ τῆς δημοφάνου κρίσεως καὶ ἀποφάσεως τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας, κατὰ τε τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τὴν μακροαίωνα Ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, προκειμένου περὶ τῆς λωσιτελεστερας διαποιμάνσεως τῆς ἐν τῷ κέντρῳ κειμένης νεοπαγοῦς ταύτης Μητροπόλεως, χάριν δὲ στηριγμοῦ τῆς εὐσεβείας καὶ «πρὸς μείζονα τῆς Ἐκκλησίας ὠφέλειαν», παρὰ τὰς ἐπιφυλάξεις καὶ τοὺς δισταγμούς μου, ἔστερξα καὶ ἀπεδέχθην τὴν ἐκλογὴν μου, ἀποχωρισθεὶς μετὰ πολλοῦ πόνου, «προσώπων οὐ καρδία»⁴, τοῦ προσφιλοῦς μοι ποιμνίου.

Δὲν προτίθεται νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα προγράμματα καὶ νὰ παράσχω ἐπαγγελίας, ὅπερ ἀρμόζει εἰς κοσμικὰ ἀξιώματα καὶ πρόσωπα. Ἄλλωστε προτι-

1. Ρωμ. α' 7.

2. Α' Πέτρ. α' 3.

3. Ἐβρ., γ' 20.

4. Α' Θεσσ. β' 17.

μότερα τῶν λόγων εἶναι τὰ ἔργα καὶ ταῦτα ὄχι διὰ τὴν ἑμὴν τιμὴν καὶ δόξαν, ἀλλὰ μόνον διὰ τὴν δόξαν τοῦ Ὀυρανίου Πατρὸς.

Ἄδελφοί μου, (ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας τοῦ Ἐδάγγελίου τοῦ Χριστοῦ)⁵, θὰ ἀναλώσω τὰς πνευματικὰς καὶ σωματικὰς μου δυνάμεις εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἀποβλέπων εἰς «τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ»⁶. Ἐχῶν κατὰ νοῦν, ὅτι «τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο Ἐπισκόπους»⁷, θέλω ποιᾶν (μετ' ἐπιστήμης)⁸, ἀφιερῶν τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς μου καὶ προσφέρων τὴν ἄχρι τοῦδε μακρὰν πείραν εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν ποιμαντορικῶν μου καθηκόντων, ἐμπνεόμενος πάντοτε ἀπὸ τὸ ὑπέροχον παράδειγμα τῶν ἁγίων μορφῶν τῶν Θεοφόρων τῆς Ὁρθοδοξίας Πατέρων. Προέχει βεβαίως ἡ διοργανώσις καὶ ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου, ἡ ἐξασφάλισις μονίμου στέγης τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Μητροπόλεως καὶ ἡ καλύτερα δυνατὴ ἐξυπηρέτησις τοῦ λαοῦ.

Ἐχῶν ὑπ' ὄψιν, ὅτι λύκοι βαρεῖς καὶ προβατόσχημοι λυμαινόνται τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ποίμνην, θὰ ἐπαγροπνῶ ἐπὶ σκοπὸν φρουρὸς ἀκοίμητος διὰ τὴν διαφύλαξιν τοῦ πεπιστευμένου μοι ποιμνίου καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πεπλανημένων. Παρὰ τὴν μεγάλην πρόσδοκον τῆς Ἐπιστήμης καὶ τὰ ὄντως καταπληκτικὰ ἐπιτεύγματα τῆς τεχνολογίας, ἡ δυστοχία πιέζει καταθλιπτικῶς μέγα μέρος τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ὁποία διέρχεται περίοδον συγκρούσεως ἰδεῶν, χαλαρώσεως τῶν ἠθῶν καὶ ὑποβαθμίσεως τῶν ἠθικῶν ἀξιών. Ὁ κόσμος, ἀνήσυχος καὶ τεταραγμένος, συνέχεται ὑπὸ ἀγχους διὰ τὸ μέλλον. Ἡ στργνή βία ἀπειλεῖ νὰ καταστρέψῃ τὴν ἀσφάλειαν καὶ γαλήνην τῆς κοινωρίας. Ἐχει καὶ ἡ Ἐκκλησία τὸν λόγον τῆς καὶ τὸ χρέος τῆς διὰ τὴν ἀναχαίτισιν τοῦ κακοῦ καὶ τὴν ἐξάλειψιν τῆς ἀπειλοῦσης τὸν κόσμον καταστροφῆς.

Τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἀντιπαρέλθῃ. Μετὰ πατρικῆς στοργῆς θὰ περιβάλω τὸν ἐργατικὸν κόσμον, τὸν μοχθοῦντα διὰ τὸν ἐπιούσιον καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀναζητοῦντα σνηγορίαν, ἀντίληψιν καὶ στοργήν. Τὸ πρόβλημα τῆς περιθάλψεως τῶν δεινοπαθούντων καὶ ἐνδεῶν θὰ ἐλκύσῃ τὴν ἰδιαιτέραν μου μέριμναν καὶ συμπάθειαν. Θὰ καταβάλω πᾶσαν προσπάθειαν διὰ τὴν ἀναθέρμανσιν τῆς ἀγάπης, τὴν ἀναστήλωσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας, τὴν ἐμπέδωσιν τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ τὴν ἀνύψωσιν τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς στάθμης τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν λαοῦ. Τὰ προβλήματα τοῦ τόπου, ἐφ' ὅσον ἀποβλέπουν εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ συνόλου, θὰ μὲ εὔρουν πρόθυμον συμπαραστάτην καὶ πρωτοπόρον.

Ἡ νεότης δύναται νὰ ὑπολογίξῃ εἰς τὸ πρόσωπόν μου ὡς τὸν φιλόστοργον πατέρα καὶ ἐμπιστον φίλον.

Ἐπιμένω νὰ ἐπιβεβαιώσω καὶ ἐπισημάνω τὴν γενεὰς ποὺ παρήλθε καὶ τῆς γενεᾶς ποὺ ἔρχεται. Ὅταν ὑπάρξῃ ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη καὶ εὐκρινῆς καὶ ἀπροκατάληπτος ἀναγνώρισις τῆς ἀξίας καὶ σημασίας τῆς πείρας τῶν μεγαλυτέρων καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς ὀρμητικότητος τῶν νεωτέρων. Ἡ νεολαία μας, ἡ ὁποία εἶναι ἡ καλύτερα καὶ εὐγενεστέρα νεολαία τοῦ κόσμου, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ δώσῃ τὸ παρὸν εἰς τὸ προσκλητήριο τῆς Ἐκκλησίας, ἐφ' ὅσον ἐκεῖνη ἔχει ὀλην τὴν διάθεσιν νὰ τὴν προσέξῃ ἰδιαίτερος καὶ νὰ ἐνδιαφερθῇ διὰ τὰ προβλήματα καὶ τὰς ἀνησυχίας τῆς.

Ἀμέριστον θὰ στραφῇ τὸ ἐνδιαφέρον μου διὰ τὴν πύκνωσιν τοῦ κηρύγματος, τὸν ἐκσυγχρονισμόν καὶ τὴν ἀπόσκοπον λειτουργίαν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, τὴν θεοσκευτικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν κίνησιν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ, τὴν ἐν φόβῳ Θεοῦ τέλεσιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ τὴν λοιπὴν πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν δραστηριότητα.

Ὁ Ἱερός Κλήρος, ὁ ὁποῖος εἶναι «τὸ ἅλας τῆς γῆς»⁹, ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποτελῇ τὴν πνευματικὴν ἡγεσίαν τῆς κοινωρίας, καλούμενος νὰ διαδραματίσῃ τὸν σωτήριο ρόλον του εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον καὶ νὰ δώσῃ τὴν μαρτυρίαν του εἰς τὸν ἀγωνιῶντα ἄνθρωπον. Παρακαλῶ ὅθεν καὶ προτρέπομαι τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικούς τῆς Ἐπαρχίας μου νὰ ἀφοσιωθοῦν εἰς τὸ καθήκον των, νὰ παραμένουν ἀπαρτίαστοι καὶ νὰ κατεργάζωνται τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν. Διότι «οὐδαί εἰς τὸν ποιμένα τὸν κακὸν τὸν ἐγκαταλείποντα τὸ ποιμνιον»¹⁰. Νὰ εἶναι βέβαιοι, ὅτι θὰ μὲ εὔρουν πρόθυμον προστάτην καὶ πατέρα φιλόστοργον, ἐν ὑπακοῇ καὶ εὐπειθείᾳ κατὰ Θεὸν πολιτευόμενοι καὶ ὡς ἐμπροθέει εἰς λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου ἀναστρεφόμενοι, ὥστε νὰ μὴ παραστῇ ἀνάγκη χρήσεως τῆς Ἐπισκοπικῆς ἐξουσίας.

Ἐρχομαι πλήρης ἀγάπης πατρικῆς πρὸς πάντας. Μόνη μου ἀνταμοιβὴ θὰ εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσις ὑμῶν, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ ἀντλῶ δυνάμεις καὶ ἀνάπαισιν εἰς τοὺς κόπους μου. Ἐρχομαι πρὸς ὑμᾶς, ἵνα «τὸ ἀπολωλὸς ζητήσω καὶ τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω καὶ τὸ συντετριμμένον καταδήσω καὶ τὸ ἐκλείπον ἐνισχύσω καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω καὶ βοσκήσω αὐτὰ μετὰ κοίματος»¹¹.

Ἀναμνησκόμενος τῶν διακρῶν καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τοῦ πεφιλημένου μοι ὑπερόχου ἀκριτικοῦ λαοῦ τῆς Ροδόπης, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε δι' ἐμὲ ὄντως «χαρὰ καὶ στέφανός μου»¹², καὶ τὸν ὁποῖον 20 ἔτη ἐποίμανα καὶ ἀνέθρεφα εἰς Χριστόν, δηλῶ ὅτι οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν μεγάλην ἀγάπην τῶν Χριστιανῶν ἐκεῖνων, μεγάλων καὶ μικρῶν, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἔδωσα ἑμαυτόν, ἀδιαλείπτως καὶ πάλιν ἐντεῦθεν ὑπὲρ αὐτῶν μεριμνῶν καὶ μερίαν ποιούμενος ἐν ταῖς προσευχαῖς μου.

5. Ρωμ. ιε' 29.

6. Ἐφεσ. δ' 11.

7. Πράξ. κ' 28.

8. Ἱερου. γ' 15.

9. Ματθ. ε' 13.

10. Ζαχ. ια' 17.

11. Ἱεζεκ. λδ' 15-16.

12. Φίλιπ. δ' 1.

Θέλω νά ἐλπίζω, ὅτι καί ἐν τῇ νέᾳ μου ταύτῃ Ἐπαρχία θά τύχω τῆς ἀμερίστου καί εὐλογοῦντος συμπαραστάσεως καί συνδρομῆς τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καί πάντων τῶν Χριστιανῶν κατοίκων τῶν Δήμων Ν. Ἰωνίας, Ν. Φιλαδελφείας, Ἡρακλείου καί Κοινότητος Ν. Χαλκηδόνος, οἵτινες ἀπό σήμερον εἶναι τὰ προσφιλή μου («παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός»)¹³.

Καί νῦν, ἐδλαβῆς στρέφεται ἡ σκέψις μου πρὸς τὴν μνήμην τοῦ πολυσεβάστου, πολιοῦ καί μακαριστοῦ Ἱεράρχου, ἀοιδίμου Μητροπολίτου Πατάρων κυροῦ Μελετίου, ὑπὸ τὴν πνευματικὴν καθοδήγησιν τοῦ ὁποίου ἐπὶ τριετία ὑπηρετήσα κατὰ τὰ ἔτη 1933 ἕως 1938 εἰς Ν. Ἰωνίαν, ὡς Ἱεροκήρυξ, Κατηχητὴς καί Διάκονος.

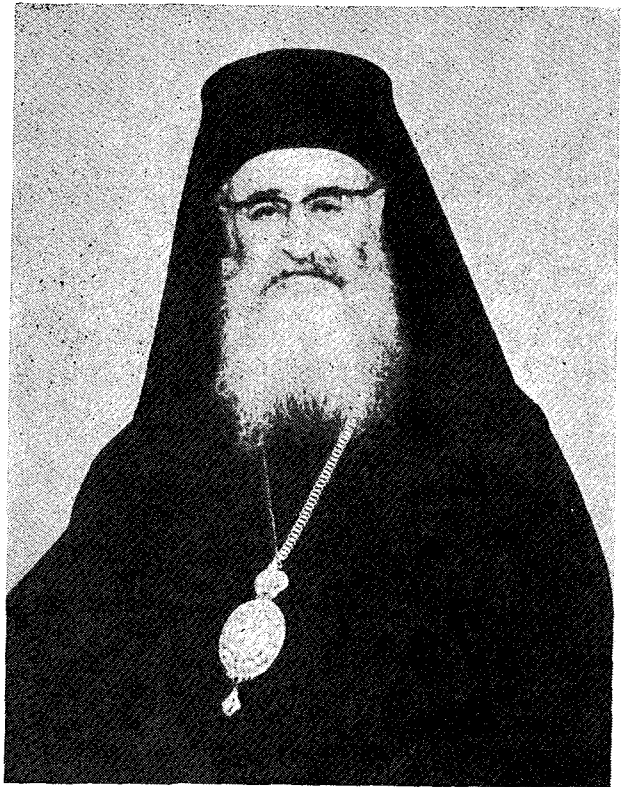
Χρόος ἱερῶν καί ἐπιβεβλημένων αἰσθάνομαι, ὅπως ἐκφράσω ἐκ βάθους ψυχῆς τὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τὴν σεπτὴν χορείαν τῶν κυκλούντων με Σεβασμιωτάτων ἁγίων Ἀρχιερέων διὰ τὴν τιμητικὴν παρουσίαν αὐτῶν εἰς τὴν παροῦσαν τελετὴν, ἰδιαιτάτα δὲ πρὸς τὸν Μακαριώτατον Προκαθήμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ διὰ τὴν ἱστορικὴν καί βαρυσήμαντον ἀπόφασίν του νὰ παραχωρήσῃ ἐκλεκτὸν τῆμα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς πρὸς δημιουργίαν τῆς νέας ταύτης Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ὁλοκαρδίους ὡσαύτως εὐχαριστίας ἀπειθῶν πρὸς πάντας τοὺς τιμῆσαντάς με διὰ τῆς ἐνταῦθα παρουσίας αὐτῶν, ἰδιαιτέρως δὲ τοὺς ἐντιμοτάτους Ἀρχόντας, τὸν ἱερὸν Κλῆρον καί σύμπαντα τὸν φιλόχριστον λαὸν τῆς Ἐπαρχίας, διὰ τὰς θερμὰς ἐκδηλώσεις τιμῆς καί ἀγάπης πρὸς τὴν ταπεινότητά μου. Ἐπικαλούμενος δὲ τὰς προσευχὰς ὁμῶν πρὸς τὸν τῆς Ἐκκλησίας Δομητόρα, ὅπως μὲ καταστήσῃ ἄξιον τῆς τιμῆς καί τῆς κλήσεως εἰς ἡν ἐκλήθην, ἀπονέμω εἰς πάντας τὴν Ἀρχιερατικὴν μου εὐλογίαν.

Ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί Πατρὸς καί ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν.

Εὐχὴ ἐπὶ ἐνθρονίσει Ἀρχιερέως.

Ποιμὴν καί Ἐπίσκοπε τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ὁ πάντων Δεσπότης καί Κύριος, ὁ ἔχων θρόνον οὐρανῶν καί ὑποπόδιον τὴν γῆν, ὁ παραγενόμενος Ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ὁ θυσίαν ἄμωμον Ἐαυτὸν προσενεγκῶν καί καθίσας ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης, ὁ τοῖς θείοις καί ἱεροῖς Μαθηταῖς καί Ἀποστόλοις τὴν ἐξουσίαν δὸς τοῦ δεσμεῖν τε καί λύειν τὰ ἐν τῷ λαῷ Σου συμβαίνοντα καί ταύτην ἡμῖν τοῖς ἀναξίοις δούλοις Σου φιλανθρώπως διαβιβάσας· ὁ τῷ Πέτρῳ τὴν διαποίμανσιν τῶν Σῶν προβάτων καί τὴν νομὴν τῶν Σῶν ἁγίων ἐμπιστευθείς· ὁ διὰ τοῦ Παναγίου καί Τελεταρχικοῦ Πνεύματος καλέσας ἡ-

13. Ἐβρ. β'. 13.

† Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ν. Ἰωνίας καί Ν. Φιλαδελφείας κ. Τιμόθεος

μὰς τοὺς ταπεινούς εἰς τὴν μεγάλην ταύτην τιμὴν καί ἀρχιερατικὴν ἀξίαν καί ἀναδείξας ἡμᾶς ποιμένας καί διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τῆς ἁγίας Σου Ἐκκλησίας· ὁ καί ἐν Ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ πάντας ἡμᾶς ὤδε συναγαγὼν ἐπὶ τῇ καταστάσει καί ἐνθρονίσει ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καί ἐλαχίστου ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου, εἰς τὸ ποιμαίνειν τὸ Χριστεπώνυμον ποιμνιον καί προϊστασθαι τῆς ἐν τῇ παροικίᾳ ταύτῃ Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας, ἣν περιεποιήσω τῷ τιμίῳ Σου Αἵματι.

Πρόσδεξαι, Δέσποτα Κύριε, τὴν εὐχαριστήριον ἡμῶν δοξολογίαν ταύτην καί κατάπεμψον ἐφ' ἡμᾶς δαφυλὴ τὴν χάριν Σου τὴν ἐπουράνιον. Τὴν Ἀρχιερωσύνην τοῦ Σοῦ Ἐπισκόπου ἀνεπίληπτον ἀπόδειξον καί ποιήσον με μιμητὴν γενέσθαι Σοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Ποιμένου καί Πρώτου Ἀρχιερέως, οἰκονόμου ἀνεγκλητον τῆς Ἀρχιερατικῆς χάριτος, ἀνενόχως καί ἀκατακρίτως ἐπιτελοῦντα τὰ ἀρχιερατικά μου καθήκοντα καί ἐπισκοποῦντα Θεοφιλῶς καί Θεαρέστως, τύπον γινόμενον τῶν πιστῶν καί ἀκατάγνωστον διαμείναι ἐν πάσιν.

Ἰκάνωσόν με, ὃν ἐξελέξω καί ἔθου εἰς τὴν διακονίαν ταύτην, ἐν καθαρῷ τῷ μαρτυρίῳ τῆς συνειδήσεως πολιτεύεσθαι καί ἄξιον ἐργάτην ἐν τῷ ἀμπελῶνί Σου ἀναφανῆναι, κατάστησον δὲ με προσπίπτον-

τά Σοι τῷ Ἀρχιεπίσκοπῳ, ὁδηγὸν τοῖς ἐν σκότει, ἄλλας ἀγιάζον, παιδευτὴν ἀφρόνων, νηπίων διδάσκαλον, νεότητος παιδαγωγόν, καλὸν Σαμαρείτην νοσοῦντων, καταφύγιον ἀδικουμένων, ἐπιστηγιμὸν τῶν ἐν γῆρα καὶ πρεσβείῳ καὶ παραμύθιον πενθούτων, ἵνα, καταρτίζων τὰς ψυχὰς τὰς ἐμπιστευόμενας τῇ ἀσθενείᾳ μου, παραστῶ ἀναισχύντως τῷ βήματι Σου καὶ τὸν μισθὸν λάβω παρὰ Σοῦ τοῦ δικαίου μισθαποδότου.

Φύλαττε, Κύριε, τὸ Πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας Σου, τὸν ἱερὸν Κλήρον, τοὺς Ἀρχοντας καὶ τὸν λαόν Σου, τὸν τὴν πόλιν καὶ Μητροπόλιν ταύτην οἰκοῦντα.

Κύριε, Κύριε, ἐπίβλεπον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφόρτυσεν ἡ δεξιὰ Σου.

Τὴν 22αν παρελθόντος μηνὸς Μαΐου ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ψήφων κανονικῶν γενομένων, ἐξελέξατο, τῇ ἐπικλήσει τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος, Μητροπολίτην τῆς Ἀποστολικῆς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου τὸν Πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμ. κ. Προκόπιον Τσακουμάκαν, Ἱεροκλήρικα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορινθίας.

Ἡ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία τοῦ ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Φιλίππων κ. Προκοπίου ἐγένετο τὴν 25ην Μαΐου ἔ. ἔ. εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου Κορίνθου, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κορινθίας κ. Παντελεήμονος καὶ συνιερουργούντων τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν Λήμνου καὶ Ἁγίου Εὐστρατίου κ. Παντελεήμονος, Περιστερίου κ. Ἀλεξάνδρου, Σεβαστείας κ. Γερμανοῦ καὶ Ἡλείας καὶ Ὠλένης κ. Ἀθανασίου, παρουσίᾳ τῶν Πολιτικῶν, Στρατιωτικῶν, Δικαστικῶν καὶ Δημοτικῶν Ἀρχῶν τῆς Περιφερείας Κορινθίας καὶ τῇ συμμετοχῇ πλήθους Κλήρου καὶ λαοῦ.

Πρὸ τῆς χειροτονίας τοῦ νέου Μητροπολίτου Φιλίππων ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας κ. Παντελεήμων προσεφώνησεν αὐτόν, ἀπὸ στήθους, ὡς ἀκολούθως:

Τὸ ἔλεος, ἡ χάρις, ἡ συγκατάβασις καὶ ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἔκαμαν, ὥστε τὴν στιγμήν αὐτὴν ἐν τῇ πληθούσῃ ταύτῃ Ἐκκλησίᾳ νὰ εὐρισκόμεθα, ἰστάμενοι μὲ κατάνυξιν καὶ μὲ οἴγη εἰς τὴν ψυχὴν μας ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς, καὶ ἐλπίζομεν καὶ εὐχόμεθα μέχρι τέρατος τῆς ὅλης μυσταγωγίας νὰ εὐρισκόμεθα, λέγω, τὴν στιγμήν αὐτὴν ἐνταῦθα, ἵνα ἐπιτελέσωμεν ἱερώτατον καὶ μυσταγωγικὸν καθήκον, τὴν χειροτονίαν εἰς Ἐπίσκοπον καὶ Μητροπολίτην τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκοπίου, τὸν ὁποῖον ἀνήγαγεν εἰς τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν Ἐπισκοπὴν ταύτην ἡ ψῆφος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἀνεξιχνίαστοι αἱ βουλαὶ τοῦ Ὑγίστου, ἐνδοξά τε καὶ ἐξάισια καὶ θαυμαστά ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐπιτελοῦνται ἀπὸ τὴν πάνσοφον πρόνοιάν Του. Διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι μὲ οἴγη καὶ μὲ κατάνυξιν καὶ μὲ συγκίνησιν εὐρισκόμεθα ὅλοι τὴν στιγμήν αὐτὴν ἐνταῦθα. Ἐνήργησε καὶ ἐνεργεῖ ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος καὶ ἡ συγκατάβασις τοῦ Θεοῦ δι' ἡμῶν τῶν ἁματωλῶν καὶ μικρῶν καὶ ἀσθενῶν δούλων Του, (τῶν πηλίνων καὶ σκευῶν), τὰ ὁποῖα δέχεται ὁ Θεός, ὥστε νὰ διοχετεύεται δι' αὐτῶν ἡ πῶς φλέγουσα Θεῖα Χάρις, ἡ τὰ ἀσθενῆ τῶν ἀνθρώπων θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα.

Διὰ τοῦτο εἴμεθα πάντοτε, μέχρι τελευταίας στιγμῆς τῆς ζωῆς μας, ἐδνώμονες πρὸς Αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο προετοιμαζόμεθα διὰ τὴν πίστιν ἡμῶν τὴν ἀγίαν καὶ τὰ ἰδανικά τῆς πίστεως καὶ τῆς πατριδος, ὅταν χρειασθῆ, καὶ τὴν τελευταίαν ρανίδα τοῦ αἵματος μας νὰ δώσωμεν ὡς θυσίαν εὐάρεστον εἰς τὸν Θεόν.

Τὴν στιγμήν αὐτὴν, νοερῶς, εἶναι μεθ' ἡμῶν ὁ Μακαριώτατος κ. Σεραφεῖμ καὶ σύμπασα ἡ Ἱεραρχία, ὅπως καὶ ἡμεῖς εἴμεθα νοερῶς μαζί μὲ αὐτούς, ὅτε κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν καὶ ἡμέραν, σήμερον, χειροτονοῦνται εἰς ἄλλα μέρη καὶ διαμερίσματα τῆς Χώρας ἕτεροι Ἀρχιερεῖς. Ἐνταῦθα ὁ λαὸς ὁ περιούσιος τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος ἐγνώρισεν ἐκ τοῦ σύνεργου καὶ ἡσθάνθη τὴν ἐδωκετικὴν δρόσον τῆς πνευματικῆς ἐργασίας τοῦ μέχρι τοῦδε Ἱεροκλήρικος κ. Προκοπίου, καὶ ὁ κληρὸς τῆς Κορινθίας καὶ ὅλοι οἱ πανταχόθεν ἐλθόντες, ἐνώμονες τὰς δεήσεις καὶ τὰς εὐχαριστίας μας πρὸς τὸν Ὑψίστον. Ἐπὶ κεφαλῆς ὅλων οἱ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς: Ὁ Ἅγιος Λήμνον κ. Παντελεήμων, ὁ Ἅγιος Περιστερίου κ. Ἀλέξανδρος, ὁ Ἅγιος Σεβαστείας κ. Γερμανός, ὁ καὶ ἐκ τῆς συγγενείας τοῦ χειροτονουμένου, καὶ ὁ Ἅγιος Ἡλείας καὶ Ὠλένης κ. Ἀθανάσιος. Ἄπαντες ἐν προσευχαίς καὶ ἔμνοις καὶ ὄψαῖς πνευματικαῖς, ἐν γονυκλισίᾳ ψυχῆς καὶ ἐν ἀνατάσει πνεύματος, μετ' οὐ πολὺν θὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν τελετουργικὴν καὶ τελεταρχικὴν πανακήρατον Χάριν τοῦ Παναγιωτάτου Πνεύματος, ἵνα ἔλθῃ καὶ καταστήσῃ ἄξιον Ἐπίσκοπον τῆς Ἐκκλησίας Του τὸν ἐψηφισμένον Θεοφιλέστατον καὶ τὴν ὥραν ταύτην χειροτονούμενον.

Εἰργάσθη ἐδῶ εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κορίνθου, ὅπου ὁ Οὐρανοβάμων ἐνδιέτριψεν (ἐνιαυτὸν ἓνα καὶ μῆνας ἕξ) καὶ ἐντεῦθεν ἀπέστειλε ἐπιστολάς τινας, ἐν αἷς καὶ τὴν πρὸς Ρωμαίους, καὶ ὁ ὁποῖος ἐγράψε πρὸς τὸν Τιμόθεον καὶ ἀπευθύνει καὶ πρὸς τὸν ἐνταῦθα ἐργασθέντα Θεοφιλέστατον καὶ μέλλοντα χειροτονεῖσθαι — ὅπως καὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἐτόνισε πρὸς αὐτόν — τὸ (μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω). Ἐδῶ εἰργάσθη καὶ ἀπέδωκε καὶ ἐδῶ ἐμεγάλωσε καὶ ἀνετράφη. Ἐκ τῆς μυροβόλου καὶ ἐνδοξοτάτης Χίου προέρχεται, ἀλλ' ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων καὶ ἐκ μικροτάτης ἡλικίας ἐδῶ εἰς τὴν Σχολὴν τῆς Κορίνθου ἐμαθήτευσε παρὰ τοῖς διδασκάλοις καὶ τῷ τότε Ἐπισκόπῳ, τῷ ἀειμνήστῳ Προκοπίῳ.

Ἦνδρώθη, ἔλαβε τὴν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος χειροτονηθεὶς εἰς Διάκονον καὶ Πρεσβύτερον καὶ ἀφοῦ ἐδῶ γνωρίζει καὶ τὰς πόλεις καὶ τὰ μικρότερα χωρία καὶ τὰς παρουφάς των, ἀξιοῦται εἰς τὸν αὐτὸν Ἱερὸν Ναὸν νὰ λαμβάνῃ τὴν Ἐπισκοπικὴν χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

Τὸν εἶδομεν, τὸν ἐξήσαμεν, τὸν ἐχαρήκαμεν μετὰ τὴν προσπάθειάν του τὴν ἀγαθὴν καὶ ἀκάματον, τὰς ἀκραιφνεῖς του διαθέσεις διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου, τὴν ἐργατικότητά του, τὴν κατάρτισιν του, τὴν συνεχή καὶ ἐπίμονον προσπάθειάν του, ὅταν μετὰ τὴν Θεολογικὴν κατάρτισιν του κατορθώσῃ καὶ νομικῶς, καὶ τὴν δημοσιογραφικὴν ἔμφυτον διάθεσίν σου, ἣ ὅποια ἐβοήθησεν ὄχι μόνον νὰ ἐξακολουθήσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀναδείξῃ τὸ Περιοδικὸν Ὅργανον τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου, τὴν «Προήν» — ἔργον ἰδικόν του εἶναι — καὶ τόσα καὶ τόσα ἄλλα εἰς τὴν συνεργασίαν μας ὁμοῦ ἐνταῦθα. Ἦτο ὁ στηριγμὸς μου ὁ δεξιὸς καὶ ὁ βραχίον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ ἐστηριζόμην καὶ ἀνεπανόμην καὶ μάλιστα εἰς ἐλθούσας δυσκόλους καὶ σκληρὰς ἡμέρας. Θὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν μνήμην αὐτὰ καὶ εἰς τὸ ἐνεργητικόν του πάντοτε καί, εἶμαι βέβαιος, ὅτι κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ὁ φίλεργος, ὁ φιλόπονος, ὁ προσεκτικός, ὁ νουνεχής, ὁ εὐστροφος — πραγματικῶς οἰακοστροφος γνήσιος —, ὁ διάκονος τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐκεῖ ὅπου τοποθετεῖται, ἐπίσης τῇ χάριτι τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ταῖς εὐλογίαις τοῦ ἀειμνήστου Προκοπίου καὶ ταῖς εὐχαῖς τῆς μητρὸς καὶ τοῦ πατρὸς του, καὶ ἐκεῖ, εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ ἐπιτελέσῃ τὸ ἔργον του κατὰ τρόπον φωτεινόν, ἐξόχως καρποφόρον καὶ ἡ ἐλπίς θὰ γίνῃ πραγματικότης τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον ἀξιοῦται ἀπὸ Ἀποστολικῆς Μητροπόλεως νὰ ὑπηρετήσῃ καὶ πάλιν εἰς Ἀποστολικὴν Μητρόπολιν. Ἐκεῖ ὅπου τὸ πρῶτον ὁ Παῦλος μετέβη καὶ ἡ πρώτη ἐν Ἐδρώπῃ Χριστιανή, Λυδία ἡ πορφυροπώλις, ἔλαβε τὸ ἅγιον Βάπτισμα κατασφραγίσασα τὴν ἀκραιφνή καὶ ἰσχυρὰν καὶ θερμοτάτην πίστιν αὐτῆς.

Καὶ ὁ λαὸς ὁ ἐκεῖ, ὅπως καὶ ὁ ἐδῶ, πάντοτε, ὅταν ἐργάζεται ὁ Κληρικὸς καὶ τὸν προσέχη καὶ συμπαισισταταὶ καὶ συμβαδίζῃ καὶ ποιά μετ' αὐτοῦ, εἶναι τὸ στηρίγμα τοῦ Κληρικοῦ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐλπίς καὶ ἡ παρηγορία καὶ ἡ ἀνακούφισις καὶ ἡ χαρά· ὅπως καὶ ἐδῶ οὕτω καὶ ἐκεῖ, ὁ λαὸς, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἀποστολικῆς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου· ἢ Καβάλα. Τόσον ὁμορφῆ — τὸ γνωρίζει ὁποῖος μετέβη ἐκεῖ, ἀπὸ τὰς ὠραιότερας πόλεις, ἂν ὄχι ἡ πιὸ ὠραία, διὰ νὰ μὴ ὑποτιμῶσω ἄλλας· καὶ ὁ λαὸς, ὁ τόσον καλὸς, ὁ ἀκριτικός· καὶ ὁ ντόπιος καὶ αὐτὸς ποῦ ἦλθε καταδιωγμένος, ποῦ ἀπώλεσε τὰ πάντα ἀπὸ τὴν χαμένες πατρίδας· καὶ ὅσοι — καὶ ἐδῶ ἔχομεν ἀρκετοὺς ποῦ ἦλθαν ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν —, γνωρίζουν πόσον φοβερὸν πρῶγμα εἶναι ν' ἀφήνῃς τὴν πατρίδα σου, νὰ χάνῃς τὸ σπίτι σου, νὰ χάνῃς τὸν τόπον, ὅπου εὐρίσκονται οἱ τάφοι τῶν προγόνων σου.

Μὴ ξεχνῶμεν ὅτι ὁ Μαραθὼν καὶ ἡ νίκη οφείλεται εἰς τὸ ἔναυσμα καὶ εἰς τὴν πεποίθησιν τῶν Ἑλλήνων, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι ἐπολέμησαν διὰ τὰς «θήκας τῶν προγόνων» καὶ ἐνίκησαν.

Εἶναι τρομερόν, ὅταν εἶναι ὀποχρωμένοι νὰ τὰ ἀφήσουν, καὶ ἐκεῖ τὰ ἄφησαν πονεμένοι, καταδιωγμένοι, καὶ ἦλθαν εἰς τὴν Καβάλαν καὶ εἰς τὰ περὶ χωρα, εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ ἔδωσαν αἷμα ζωηρόν, ἐκεῖ ὅπου, ἐὰν δὲν ἦσαν αὐτοί, θὰ ἐκινδύνευε σήμερον τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων ἢ ἀκριτικὴ αὐτὴ περιοχὴ τῆς Μακεδονίας, ὅπως καὶ ἄλλαι περιοχαί. Αὐτὸς ὁ λαὸς ὁ ἀγνός, ὁ πονεμένος, ὁ θρησκευτικός, τὰ ἀναστήματα αὐτῶν ποῦ προέρχονται ἀπὸ ἐκεῖ, ἀπὸ ὅπου ὁ ἴδιος ὁ Ἀπόστολος· ἕνας ἐκ τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων εἶπε διὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ὅτι ἐκεῖ «δυνάμεις μεγάλα κεκοιμηρται» καὶ ἐννοῦσε τὸν Θεολόγον Ἰωάννην καὶ ἄλλους ἐκ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν συνεργατῶν τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων. Ἐκεῖ ὁ λαὸς αὐτὸς ὁ περιούσιος τοῦ Κυρίου ἔχει πολλὰ νὰ τοῦ προσφέρῃ, ἀλλ' εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ προσπαθήσῃ νὰ ἀνταποκριθῇ καὶ περισσότερα νὰ δίδῃ ὁ ἐψηφισμένος Θεοφιλέστατος, ὁ μετ' ὀλίγον Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου. Θὰ τὸ δείξῃ ἡ πορεία τῶν πραγμάτων ἐκεῖ μετὰ τὴν συνεργασίαν ὅλων, μετὰ τὰς εὐχὰς ἡμῶν καὶ ἐκείνων, μετὰ τὴν συμπαισιστασίαν τοῦ Κλήρου καὶ τῶν ἀδελφῶν καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ μετὰ τῶν εὐχῶν τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, εἰς τὸ κλίμα τοῦ ὁποίου ἀνήκει, θὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον τὸ δύσκολον, ἀλλὰ πνευματικώτατον καὶ τόσον ἀπαραίτητον καὶ ἐπωφελές, προπαντὸς εἰς τὰς σημερινὰς ἡμέρας τοῦ ὕλισμου καὶ τοῦ εὐδαιμονισμοῦ καὶ τῆς λησμοσύνης τοῦ πνεύματος καὶ τῶν ἀγαθῶν τοῦ πνεύματος· θὰ φέρῃ τὰ ἀποτελέσματα τὰ ἀγαθὰ εἰς δόξαν Θεοῦ, εἰς δόξαν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ὠφέλειαν τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ καὶ ὅλων τοῦ Χριστιανικοῦ πληρώματος, ἀλλὰ καὶ εἰς χαρὰν καὶ βράβευσιν ἰδικήν του, ὥστε ὁ Οὐρανοβάμων, ὁ ὁποῖος ἠδυνήθη νὰ εἴπῃ αὐτὸς (καὶ μετ' αὐτὸν οὐδεὶς δύναται νὰ τὸ εἴπῃ), ἀλλὰ ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ μετὰ τὴν διάθεσιν νὰ προσεγγίσῃ εἰς αὐτό, ἀλλὰ καὶ τί λέγω, καὶ ὁ Προκόπιος νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ μέσα εἰς τὴν ψυχὴν του καὶ νὰ εἴπῃ κάποτε, ὅταν θὰ φέρῃ τὸ ἔργον του εἰς πέρας καὶ θὰ ἔχη λευκανθῇ ἐργαζόμενος εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου καὶ αἱ δοκιμασίαι θὰ τὸν ἔχουν ἐξυψώσει περισσότερον πρὸς τὸν Θεόν, θὰ δύναται νὰ εἴπῃ μέσα εἰς τὴν ψυχὴν του μετὰ τὴν ἀνεκλάλητον αὐτὴν μυστικὴν χαρὰν, ὅπως εἶπεν ὁ Παῦλος, καὶ νὰ προδικάσῃ διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ νὰ εἴπῃ· «Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τίς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ...» (Β' Τιμ. 4,7).

Νὰ μὴ σὰς κοιράσω περισσότερον, θὰ δώσω τὸν λόγον εἰς τὸν Θεοφιλέστατον. Θέλω νὰ τελειώσω μ' ἐκείνον τὸν ὠραῖον ὕμνον, νὰ τὸν ἀπευθῶ πρὸς

αὐτόν, ὅπως τὸν ἀπευθύνει ἡ Ἐκκλησία πρὸς τὴν ψυχὴν ἑνὸς ἐκάστου. «Τὸ δοθὲν σοι τάλαντον φιλοπόνως ἔργασαι, Προκόπιε· χάριζε τοῖς δεδωκόσι, διάδος πτωχοῖς καὶ κτῆσαι φίλον τὸν Κύριον».

Εἶθε οὕτω νὰ βαδίσης, ὅπως ὁ Κύριος καὶ τὸ Ἱερόν του Ἐδαγγέλιον ἐπιθυμεῖ καὶ ὀρίζει καὶ προστάζει. Νὰ χαϊρώμεθα καὶ νὰ ἀγαλλώμεθα πάντες καὶ νὰ σὲ καμαρώνωμεν ὡς τὸν λόχρον ἐπὶ τὴν λυχρίαν καὶ ἐπὶ τὸν μόδιον, νὰ ἀλάμπης πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὑπὸ τὸν φωτισμὸν τοῦ Οὐρανοῦ, ὑπὸ τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Τότε ὁ λαὸς θὰ λέγῃ πράγματι διὰ τὸ ἔργον καὶ τὴν ἐπιτυχίαν σου, θὰ λέγῃ προσευχόμενος· «Οὕτω λαμπράτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. 5,16).

Ἀντιφωνῶν ὁ Θεοφιλέστατος ἐφηφισμένος Μητροπολίτης Φιλίππων κ. Προκόπιος εἶπεν:

«Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος» καταξιώσας με ἱερουργεῖν τὰ ἄχραντα τῆς θείας Αὐτοῦ Οἰκονομίας Μυστήρια καὶ τῇ ἀπειρῶ Αὐτοῦ συγκαταβάσει ἱκανῶν με σήμερον νὰ ἀνέλθω εἰς τὸν ὑπατον τῆς Ἱερωσύνης βαθμὸν καὶ ν' ἀναλάβω τὴν θειοτάτην καὶ ἱερωτάτην Ἐπισκοπικὴν διακονίαν.

Χεῖρες ὅσαι Ποιμένων τιθέμεναι ἐπ' ἐμέ, παρὰ τὰς πύλας τὰς ὥραιας τοῦ Ἁγίου τῶν Ἁγίων, θὰ ἀναδείξουν ἐμὲ τὸν ἐν ἱερεῦσιν ἐλάχιστον, τῆς λογικῆς τοῦ Κυρίου Ποίμνης Ἐπίσκοπον, ὁ ὁποῖος εἶναι, συμφώνως πρὸς τοὺς λόγους τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Ἐπισκόπου Νύσσης, «ἀθρόον καθηγεμῶν, πρόεδρος, διδάσκαλος εὐσεβείας, μυστηρίων λανθάνοντων μυσταγωγός».

Σημαίνουν δὲ οἱ λόγοι οὗτοι, ὅτι ὁ Ἀρχιερεὺς, «ἰστάμενος μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς, μεσίτης ἀνθρώπων καὶ Δεσπότης», ἀποτελεῖ ἄδραν Θεοῦ τεταγμένον εἰς τὸ περῶσαι ψυχάς, ἀρπάσαι κόσμον καὶ δοῦναι Θεῷ, εἰσποιῆσαι τὸν Χριστὸν ἐν ταῖς καρδίαις καὶ Θεὸν ποιῆσαι τὸν ἀνθρώπον», ἢ ἀπλούστερον, ὅτι ὀφείλει ὁ Ἐπίσκοπος, μιμούμενος τὸ ἀνυπερβλήτον τοῦ Κυρίου παράδειγμα νὰ διακονῇ τὸν συνάνθρωπον, στηρίζων ἐν τῇ πίστει, διαθερμαίνων τὴν ἀγάπην, ἐνισχύων τὴν ἐλπίδα, κρατύνων τὴν ἐμμοῆν εἰς τὴν παράδοσιν, θεμελιῶν τὰς ἀρετὰς πάσας, προτρέπων καὶ συμβουλεύων, παραμυθῶν καὶ παρακαλῶν, συγχαίρων καὶ συμπάσχων, ἀπάσας τὰς χριστομιμήτους ἐνεργείας ταύτας κατευθύνων πρὸς ἓνα καὶ μοναδικὸν σκοπὸν, εἰς τὴν σωτηρίαν ψυχῶν, «ὡς ἐπὶ ὧν ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν».

Δυσχερές, ὡς πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὸν χαρακτῆρα τὸ ἔργον τῆς Ἐπισκοπείας. Ἀνηφορικὸς καὶ τραχὺς τῆς πορείας ὁ δρόμος. Ὁ βίος ἀγῶν διηκεῖς καὶ ἐπίπονος ὁ τρόπος τῆς ζωῆς διὰ τὸν Ἐπίσκοπον.

Τίθεται πηδαλιούχος τῆς νοητῆς νηός, τῆς Ἐκ-

κλησίας. Κυβερνήτης, ὅστις γνωρίζει ὅτι δὲν θὰ πορευεῖται πάντοτε ὑπὸ ἀστερόεντα οὐρανὸν καὶ ὑπὸ σεληνόφωτον νύκτα, οὔτε θὰ πλέῃ εἰς ἡρεμον θάλασσαν. Τοῦναντίον μάλιστα μέλλει νὰ συναντήσῃ ἀνέμους ἰσχυροὺς καὶ θυέλλας, ἀσέληνον νύκτα καὶ σκότος βαθύ, κύματα ἀπειλητικὰ τῆς πορείας τοῦ σκάφους. Ἐγείρεται, οὕτως, ὡς ἀπαίτησις καὶ καθήκον ἡ προστασία καὶ διάσωσις πλοίου καὶ ἐπιβαίνοντων ὡς χρέος ὑψηλὸν καὶ ὠραῖον, ἢ παραμονὴ εἰς τὸ πηδάλιον μὲ θυσίαν, ἐν ἀνάγκῃ, καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Μέγα τὸ ἀξίωμα τῆς Ἀρχιερωσύνης. Ὅσον ὁμως τοῦ ἀξιώματος τὸ ὕψος, τόσον καὶ τῶν εὐθυνῶν τὸ βάρος.

Παρήγορος μένει ἡ βεβαία ἐλπίς, ὅτι «οὐκ ἔχομεν Ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν...», ὅτι καταξιώνει ὁ ἀθλοθέτης Κύριος Ἰησοῦς τὸν ἀγωνιζόμενον τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν τῆς πίστεως, τὸν διώκοντα δικαιοσύνην, εὐσεβίαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραότητα, τὸν σπουδάζοντα ἑαυτὸν (παραστῆσαι τῷ Θεῷ ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας). Ἐνισχύει καὶ καθοδηγεῖ τὸν ἐσθηγιμένον εἰς τὸ ἔλεος καὶ τὴν ἀγάπην Αὐτοῦ. Πρὸς αὐτὸν ἐπαναλαμβάνονται εἰς πᾶσαν δύσκολον περίστασιν οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ. «Ἴσχυε καὶ ἀνδρίζον μὴ δειλιάσης μηδὲ φοβηθῆς, ὅτι μετὰ σοῦ Κύριος ὁ Θεός εἰς πάντα, οὗ ἐὰν πορεύῃ». «Ὁ Θεός μου — ἀναμέλπει ὁ Προφητᾶναξ —, βοηθός μου καὶ ἐλπιδῶ ἐπ' αὐτόν». «Κύριος βοηθός μου καὶ Σωτὴρ μου, τίνα φοβηθήσομαι;».

Εἰς τὸ ἀπειρον ἔλεος καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ θαρρῶν, προσέρχομαι σήμερον ἐνώπιον ὑμῶν, Σεβάσμοι Ἀρχιερεῖς, καὶ ταπεινῶς κλίνω τὸν ἀχένα πρὸ τῆς θείας βουλῆς, ἢ ὅποια θαυμαστῶς καὶ ποικίλως ἐξεδηλώθη καθ' ἅλην τὴν ζωὴν μου, εἴτε ὡς εὐλογία καὶ χαρὰ εἴτε ὡς δοκιμασία καὶ ὀδύνη.

Εἶη τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένον.

Ἀναθεωρῶν τὸ παρελθὸν συγκλονίζομαι καὶ ἀγαλλῶ, διαπιστώνων τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ πανσθενουργὸς Πρόνοια κατευθύνει τὰ ἀνίσχυρα βήματά μου, διὰ νὰ εὐρεθῶ ἀπὸ τὸ μικρὸν χωρίον τῆς ἀποπνεύσεως ἄρωμα εὐσεβείας καὶ γνησίας Ὁρθόδοξου ζωῆς νήσου Χίου εἰς τὴν εὐλογημένην Ἀποστολικὴν πόλιν τῆς Κορίνθου, πρὸ εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν. Δωδεκαετῆς ἦλθον καὶ παρέμεινα ὡς μαθητῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς τὸ πρῶτον καὶ ὕστερον ὡς φοιτητῆς καὶ Κληρικὸς προσφέρων τὰς ὑπηρεσίας μου μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης.

Ἐγκαίρως ἦλθε, μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς ἀποφοίτησίν μου, ἡ δρόσος τοῦ οὐρανοῦ νὰ καταπέψῃ τοῦ ἀπορφανισμοῦ τὸ καῦμα. Ὁ Κύριος εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Κορυθίας Προκοπίου μοι ἐχάρισε τὸν ἐμπειρὸν χειραγωγόν, τὸν στοργικὸν πατέρα. Εἶη ἡ μνήμη αὐτοῦ αἰωνία.

Ἄλλὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμήν τοῦ βίου μου ἡ σκέψις μου ἀνιστᾷ τὴν κεκοιμημένην μητέρα μου. Γενομένη Πατὴρ καὶ Μητέρα, καρτερικῶς ἐβάστασε τὸν κόπον καὶ τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας, δακρύνουσα παρῆλθε τὰς πικρὰς τῆς ζωῆς περιστάσεις, διὰ τὰ παραδόξῃ προώρως τὴν ἄδολον καὶ ἐξηγνισμένην φυγὴν αὐτῆς εἰς χεῖρας τοῦ Δικαιοκρίτου. Σήμερον αἱ εὐχαὶ αὐτῆς πρὸ τοῦ Οὐρανίου Θεοσυστηρίου τῆς θριαμβευούσης Ἐκκλησίας θερμαὶ πρὸς τὸν Κύριον ἀπευθύνονται ὑπὲρ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ της, τοῦ ἱσταμένου ἐν συντριβῇ πρὸ τοῦ ἐπιγείου Θεοσυστηρίου.

Ἄλλ' ἤδη προσεγγίζω τῷ Κυρίῳ μου, ἵνα δεχθῶ τὴν χάριν τῆς Παναγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ περικαλλοῦς τούτου ναοῦ τοῦ Οὐρανοβάμονος Παύλου.

Τὸν Ναόν, τὴν πόλιν καὶ τὴν τοπικὴν τῆς Κορίνθου Ἐκκλησίαν, ἦν ὁ μέγας Ἀπόστολος ἴδρυσεν, ἀγαπήσας ὑπηρετήσας ἐπὶ δεκαπενταετίαν εὐδόκως διὰ τῶν ἀσθενῶν μου δυνάμεων, μετ' αὐτῶν δὲ αἰσθάνομαι ἰσχυροὺς πνευματικὸς δεσμούς. Ὁδυνηρὸς ὁ ἀποχωρισμὸς ἐξ αὐτῶν.

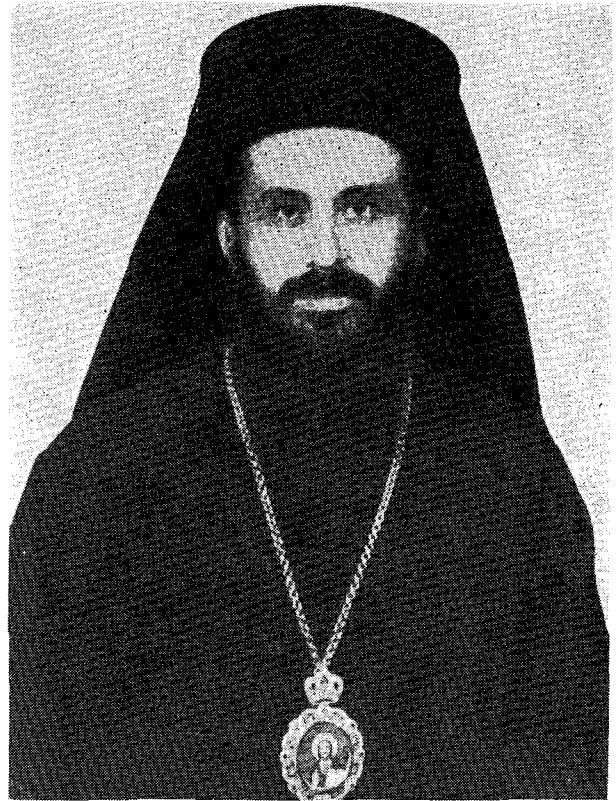
Ὅμως τὴν δδύνην ἀπαλύνει τὸ γεγονός, ὅτι εἰς Παύλειον Ἐκκλησίαν καὶ πάλιν μεταβαίνω, ἵνα περισσότερον ὑπευθύνως ἐργασθῶ ἐκεῖ. Τὰς τοπικὰς Ἐκκλησίας Κορίνθου καὶ Φιλίππων ἀρρήκτως συνδέει ἡ ἐξαισία τοῦ Παύλου μορφῆ. Κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ περιόδειαν εἰς Νεάπολιν ἐπάτησε διὰ πρώτην φοράν τὸ ἔδαφος τῆς Εὐρώπης καὶ ἀκολουθῶς τοὺς Φιλίππους ἐπεσκέφθη διὰ τὰ καταλήξῃ διὰ Μακεδονίας καὶ Ἀθηνῶν εἰς Κόρινθον. Ἀργότερον πάλιν, ὅταν διὰ τελευταίαν φοράν θὰ ἐπεσκέπτετο τὰ Ἱεροσόλυμα, ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φιλίππων ἔφθασεν εἰς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ. Σύνδεσμος ἀγάπης, τὸν ὅποιον ἡ Θεία Οἰκονομία σήμερον ἐνισχύει.

Ὅργανα τῆς Θείας ταύτης Οἰκονομίας καὶ ὑμεῖς, Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς καὶ ἅπαντες οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται, οἱ συγκροτοῦντες τὴν κανονικὴν καὶ νόμιμον Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς εὐμενοῦς κρίσεως καὶ ψήφου ἐξελέξαντό με ὡς Μητροπολίτην τῆς Ἱεραῖς Ἀποστολικῆς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου. Ἄπαντας εὐχαριστῶ θερμῶς, διὰ τὴν προσγενομένην πρὸς με τιμὴν.

Ἰδιαιτέρως πρὸς ὑμᾶς, πολυσεβαστέ μου Ποιμενάρχα, στρέφω ὀφειλετικῶς τὸν λόγον, ἵνα ἐκφράσω τὰ αἰσθήματα τῆς βαθυτάτης ἀγάπης μου καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς μου.

Κατὰ τὸ ἐνεαετὲς περίπου χρονικὸν διάστημα τῆς ὑπηρεσίας μου ὡς Ἱεροκήρυκος, ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην καθοδήγησίν σας, εἶχον συνεχῆ τὴν ἀπόδειξιν τῶν ἀγαθῶν ἀποτελεσμάτων τῆς θεομνηροῦ πίστεως, τῆς πλουσίας ἀγάπης, τῆς ἀκαταπονήτου ἐργατικότητος, τῆς συνεπειᾶς πρὸς τὰς ἀρχάς, τῆς ἀνιδιαιτελείας τῶν ἀγῶνων, τῆς σταθερότητος εἰς τοὺς λόγους, τῆς εὐθύτητος καὶ τῆς εὐγενείας.

Ὁμολογῶ καὶ διακηρύττω ἐγγνωμόνως, ὅτι πάντοτε κατὰ τὴν ἐπισκοπικὴν μου διακονίαν θὰ ἔχω

† Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου
κ. Προκόπιος

πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ φωτεινὸν σας παράδειγμα, θὰ ἐμπνέωμαι καὶ θὰ διδάσκωμαι ἀπὸ τὴν ἀγάπην σας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν.

Καὶ νῦν, Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, ἀδελφοὶ συμπερεσβύτεροι, ἠγαπημένε λαέ, ὑψώσατε χεῖρας ἱκέτιδας καὶ θερμῶς δεηθῆτε πρὸς τὸν αἰώνιον τῆς Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπον, ὅπως στηρίξῃ με, καθοδηγῇ καὶ ἐνισχύῃ πρὸς εὐδόκιμον ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱερωτάτου καθήκοντος, πρὸς φύλαξιν ἀλωβήτου τῆς χάριτος καὶ ἐντολῆς καὶ πρὸς δικαίωσιν τῶν προσδοκιῶν τῆς ἀγιωτάτης Μητροῦς Ἐκκλησίας.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ Μυστηρίου τῆς χειροτονίας Κλῆρος καὶ λαὸς ἐπεφήμεον ζωηρῶς τὸν νέον Μητροπολίτην Φιλίππων κ. Προκόπιον, ἐνῶ αὐθόρμητος, εἰλικρινὴς καὶ μυριστόμος ὑπήρξεν ἡ εὐχή τοῦ λαοῦ «ἄξιος, ἄξιος.....».

Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας Λειτουργίας ὁ ἱερώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Σεβαστείας κ. Γερμανός, Ἐξάρχος τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν Ἑλλάδι, προσφωνῶν τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Φιλίππων κ. Προκόπιον εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἀγαπητέ μοι ἅγιε Φιλίππων,

Ὁ Ἅγιος Κορινθίας μετὰ τὴν γλαφυρότητα τοῦ λόγου του καὶ διὰ καταλλήλου προσλαλιᾶς περιέγρα-

ψε θανασιότητα τὴν προσφορὰν σου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν προσωπικότητά σου, τὰ περιουσιολογικά σου προσόντα. Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τιμήσασα δεόντως τὴν προσφορὰν σου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, σὲ ἀνήγαγεν εἰς τὸν ὑψιστον τῆς Ἱερωσύνης βαθμὸν καὶ ἡ παρουσία τοσούτου Χριστεπαυμένου πληρώματος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μαρτυρεῖ πραγματικῶς τὴν ἀγάπην, ἣς ἀπελάμβανες ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ. Εἰς ὅλα αὐτὰ ἐγὼ δὲν ἔχω νὰ προσθέσω τίποτε, παρὰ νὰ ἐκφράσω τὴν συγκίνησίν μου καὶ τὴν ὑπερηφάνειάν μου. Τὴν συγκίνησίν μου, διότι ἠξιολογήθητε καὶ τὴν ὑπερηφάνειάν μου, διότι ἐβραβεύθη ἕνας συγγενής μου.

Εἰς ἐνδειξὴν ἀγάπης, ἐκτιμήσεως καὶ ὡς εὐλογία ἐκ τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ σοῦ προσφέρω τὸ ἀναμνηστικὸν τοῦτο ἐγκόλπιον καὶ εἶχοναι, ὅπως ὁ ἐν αὐτῷ εἰκονιζόμενος Σωτὴρ τοῦ κόσμου Χριστὸς καθοδηγῇ τὰ βήματά σου εἰς τὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν Ἐκεῖνος ἐξάρταξεν.

Βιογραφικὸν σημεῖωμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκοπίου.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος (κατὰ κόσμον Μιχαὴλ Κων/νου Τσακουμάκας) ἐγεννήθη εἰς Βουνοῦ Χίου τὸ 1939. Δωδεκαετῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν Κορίνθου, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεφοίτησε τὸ 1958. Τὸ ἴδιον ἔτος εἰσῆλθεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, μὲ ὑποτροφίαν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Κορινθίας Προκοπίου, λαβὼν τὸ πτυχίον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1963. Ἀκολούθως ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ διήκουσεν ἐν αὐτῇ ἐπιτυχῶς τὰ μαθήματα τῶν δύο πρώτων ἐτῶν.

Τὸ ἔτος 1960 ἐχειροτονήθη Διάκονος ἐν Κορίνθῳ, τιμηθεὶς καὶ μὲ τὸ ὄφρικιον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀγιοτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως (1964), καὶ τὸ 1965 Πρεσβύτερος. Ἐπὶ τριετίαν ἐδίδαξεν ὡς καθηγητῆς εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν Κορίνθου καὶ ἐπὶ δεκαετίαν (1964-1974) ὑπηρέτησεν ὡς Ἱεροκέρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορινθίας. Παραλλήλως εἶχεν τὴν εὐθύνην τοῦ Ποιμαντικοῦ ἔργου εἰς τὴν Ἑνορίαν Ἀποστόλου Παύλου Κορίνθου, καί, τελευταίως τοῦ Διοικητικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορινθίας. Ὡς ὑπεύθυνος καὶ τοῦ Γραφείου Τύπου καὶ Δημοσίων Σχέσεων ἐξέδιδε ἀπὸ τοῦ 1964 τὸ 15θήμερον Δελτίον «Πνοή» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορινθίας, τὸ ὁποῖον μετεσχημάτισεν ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1973 εἰς μηνιαῖον Περιοδικὸν ποικίλης θρησκευτικῆς ὕλης, ἐπεμελεῖτο δὲ καὶ τῶν ἐκδόσεων «Πνοή».

Ἄρθρα καὶ μελέται αὐτοῦ ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ Περιοδικὸν «Πνοή» καὶ εἰς τοπικὰς Ἐφημερίδας τῆς Κορινθίας. Ἐξέδωκε τὰ βιβλία: «Γνώρισε τὴν Ἁγίαν Γραφήν», «Ἱερὰ Μονὴ Ὁσίου Παταπίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορινθίας (Ἱστορία—Βίος τοῦ Ὁσίου—Θαύματα)», καὶ «τὸ Μήνυμα τῆς Κυριακῆς».

Τὴν 22αν Ἰουνίου ἐ.ἔ. ἐγένετο εἰς Κύθηρα ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Ἱεροθέου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἐσταυρωμένου Χώρος Κυθήρων, παρουσία τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Θήρας κ. Γαβριήλ, Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Παύλου, Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονυσίου, τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ πλήθους πιστῶν. Κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονίσεως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυθήρων ἐξεφώνησε τὸν ἀκόλουθον ἐνθρονιστήριον λόγον:

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί,

Τίμιον Πρεσβυτέριον, Ἀρχαὶ καὶ Ἐξουσίαι,

Περιούσιε λαὸ τοῦ Κυρίου,

Ἄνεκφράστῳ συγκαταβάσει τοῦ Παναγίου Θεοῦ Πατρός, ἔλεει καὶ οἰκτιρμοῖς τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ Λόγου Αὐτοῦ καὶ Χάριτι τοῦ Παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος, ψήφῳ δὲ καὶ δοκιμασίᾳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατεστάθην Ἐπίσκοπος τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ὁ ἠγαπημένος μαθητῆς τοῦ Κυρίου, ὁ ἀετὸς τῆς Θεολογίας, ὁ Ἰωάννης ὁ Ἐδαγγελιστῆς ὁμιλεῖ περὶ συνεχοῦς δοξολογίας τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν τέκνων Αὐτοῦ. Ἐκεῖνος ὁμοῦς ὁ ὁποῖος περισσότερον παντὸς ἄλλου εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ δοξάζῃ τὸν Κύριον, εἶμαι ἐγὼ, ὁ ἐνώπιον ὑμῶν ἐμφανιζόμενος σήμερον πρὸς διαποιμάνσιν κατὰ Θεὸν τοῦ λαοῦ τῆς νῆσου ταύτης, τῆς ἐχούσης τὴν προστασίαν τῆς Πανυπερευλογημένης Θεοτόκου, τῆς Παναγίας τῆς Μυρτιδιωτίσσης.

Ἐδλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ οὕτως εὐδοκήσας.

Μεγίστη ὄντως δι' ἐμὲ ἡ τιμὴ καὶ βαρεῖα ἡ εὐθύνη. Ἐνωτίζομαι τὴν τοῦ Χρυσοστόμου φωνήν. «Σὺ δὲ ὁ τὴν Ἐπισκοπὴν λαχὼν, ὅσῳ πρὸς μείζονα ὄγκον ἀναβέβηκας, τόσῳ πλείονα ἀπαιτηθῆσιν λόγον, οὐχὶ διδασκαλίας μόνον ἀλλὰ καὶ πενήτων προστασίας, καὶ χειροτονιῶν δοκιμασίαις καὶ μυσθίων ἄλλων».

Μετὰ συντετριμμένης καρδίας καὶ συγκινήσεως πολλῆς διὰ τὴν ἀκρὰν πρὸς ἐμὲ τοῦ Θεοῦ συγκατάβασι, ἀνέρχομαι τὰς βαθμίδας τοῦ Ἐπισκοπικοῦ τούτου Θρόνου, τὸν ὁποῖον σειρὰ ὀλίγων μεγάλων προκατόχων Ἀρχιερέων ἐτίμησε.

Κατ' αὐτὴν τὴν ἐπίσημον στιγμὴν, μετὰ τὰς πρὸς τὸν Ὑψιστον εὐχαριστίας μου, χάριτας ὁμολογῶ ἀπὸ μέσης καρδίας πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφείμ καὶ τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅτινες ὡς ποιμένες καὶ ὄργανα τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐπέβλεψαν ἐπ' ἐμὲ τὸν ταπεινὸν καὶ ἐλάχιστον ἐν πολλοῖς ἀξίους ἀδελφοῖς καὶ ἀνέδειξαν με Ἐπίσκοπον καὶ ποιμένα τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως.

Ἐυχαριστίας ἐκφράζω πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν τῆς Μητροπόλεως Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Γυθείου καὶ Οἰτύλου κ. Σωτήριον διὰ τοὺς κόπους,

εις τούς όποιους υπεβλήθη, κατά την περίοδον τής Τοποτηρητείας αὐτοῦ.

Όμοίως ἐν ἀνυποκρίτῳ σεβασμῷ καί ἀγάπῃ στρέφω τὸ ὄμμα τής ψυχῆς πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Γέροντά μου Ἅγιον Καστορίας κ. Δωρόθεον, ἵνα αἰδῖος ἐκφρασθῆ ἡ βαθυτάτη μου εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν αἰκίνητον Ἱεράρχην ἐν τῇ ἀκριτικῇ περιοχῇ Καστορίας, τὸν προστάτην, εὐεργέτην καὶ ποδηγέτην μου. Δὲν ἐξαρκούσω λόγοι, ἵνα ἐξωτερικεύσωσιν τὰ πλημμυροῦντα τὴν καρδίαν μου συναισθήματα.

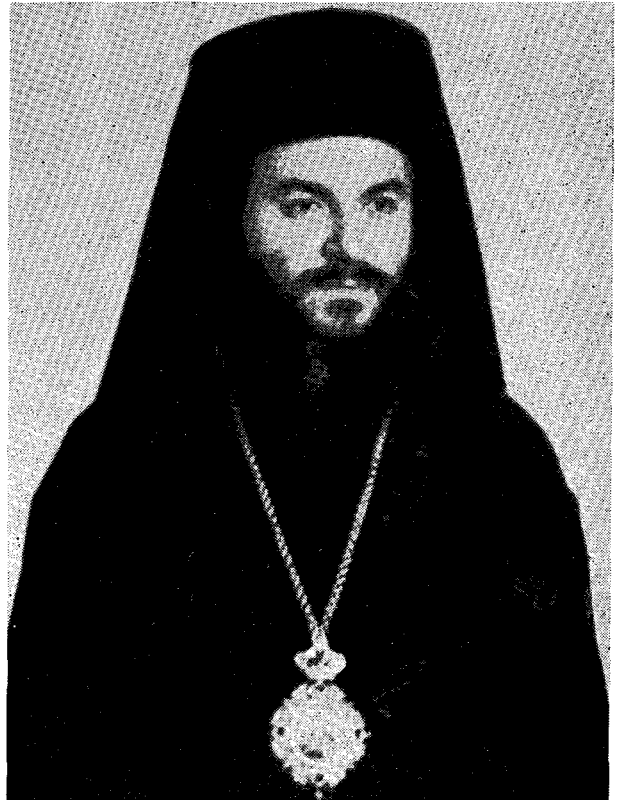
Εὐχαριστῶ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Βεροῦσίας καὶ Ναούσης κ. Παῦλον διὰ τὴν ἐπὶ ἐξαιτίας περιήπου μετ' αὐτοῦ συνεργασίαν ἐν τῷ ἀμπελώνῳ τοῦ Κυρίου. Τὴν ἀγάπην του τὴν ἐκδηλουμένην ἐν πολλῇ ἀπλότητι εἰς τὴν ταπεινότητά μου θὰ ἔχω πάντοτε εἰς τὴν μνήμην μου. Πολλὰ τὰ καλὰ ἐδιδάχθη παρ' αὐτοῦ.

Εὐχαριστῶ τοὺς Ἅγίους Ἀρχιερεῖς, οἵτινες ὑπεβλήθησαν εἰς τὸν κόπον, ἵνα ἔλθωσι μεχρὶ τής Ἱστορικῆς ταύτης Νήσου, τὸν ἐκ Κυθήρων καταγόμενον Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Θήρας κ. Γαβριὴλ καὶ τὸν Σεβασμιώτατον Ἅγιον Νεαπόλεως καὶ Σταυροπόλεως κ. Διονύσιον.

Ἐν πλήρει γνώσει τῶν ὑποχρεώσεων καὶ καθηκόντων μου ὑποκλίνομαι πρὸ τής Θείας μεγαλειότητος, παραδιδόμενος ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πιστεύων ὅτι «οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλ' ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ» (Ἐβρ. 5,4).

Καλοῦμαι νὰ ποιμάνω τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, νὰ σώσω ψυχάς, «ὅπερ ἦν Χριστὸς ἀπέθανε» (Α' Κορ. 8,11). Ἀκριβῶς τοῦτο τὸ ἔργον τής σωτηρίας ἐνεπιστεῖθη ὁ Κύριος μετὰ τὴν ἀνάστασίν Του εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους Του πρῶτον, εἰπὼν πρὸς αὐτούς: «καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς» (Ἰωάν. 20,2), διὰ δὲ τῶν Ἀποστόλων εἰς τοὺς διαδόχους αὐτῶν τοὺς Ἐπισκόπους τής Ἐκκλησίας. Κέντρον ὅθεν δράσεως καὶ πνευματικῆς ἐξουσίας εἰς τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησίας εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος. Αὐτὸς καὶ μόνον εἶναι ἡ ὀρατὴ κεφαλὴ ἐκάστης τοπικῆς Ἐκκλησίας. Μαρτυρίαν τής θέσεως τοῦ Ἐπισκόπου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀποτελοῦν καὶ οἱ λόγοι τοῦ Θεοφόρου Ἰγνατίου «μηδεὶς χωρὶς τοῦ Ἐπισκόπου πρᾶσσει τι τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ὅπου ἂν φανῆ ὁ Ἐπίσκοπος, ἐκεῖ τὸ πλήθος ἔστω, ὥσπερ ὅπου ἂν ἡ Χριστὸς Ἰησοῦς, ἐκεῖ ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία. Πάντες τῷ Ἐπισκόπῳ ἀκολουθεῖτε».

Οὐδὲν πρόγραμμα ἐξαγγέλλω σήμερον. Πρόγραμμα τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι ἡ ἐπιτέλεσις τοῦ καθήκοντος πρὸς πᾶσαν κατεῦθνσιν ἐν τῷ πλαισίῳ πάντοτε τοῦ Ἐδαγγελίου, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τής Παραδόσεως τής Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Σκοπὸς δὲ τοῦ προγράμματος εἶναι εἰς καὶ μόνον «τοῦ Θεοῦ ἡ δόξα καὶ τής Ἐκκλησίας ἡ οἰκοδομὴ». Δίδω ὁμως τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ γίνω «τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω» (Α' Κορ. 9,22) καὶ ὅτι θὰ κινήθω ἐντὸς πάντοτε τῶν ὁρίων τής κατὰ Χριστὸν ἀγάπης. Ἀκούω πάντοτε τὸν Ἀπόστολον Παῦλον

† Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυθήρων κ. Ἱερόθεος

νὰ λέγῃ «ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει» (Α' Κορ. 13,4-7).

Δὲν ἀγνοῶ, ὅτι κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τῶν ποιμαντορικῶν μου καθηκόντων θὰ παρουσιασθῶσιν ἐμπόδια καὶ δυσχέρεια. Ὅμως οὐδόλως ἀποθαρρύνομαι. Ἀκούω τοῦ Κυρίου λαλοῦντος: «ἰδοὺ ἐγὼ μετ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας».

Ἐλπίζω καὶ πιστεύω ὅτι εἰς τὴν προσπάθειάν μου αὐτὴν θὰ ἔχω ὡς βοηθὸς κατὰ κύριον λόγον τὸν Ἱερόν Κληρὸν τής Νήσου, ὡς καὶ ἅπαντα τὸν φιλόθεον λαὸν τής Θεοσώστου αὐτῆς Μητροπόλεως, τὸν ἐν τῇ Νήσῳ καὶ τὸν ἐκτὸς αὐτῆς εὐρισκόμενον. Κοινὸν βλέπω τὸν ἀγῶνα καὶ παρακαλῶ διὰ τὴν βοήθειαν ὄλων. Ἡ θύρα τής Μητροπόλεως καὶ τής καρδίας μου θὰ εὐρίσκεται πάντοτε ἀνοικτὴ διὰ τοὺς πάντας, ἰδίᾳ δὲ διὰ τοὺς νέους, τοὺς ὁποίους παρακαλῶ νὰ μὲ αἰσθάνονται ὡς πατέρα στοργικόν. Εἶναι καιρὸς πλέον νὰ ἀποδειχθῇ, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἰδρυθεῖσα Ἐκκλησία δὲν εἶναι σύστημα τόπων καὶ διατάξεων λατρείας ἐξωτερικῆς, ἀλλὰ δύναμις δημιουργικὴ καὶ ἀγιαστικὴ, διαπλάττουσα καὶ ἀνακαινίζουσα διὰ τῶν μυστηρίων τὸν ἄνθρωπον καὶ μεταβιβάζουσα εἰς αὐ-

τὸν τὴν ἀόρατον χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐπαναλαμβανομένου οὕτω τοῦ θαύματος τῆς φλεγομένης καὶ μὴ κατακαυομένης βάτου.

Πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ θαύματος αὐτοῦ ζητῶ καὶ πάλιν ὡς Ἐπίσκοπός σας νὰ προσφέρῃ ἕκαστος τὸν λίθον του καὶ τοὺς θησαυροὺς τῆς καρδίας αὐτοῦ διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν καὶ τὸν ἐξωραϊσμόν τοῦ Χριστιανικοῦ οικοδομήματος, ὡς ἄλλοτε οἱ Ἑβραῖοι διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς σκηπῆς ἔφερον ὅ,τι ἠδύνατο ἕκαστος. Πάντες ἀνεξαίρετος, ἕκαστος εἰς τὸν κύκλον τῆς ἀρμοδιότητός του καὶ ἀναλόγως τῶν προσόντων αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, ἥτοι εἰς τὴν οἰκείωσιν ἐκ μέρους ἐνὸς ἑκάστου τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Παρακαλῶ, προσεύχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ πάντες, ἵνα ὁ Κύριος μὲ καταστήσῃ δόκιμον ἐργάτην τοῦ Ἀμπελῶνός Του, ἵνα δυνηθῶ «βαστάσαι τὸ ὄνομά Του» καὶ ποιῶμαι κατὰ τὸ ἴδιον Αὐτοῦ θέλημα τὴν πιστευθεῖσάν μοι λογικὴν ποιήσῃ.

Παρακαλῶ τὸν Ἅγιον Θεόν, ὅπως διὰ πρεσβειῶν τῆς Πανάγνου Αὐτοῦ Μητρὸς καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, ἀξιώσῃ ποιμένα καὶ ποιμαινομένους εἰσελεθεῖν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Βασιλείας Αὐτοῦ.

Ἐδλογῶ ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ τοὺς οἴκους πάντων ὑμῶν καὶ πάντων τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ διαβιούντων Κυθηρίων. «Ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν». Ἀμήν.

Βιογραφικὸν σημεῖωμα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυθήρων κ. Ἱεροθέου.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυθήρων κ. Ἱεροθεός, κατὰ κόσμον Ἐμμανουὴλ Δαλαρῆς, ἐγεννήθη τὸν Ἰούλιον τοῦ 1935 ἐν Πάτμῳ Δωδεκανήσου. Ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῶν 16 ἐτῶν εἰσῆλθεν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ὡς ὑποτακτικὸς τοῦ τότε Ἡγουμένου Ἀρχ. Μελετίου Μαργιόλου, φοιτῶν ταυτοχρόνως εἰς τὴν Πατιμιάδα Ἐκκλησιασ. Σχολήν. Μοναχὸς ἐκάρη τὴν 20ὴν Ἰουλίου τοῦ 1956 ὑπὸ τοῦ Πνευματικοῦ του καὶ Ἡγουμένου τῆς Μονῆς Ἁγίου Παύλου Ἁγίου Ὁρους ἀειμνήστου Ἀρχιμ. Σεραφείμ. Τὴν 3ην Σεπτεμβρίου τοῦ 1956 ὑπὸ τοῦ νῦν Μητροπολίτου Κῶου κ. Ναθαναὴλ χειροτονήθη Διάκονος. Τὸ ἔτος 1957 ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ τὸ πτυχίον ἔλαβε τὸν Μάϊον τοῦ 1963.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πανεπιστημιακῶν του σπουδῶν ὑπηρέτησεν ὡς Ἱεροδιάκονος καὶ κατηχητῆς εἰς διαφόρους Ναοὺς ἐν Θεσσαλονικίῃ. Ἀπὸ τοῦ 1960-1963 ὑπηρέτησεν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Θεσσαλονίκης.

Πρεσβύτερος χειροτονήθη τὴν 26ην Μαΐου τοῦ 1963 καὶ εἶτα ἐχειροθετήθη εἰς Ἀρχιμανδρίτην ὑπὸ τοῦ Σεβ.

Μητροπολίτου Καστορίας κ. Δωροθέου ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Καστορίας. Ἐν τῇ ἀκριτικῇ περιοχῇ Καστορίας ὑπηρέτησε μέχρι τοῦ 1968 κατ' ἀρχὰς ὡς Ἱεροκῆρυξ τῆς Μητροπόλεως καὶ ἐν συνεχείᾳ μόνιμος στρατιωτικὸς Ἱεροκῆρυξ μὲ τὴν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ. Λίαν συντόμως ἀπέσπασε τὴν βαθυτάτην ἐκτίμησιν τοῦ λαοῦ τῆς περιοχῆς. Κατ' ἐπανάληψιν ἀπέσπασεν εὐφύμους μνεῖας τόσον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καστορίας κ. Δωροθέου, ὅσον καὶ τῶν κατὰ καιροῦς Διοικητῶν τῆς 15ης Μερραρχίας.

Τὸ 1968 μετετέθη ἐκ τῆς 15ης Μερραρχίας εἰς τὸ Β' Σῶμα Στρατοῦ ἐν Βερροίᾳ. Τὸν Μάρτιον τοῦ 1969 παραιτεῖται τῶν τάξεων τοῦ Στρατοῦ, προκειμένου νὰ ὑπηρετήσῃ ὡς Πρωτοσύγκελλος ἐν τῇ Μητροπόλει Βερροίας. Ἡ προσφορά του εἰς τὴν θέσιν τοῦ Πρωτοσυγγέλλου ὑπῆρξεν ἐπὶ 6 ἔτη ἀξιολογωτάτη. Εἰργάσθη ἀθορύβως καὶ θετικῶς τόσον εἰς τὸν διοικητικὸν τομέα, ὅσον καὶ εἰς τὸν πνευματικόν, κατακτῆσας τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ ποιμνίου τῆς Ἀποστολικῆς ταύτης Μητροπόλεως.

Ὡς στρατιωτικὸς ἱερεὺς ἐν Βερροίᾳ ἐξέδιδε τὸ περιοδικὸν «Ἡ φλόγα τῆς Πίστεως» καὶ ὡς Πρωτοσύγκελλος τὸ προνοίᾳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Βερροίας κ. Παύλου ἐκιδιδόμενον περιοδικὸν τῆς Μητροπόλεως «Ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος ὁ Βερροῖεύς».

Ἡ ἐκλογή του ἐπλήρωσε χαρᾶς τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα τῆς Μητροπόλεως Βερροίας. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυθήρων κ. Ἱεροθεός χειροτονήθη Ἐπίσκοπος τὴν 30ὴν Μαΐου 1974 ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου Ἀρεῶς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καστορίας κ. Δωροθέου, συνιερουργούντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Βερροίας κ. Παύλου, Ἡλείας κ. Ἀθανασίου, Σιατίστης κ. Ἀντωνίου καὶ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονυσίου. Πρὸ τῆς χειροτονίας προσεφώνησε τὸν ἐψηφισμένον ὁ Ἅγιος Καστορίας καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ Μητροπολίτης Κυθήρων ἀπήντησε βαθύτατα συγκεκινημένος. Τὴν χειροτονίαν παρηκολούθησε πλῆθος πιστῶν προερχομένων βασικῶς ἐκ Βερροίας, Πάτμου καὶ Κυθήρων.

Ἡ χειροτονία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαρωνείας κ. Δαμασκηνοῦ ἐγένετο τὴν 30ὴν Μαΐου τρ. ἔτους ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Προφήτου Ἥλιου Παγκρατίου, ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ν. Ἰωνίας καὶ Ν. Φιλαδελφείας κ. Τιμοθέου, Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στεφάνου, Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου, Πατρῶν κ. Νικοδήμου, Κεφαλληνίας κ. Προκοπίου καὶ Ν. Σμύρνης κ. Χρυσοστόμου. Κατὰ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ ὁ Σεβ. κ. Δαμασκηνὸς εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Τὰ ἐλέη σου, Κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα ἄσομαι, εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῷ στόματί μου» (Ψαλμ. 88,2).

Σεβασμιώτατε Πάτερ και Δέσποτα,

Σεπτῆ Χορεία τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν,

Εὐλαβεστάτον τοῦ Θεοῦ Προσβυτέρου,

Θεοφιλῆς ὁμήγου,

Πρὸς τὸν Πανοικτίρονα Θεὸν και Κύριον, τὸν πλουσίως ἡμᾶς ἐλεούντα και ἐπιχορηγοῦντα δαφιλῶς τὰ πνευματικά Αὐτοῦ δῶρα και ἀγαθὰ, ἀτενίζων ἐν εὐλαβείᾳ και κατανύξει πολλῇ, κατὰ τὴν εἴσημον ταύτην και ἱερὰν τῆς ζωῆς μου ἡμέραν, ἀναφωνῶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ταπεινῆς μου ψυχῆς τοὺς στίχους τοῦ Ἱεροῦ Ψαλμοῦ, «τὰ ἐλέη σου, Κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα ἔσομαι, εἰς γενεὰν και γενεὰν ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῷ στόματί μου» (Ψαλμ. 88,2).

Τὸ ἄπειρον τοῦ Θεοῦ ἔλεος ἐκάλυψε με παιδιόθεν ἄχρι ταύτης τῆς ὥρας, καθ' ἣν συντετριμμένος τὴν καρδίαν και συνεχόμενος φόβῳ και τρόμῳ διὰ τὰς πολλὰς μου ἀσθενείας, προσέρχομαι ἐν εὐλαβείᾳ πολλῇ και συγκινήσει βαθεῖα ἐνώπιον Ὑμῶν, προκειμένου νὰ δεχθῶ παρ' Ὑμῶν, τῶν Θεοφρονητῶν Ἱεραρχῶν, τὴν πανσθενουργὸν Χάριν τοῦ Παναγίου Πνεύματος, καθιστάμενος Ἐπίσκοπος ἐν τῇ Ἀγιωτάτῃ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ.

«Ἐξηρεῦξάτο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθῶν» (Ψαλμ. 44,2). Τί εἶπω και τί λαλήσω κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμήν; Οὐδὲν ἀπολύτως ἄξιον λόγον προσέφερον και οὐδὲν ἡμέτερον κατόρθωμα ἐξ ὧν ἐν τῇ ταπεινῇ μου διακονίᾳ ἄχρι τοῦδε εἰργάσθην (καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον, οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις κωχῆσθαι. αὐτοῦ γὰρ ἐσμέν ποιήματα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοιμάσεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν) (Ἐφ. 2,8-10).

Ὅσονδήποτε ἐνάρετος και ἂν εἶναι τις, ὅσονδήποτε ἰκανότητας και ἂν ἀπέκτησεν ἐν τῇ παρουσίᾳ ζωῆς, οὐδέποτε εἶναι ἕναντι τοῦ Θεοῦ ἄξιος ἐπιβραβεύσεώς τινας. Τὰ πάντα ὀφείλει εἰς τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος, ὅπερ ἀπορρέει ἐκ τῆς ἀκενώτου πηγῆς τῆς θείας Αὐτοῦ ἀγάπης και ἀκρας συγκαταβάσεως. «Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον» (Α' Κορ. 12, 7). Ἡμεῖς ταπεινοὶ και ἐλάχιστοι, ὡς εἴμεθα, ὀφείλομεν τὰ πάντα πρὸς τὴν Ἀγίαν τοῦ Πνεύματος Χάριν (πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν και τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, διαιροῦν ἰδία ἐκάστῳ καθὼς βούλεται) (Α' Κορ. 12,11). Οἰκονόμοι τῶν ἀμυστηρίων τῶν πνευματικῶν» καθιστάμενοι ἐν τῇ Ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ, ἐργαζόμεθα ὅσα ἐμπιστεύεται ἡμῖν ὁ Θεός. Ἄνευ Αὐτοῦ οὐδὲν δυνάμεθα νὰ ἐπενεργήσωμεν «οὐχ ὅτι ἰκανοὶ ἐσμέν ἀφ' ἐαυτῶν λογίσασθαι τι ὡς ἐξ ἐαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἰκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ, ὃς ἰκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος» (Β' Κορ. 3, 5-6).

Ὡς ἐκ τούτου, πλήρης ἱεροῦ δέους παρίσταμαι ἐνώπιον Ὑμῶν και τῶν κυκλούντων τὸ ἱερὸν θυσια-

στήριον Σεβασμιωτάτων Ἀγίων Ἱεραρχῶν και λοιπῶν Πατέρων, ἀναλογιζόμενος ὅποιον ὑψηλοῦ ὑπουργήματος καθίσταμαι λειτουργός και Ἐπίσκοπος ἐν τῇ Ἀγιωτάτῃ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ.

Ἀνακρίνων τὰ κατ' ἐμαυτὸν και πρὸς τὸ μέγα ὕψος τῆς ἀρχιερωσύνης και τὰς πολλὰς αὐτῆς εὐθύναι στρέφων ἀμέριστον τὴν προσοχήν μου, συναισθάνομαι τὴν σμικρότητά μου και διαβλέπω ὅποιον χαρίτων ἀξιοῖ με ὁ Κύριος. Θὰ ἐπεθύμουν λοιπὸν, Πατέρες και ἀδελφοί μου, μᾶλλον, ὅπως σιγήσω και οὐδὲν περὶ ἐμοῦ λαλήσω κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην τῆς ζωῆς μου ἡμέραν και ὥραν, πληρὴ ἐὰν ἡ ἱερὰ αὕτη στιγμή ἐπιβάλλῃ μοι νὰ διανοίξω τὸ στόμα μου, τὰ θαυμαστά τοῦ Κυρίου μας σημεῖα νὰ κηρύξω, ἅτινα διὰ τῆς Χάρτιος Αὐτοῦ εἰς ἐμὲ τὸν ἐλάχιστον συνετελέσθησαν. «Ὁ γὰρ ἐαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν, ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκοτῶν φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Β' Κορ. 4,6).

Γεννηθεὶς ἐν Οἰθαλία Μεσσηρίας τῷ 1920 και τυχὼν χρηστῆς ἀνατροφῆς παρὰ τῶν ἐσσεβῶν γονέων μου, ἠγάπησα παιδιόθεν τὰ σκηνώματα τοῦ Κυρίου. «Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου, Κύριε τῶν δυνάμεων. ἐπιποθεῖ και ἐκλείπει ἡ ψυχὴ μου εἰς τὰς ἀλάστον Κυρίου, ἡ καρδία μου και ἡ σάξ μου ἠγαλιάσασατο ἐπὶ Θεὸν ζῶντα» (Ψαλμ. 83,1-5).

Ἀπορφανισθεὶς τῆς ἀειμνήστου μητρὸς μου κατὰ τὴν ἐφηβικὴν μου ἡλικίαν, εἰργάσθην κατ' ἀρχὰς προκειμένου νὰ συνδράμω τὸν φιλόστοργον πατέρα μου εἰς τὴν συντήρησιν τῆς πολυμελοῦς αὐτοῦ οἰκογενείας. Ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας και συνεχίσας ἐργαζόμενος πρὸς συντήρησίν μου, ἐπεράτωσα τὰς γυμνασιακὰς μου σπουδὰς ἐν νυκτερινῇ σχολῇ.

Χάριτας πολλὰς ὁμολογῶ τῷ Παναγίῳ Θεῷ, ὅτι ἠντόχησα, κατὰ τὴν ἐμπόλεμον χρονικὴν περιόδον και τοὺς μετέπειτα χρόνους τῆς ξενικῆς κατοχῆς, νὰ γνωρίσω ἐκ τοῦ σύνεγγυς Ὑμᾶς, Σεβασμιώτατε Γέροντα, ὅτε διετελέσατε Ἱεροκήρυξ και ἱερατικῶς Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ (Παγκρατίου). Ἀκροασθεὶς ἐπὶ μακρὸν χρόνον τῶν θεσπεσιῶν κηρυγμάτων και ὁμιλιῶν τῆς Ὑμετέρας προσφιλοῦς μοι Σεβασμιότητος και καταστάς πνευματικὸν Αὐτῆς τέκνον, τὰ μέγιστα ὠφελήθην ψυχικῶς, καλλιεργήσας ἀπὸ τῶν νεανικῶν μου χρόνων τὸν διακαῆ πόθον μου πρὸς ἱερωσύνην. Ἀναπολῶ μετὰ πολλῆς συγκινήσεως τῶν ἀπύτων πόνων, τοὺς ὁποίους ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης κατέβαλε τότε ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος, συστήσασα ἐν Παγκρατίῳ τῶν Ἀθηρῶν τὸν Χριστιανικὸν Ὀμιλον Νέων και Νεανίδων, ἐκ τοῦ ὁποίου μάλιστα οὐκ ὀλίγοι Θεολόγοι και Κληρικοί προσήλθον, εὐδοκίμως ὑπηρετοῦντες τὴν Ἀγιωτάτην ἡμῶν Ἐκκλησίαν και τὴν Ἑλληνικὴν Παιδείαν. Πολλοὶ ἐκ τῶν μελῶν τούτου ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς τὴν κατηχητικὴν διακονίαν ταύτης, ὡς και ἡ ταπεινότης μου.

Ἐπὶ τοιαύτας ἀγαθὰς περιστάσεις εὐρεθείς, προσήλθον εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, χειροτονηθεὶς Διάκονος ἐν ἔτει 1951 ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσόστομου Δασκαλάκη, εἰς τὴν Μητροπόλιν τοῦ ὁποίου διηκόνησα τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ τριετίαν, προσενεγκὼν τὰς ταπεινάς μου ὑπηρεσίας ἐν τε τῷ θεῷ κηρύγματι καὶ τῇ κατηχητικῇ ταύτης διακονίᾳ.

Μετὰ ταῦτα ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας, ἐφοίτησα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τυχὼν δὲ τοῦ πτυχίου αὐτῆς ἐν ἔτει 1958, ἐστράφη ἐνθὺς ἀμέσως πρὸς Ὑμᾶς, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος καὶ προεχειρίσθη εἰς Ἀρχιμανδρίτην. Ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης προσέλαβέ με ὡς Ἱεροκλήρικα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μαρωνείας, ἐπιδείξασα πρὸς ἐμὲ ἀπέραντον πατρικὴν ἀγάπην καὶ στοργήν. Πιστὸς εἰς τὰ σοφὰ Αὐτῆς κελεύσματα, παρέμεινα εἰς τὴν θέσιν μου αὐτὴν ἐπὶ δεκαεξαετίαν ὀλόκληρον, ὑπηρετήσας ἐσθνευδῆτως τὴν Ἀγιωτάτην ἡμῶν Ἐκκλησίαν. Ἠγάπησα κατ' ἐξοχὴν τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου, τὸ ὁποῖον τῇ καθοδηγήσει Ὑμῶν ἐπεξέτευνα εἰς ὅλα τὰ χωρία καὶ τοὺς ἀκράτους οἰκισμοὺς τῆς Ροδόπης. Χάρῳ τῆς διαδόσεως τούτου ἔκαμα συχνὰς ἐξορμήσεις εἰς τὴν ἕπαρθον, διαθέσας πᾶν ὅ,τι ἠδυνάμην, οὕτως ὥστε πανταχοῦ νὰ ἀκούηται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Ἐπιπροσθέτως προσέφερον τὰς ταπεινάς μου ὑπηρεσίας εἰς τὸ σωτηριῶδες ἔργον τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, διερχόμενος τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου μου ἐν ὑπαίθρῳ. Ἀφωσιωμένος πλήρως εἰς τὴν ἀποστολήν μου, δύναμαι ἄνευ ὑπερβολῆς τινος νὰ εἶπω, ὅτι οὐδένα νυσταγμὸν ἔδιδον τοῖς βλεφάροις μου, περιερχόμενος τὰ χωρία τῆς ὑπαίθρου, ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἐγγυὺς τῶν Ἑλληνοβουλγαρικῶν συνόρων κειμένους οἰκισμοὺς, ἐν καιρῷ ψυχῶν καὶ καύσωνος. Σὺν τούτοις ἐχρησιμοποιήθη ὡς στέλεχος καὶ ἄμεσος συνεργάτης Ὑμῶν εἰς τὰ θεάρεστα καὶ κοινωφελῆ Ἰδρύματα τῆς Ἱερᾶς Ὑμῶν Μητροπόλεως, ἅτινα κατεδόμησαν καὶ ἀνέδειξαν ταύτην περιλάμπρον καὶ ἐπιφανῆ Ἐκκλησιαστικὴν λυχνίαν ἐν τῇ Πατρίδι ἡμῶν.

Παραλείπων πολλὰ ἀξιόλογα ἐν αὐτῇ ἐπιτεύγματα, ἵνα μὴ μακρηγοῦ, χαίρω ὅπως ἰδιαίτερος, ὅτι χεῖρ Κυρίου κατευθύνει με νῦν πάλιν πρὸς τὴν Ἱερὰν Μητροπόλιν Μαρωνείας, ὅπως ὡς Ἐπίσκοπος πλέον καὶ Ποιμενάρχης ταύτης συνεχίσω τὸ ταπεινὸν ἔργον μου.

Ἀναλογίζομαι τὴν βαρύτητα τοῦ ἀξιώματος, τὰ ὑψηλὰ καθήκοντα καὶ τὰς εὐθύνas τούτου ἐναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Συνέχομαι φόβῳ καὶ τρόμῳ, ἀναμετρῶν τὰς ταπεινάς μου δυνάμεις καὶ τὰς πολλὰς ἐλλείψεις μου. Δὲν ἐπιθυμῶ, ὅπως ἐπεκταθῶ εἰς ὅσα περὶ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ ὑπονομήματος οἱ Θεοφόροι τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Πατέρες εἰς τὰ συγγράμματα αὐτῶν ἀναφέρουσι. Βυθίζω τὴν σκέψην μου εἰς ὅσα ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὰς ποιμαντικὰς αὐτοῦ ἐπιστολάς περιέλαβε περὶ τῶν καθηκόντων τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας, ἐνωτίζομαι αὐτὰ καὶ αὐτοσυγκεντρούμενος, ἐξετάζω τίνι τρόπῳ θὰ δυνηθῶ

ὁ ἐλάχιστος, ὅπως ἀνταποκριθῶ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Ἐκκλησίας. Ἐχων διαρκῶς ἐν νῷ τὴν προτροπὴν τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου «σπουδάσον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀπεισχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας», (Β' Τιμ. 2,15), ἱκετεύω ἀπὸ τὰ βάρη τῆς ταπεινῆς μου ψυχῆς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύριον, ὅπως καταστήσῃ με ἱκανὸν νὰ τηρήσω κατ' ὅλην τὴν ζωὴν μου ἀσπιλον τὴν ἀρχιερωσύνην, τὴν ὁποίαν μετ' ὀλίγον προσεγγίζω τὸ ἱερὸν Θυσιαστήριον πρόκειται νὰ δεχθῶ διὰ τῶν τιμῶν Ὑμῶν χειρῶν.

Ἐχων πλήρη συνείδησιν τῶν μεγάλων ὑποχρεώσεων, τὰς ὁποίας ἀναλαμβάνω, οὐδόλως παρασύρομαι ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς λαμπρότητος καὶ τῶν ἐπιγείων τιμῶν τοῦ Ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος. «Δεῖ γὰρ τὸν Ἐπίσκοπον ἀνεγκλητον εἶναι ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ ἀθάδῃ, μὴ ὀργίλον, μὴ πάρονον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, ἀνεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδασχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχων» (Τίτ. 1,7-9).

Ὡς ἐκ τούτου ταπεινός, ἀπλοῦς, χωρὶς ἐπαρσῆν καὶ δοῦλος τοῦ Κυρίου πιστὸς πάντοτε ἐπιθυμῶ νὰ παραμείνω καὶ κατὰ τὸν μετέπειτα βίον μου. Ὑπερήτης τοῦ ἁγίου Αὐτοῦ θελήματος καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του ἔσομαι διαρκῶς, ἀναζωπυρῶν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ «οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς Πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμειος καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ» (Β' Τιμ. 1,7). Εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὁδοδόξων Χριστιανῶν τῆς Θεοσώστου Μητροπόλεως Μαρωνείας διαρκῶς ἀποβλέπων καὶ διὰ τὸν ἱερὸν τοῦτον σκοπὸν παντοιοτρόπως ἐργαζόμενος, ἔσομαι οὐ μόνον Ἐπίσκοπος καὶ πνευματικὸς τούτων Πατήρ, ἀλλὰ καὶ ἀδελφός ἐν Χριστῷ, φίλος καὶ δοῦλος, τὰ πάντα μετερχόμενος, ἵνα πάντα κερδίσω καὶ σώσω «οἶδα γὰρ ὅ ἡ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατὸς ἐστὶ τὴν παραθήκην μου φυλάξει εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν» (Β' Τιμ. 1,12). Οὐχὶ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀξιούμεθα τοιαύτης τιμῆς καὶ δόξης ἐν τῇ Ἀγιωτάτῃ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ «ἀλλὰ κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάρι, τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Β' Τιμ. 1,9).

Οὐχ ἤττον λογίζομαι ἐπὶ πλέον εὐτυχῆς καὶ ἐπαινετῆς τὰς εὐθύνas μου τὸ γεγονός, ὅτι καθίσταμαι μετ' ὀλίγον Ἐπίσκοπος μᾶς λίαν καλῶς προηγημένης ἐν πᾶσιν ἀμπέλου τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ. Χάρῳ εἰς τὰς ἀόκνους καὶ συνεχεῖς ἐργασίας τῆς Ὑμετέρας προσφιλοῦς μοι Σεβασμιότητος, τὰς ὁποίας ἐπὶ εἰκοσαετίαν, ὡς Ποιμενάρχης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας, κατεβάλλετε, αὐτὴ κατέστη Χάριτι Θεοῦ περιβλεπτος λυχνία, ὡς πανθομολογεῖται. Αἰσθάνομαι λίαν ἀσθενεῖς τοὺς ὤμους μου, διαδεχόμενος ἐν τῇ διαποιμάνσει τοῦ Χριστεπωνύμου ταύτης πληρώματος τοιοῦτον ἐξαιρέτον, κατὰ πάντα διαπροεπῆ Ἱεράρχην, ἀπολαμβάνοντα μεγίστης τιμῆς παρὰ τε τῷ Ἱερῷ Κλήρῳ καὶ τῷ Θεοσεβεῖ τοῦ Κυρίου λαῷ. Ἐμπιστευόμενος ἐμαυτὸν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, θὰ καταβάλω πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν, ὅπως ἄρω τὸ βαρὸν φορτίον

† Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαρωνείας κ. Δαμασκηνός

τῆς διαποιμάνσεως, ὅπερ μετ' ὀλίγον μοι ἀνατίθεται.

Διαβεβαίω, ὅτι θέλω συνεχίσει τὸ θεάρεστον καὶ ἀξιόλογον ἔργον Ὑμῶν, ἀκολουθῶν πιστῶς τὰς Ὑμετέρας σοφὰς ὑποθήκας καὶ τὰς γραμμάς, τὰς ὁποίας ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης ἐχάραξεν ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν ποιμαντικῶν Αὐτῆς καθηκόντων. Πᾶν ὅ,τι μοι παραδίδεται ἐν τῇ Θεοσώστῳ Μητροπόλει Μαρωνείας, θὰ συνεχισθῇ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ θεοσεβοῦς αὐτῆς ποιμνίου καὶ πρὸς δόξαν τοῦ Ἁγίου Ὄνόματος τοῦ Θεοῦ. Ἐπὶ τούτοις θερμῆν παράκλησιν ὑποβάλλω Ὑμῖν, ὅπως μὴ παύσητε νουθετοῦντες καὶ στηρίζοντές με εἰς τὸ δυσχερές ἔργον, ὅπερ ἐπωμίζομαι. Ἐχω ἀπόλυτον ἀνάγκην τοῦ θείου ἐλέους, τῶν προσευχῶν Ὑμῶν, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν Ἁγιοτάτων Ἱεραρχῶν, τῶν συμπροσευχομένων μεθ' Ὑμῶν. Αναπληρώσατέ μοι τὰς ἐλλείψεις, «ἔχετε τὴν εὐπειθειαν, ἀπόδοτε τὴν εὐλογία, χειροαγωγῆσατε ταῖς εὐχαῖς, ὀδηγήσατε τῷ λόγῳ, τῷ πνεύματι στηρίξατε».

Συμμερίζομαι τὴν λύπην, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης, ἐγκαταλείπουσα τὰ εὐαγγῆ Ἰδρύματα, δι' ὧν ἐκόσμησε τὴν Ἱερὰν ταύτην Μητροπολιν. Εἰς κούφισμὸν Αὐτῆς προσφέρω τὴν διαβεβαίωσίν μου, ὅτι θέλω ψυχῇ τε καὶ σώματι ἐργασθῆ, ὅπως ὥστε νὰ διαταρηθῶσι ταῦτα μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν αὐτὴν ἀκμὴν, εἰς ἣν καταλείπετε

ταῦτα εἰς τὰς ταπεινὰς μου χεῖρας. Θὰ πράξω πᾶν τὸ δυνατὸν, ὥστε νὰ μετριασθῇ ἡ λύπη τῶν τροφίμων τούτων ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει Ὑμῶν.

Καὶ νῦν ὑποβάλλω πρὸς τε τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Σεραφεῖμ, τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ εἰς Ὑμᾶς, τὸν προσφιλέστατόν μοι Γέροντα καὶ πνευματικὸν Πατέρα, τὰς πλέον ἐγκαρδίους καὶ εὐγνωμόνας υἱϊκάς μου εὐχαριστίας, ὅτι ἐξελέξατέ με εἰς διαδοχὴν Ὑμῶν Μητροπολίτην Μαρωνείας.

Ὡσαύτως εὐχαριστῶν βαθύτατα τοὺς συλλειτουργοῦντάς μεθ' Ὑμῶν Ἁγιοτάτους Ἀρχιερεῖς, ὡς καὶ τὸ εὐλαβέστατον Πρεσβυτέριον, ἐπικαλοῦμαι τὰς πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν διαπύρους αὐτῶν εὐχὰς, ἵνα καταστῶ ἄξιος τῆς ἁγίας ταύτης κλήσεως. Ἀλλὰ καὶ τοῦ κατακλύζοντος τὸν ἱερὸν τοῦτον Ναὸν εὐσεβοῦς πληρώματος ἐπικαλοῦμαι τὰς ὀλοθέρμους προσευχὰς κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην ἄραν, ἵνα ἔλθῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα Θεία Χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος. «Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἐκλεξάμενος Δαβὶδ τὸν δούλον Αὐτοῦ — ἐλάχιστον ὄντα ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ —, ὁ διδοὺς ρῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει πολλῇ πρὸς τὴν τοῦ Εὐαγγελίου τελείωσιν, Αὐτὸς κρατήσῃε τῆς χειρὸς μου τῆς δεξιᾶς καὶ τῇ βουλῇ Αὐτοῦ ὀδηγήσῃε, ποιμαίνων ποιμαίνοντα καὶ ὀδηγῶν ὀδηγοῦντα. Ὡ πάσα δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Βιογραφικὸν σημείωμα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαρωνείας κ. Δαμασκηνοῦ.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαρωνείας κ. Δαμασκηνός (κατὰ κόσμον Πέτρος) Ρουμελιώτης ἐγεννήθη ἐν Οἰχαλίᾳ Μεσσηνίας τὸ ἔτος 1920.

Τὴν Δημοτικὴν μόρφωσιν ἔλαβεν ἐν τῇ γενετείρῳ του, μετὰ δὲ ταύτην μεταβάς εἰς Ἀθήνας, λόγῳ οικονομικῶν δυσχεριῶν, ἐνεγράφη εἰς νυκτερινὸν Γυμνάσιον, ἵνα δύνηται τὴν ἡμέραν νὰ ἐργάζεται.

Ἐν Ἀθήναις παρηκολούθη ἀνελλιπῶς τὰ μαθήματα τοῦ Χριστιανικοῦ Ὁμίλου Νέων Παγκρατίου, ὃν ἱδρυσεν τὸ ἔτος 1941 ὁ νῦν Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας καὶ Ν. Φιλαδελφείας κ. Τιμόθεος, τότε Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ναοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ Παγκρατίου, ἔνθα τῷ ἀνεπτερώθη ἡ πίστις καὶ ὁ πόθος νὰ προσφέρῃ τὰς υπηρεσίας αὐτοῦ ὡς Κληρικός. Διακόψας τὰς σπουδὰς του λόγω στρατεύσεως ὑπηρετήσεν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ ἐν τῇ πρώτῃ σιδηρᾷ Μεραρχίᾳ κατὰ τὸν συμμαριτοπόλεμον εἰς Γράμμον καὶ Βίτσι. Διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς στρατιωτικῆς του θητείας ἀρίστην διαγωγὴν, διότι ἀνέπτυξεν ἐν τῷ στρατεύματι κηρυκτικὴν καὶ κατηχητικὴν κίνησιν, τῷ ἐξεφράσθη ἡ πλήρης εὐαρέσκεια τοῦ τότε ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ἀπενεμήθη τὸ μετάλλιον ἐξαιρέτων πράξεων. Ἀπολυθεὶς τοῦ στρατεύματος συνέχισε τὰς Γυμνασιακὰς σπουδὰς, χειροτονηθεὶς Διάκονος ἐν ἔτει

Η ΕΝ ΧΑΛΚΙΔΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ*

Ἔνατον ἔτος Σχολικόν 1865 - 1866.

Ὁ Σχολάρχης Εὐθ. Ἀλεξανδρόπουλος.
Τῆ 24 Ἰουνίου 1865 ἐν Χαλκίδι (σελ. 32 - 33).

74. Κ. Κηπιώτης. Ἐνοριὰ Κύμης. 18. 12 Σεπτεμβρίου 1865. Δ. Κηπιώτης γεωργός. Ἀπελύθη τῆ 17 Ἰουνίου 1869 λαβὼν ἀπολυτήριον ἐπιδόσεως μὲν κάλλιστα, διαγωγῆς δὲ καλλίστης.

75. Ν. Βελισσαρίου Παπα. Ἐνοριὰ Κύμης. 17. α' Σεπτεμβρίου 1865. Βελ. Ν. Παπᾶς. Ἀπῆλθεν οἴκαδε διὰ νόσον τὴν 12 Μαρτίου 1868.

76. Λουκάς Καζίκου. Λειβαδιά. 17. 15 Ὀκτωβρίου 1865. Ἰω. Καζίκος γεωργός. Ἀνεχώρησεν ἰδιογνωμόνως τὴν 27 Ἀπριλίου τοῦ 1868.

Τῆ 23 Ἰουνίου 1866 ἐν Χαλκίδι.

Ὁ Σχολάρχης τῆς Ἱερατ. Σχολῆς

Εὐθύμ. Ἀλεξανδρόπουλος.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 308 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13-14 τεύχους.

Διὰ τὸ 1' Σχολικόν ἔτος 1866 - 1867. Τῆ 22 Ἰουνίου 1867 (σελ. 32 - 35).

77. Παναγιώτης Ἀγιοσοφίτης. Μετόχι. 18. 5 Σεπτεμβρίου 1866. Ἀπελύθη τὴν 17 Ἰουνίου 1870 λαβὼν ἀπολυτήριον ἐπιδόσεως καὶ διαγωγῆς ἄριστα.

78. Χ. Ὑπερήφανος. Καρυὰ Λεβαδείας. 18. 5 Σεπτεμβρίου 1866. Ἀπελύθη τὴν 17 Ἰουνίου 1870 λαβὼν ἀπολυτήριον ἐπιδόσεως μὲν καλῶς, διαγωγῆς δὲ ἀξίας ἐπαίνου.

Διὰ τὸ 1Α' Σχολικόν ἔτος 1867 - 1868 (σελ. 34 - 37).

79. Νικόλαος Α. Ριζόπουλος. Χαλκίς. Σεπτεμβρίου 17. 1867. Ἀνεχώρησεν ἰδιογνωμόνως μετὰ 3 ἡμέρας ἀπὸ τῆς εἰσόδου του εἰς τὸ Σχολεῖον.

80. Χρῆστος Παπα Παντολέον -

1951 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Μεσσηνίας κυροῦ Χρυσοστόμου.

Διάκονος τοῦ Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσοστόμου γενόμενος συνέχισε τὰς σπουδὰς αὐτοῦ εἰς τὸ Γυμνάσιον Καλαμάτας, ἀναπτύξας ταυτοχρόνως καὶ κηρυκτικὴν καὶ κατηχητικὴν δρᾶσιν ἐν τῇ πόλει τῶν Καλαμῶν καὶ τῇ Θεοσώτῳ ἐπαρχίᾳ Μεσσηνίας.

Τὸ ἔτος 1953 ἐνεγράφη ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, λαβὼν τὸ πτυχίον ἐν ἔτει 1958. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν του ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν εἰργάσθη διὰ τὴν πρόοδον τοῦ Χριστιανικοῦ Ὁμίλου Παγκρατίου, ἐπιδείξας ζῆλον καὶ ἐπιμέλειαν εἰς τὸ κήρυγμα, τὴν κατηχητικὴν κίνησιν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν, ὑπηρετεῖ δὲ ὡς Διάκονος ἐν τῷ Ἱ. Ναῶ Ἀγ. Θεοδώρων (Πλατεία Κλαυθμώνος).

Ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος καὶ τῷ ἀπενεμήθη τὸ ὄφθικιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τὴν 21-9-1958 ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαρωनीας καὶ νῦν Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Τιμοθέου.

Μετὰ τὴν εἰς Πρεσβύτερον χειροτονίαν του διωρίσθη τακτικὸς Ἱεροκήρυξ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Μαρωनीας τὴν 1-11-1958, εἰς ἣν ὑπηρετεῖ μέχρι τῆς εἰς Ἐπίσκοπον τῆς ἰδίας Μητροπόλεως ἐκλογῆς του ὑπὸ τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Ὡς Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωनीας ἱδρυσεν καὶ διηύθυνεν τὸν Χριστιανικὸν Ὁμιλον Κυριῶν

καὶ Νεανίδων Κομοτηνῆς καὶ παραρτήματα ἐν τῇ ὑπαίθρῳ τῆς Θεοσώστου Ἐπαρχίας.

Συντηρῶν ἐξ ἰδίων εἰδικῶν συνεργειῶν-αὐτοκίνητων ἐξωπλισμένον διὰ συγχρόνων ὀπτικοακουστικῶν μέσων, περιήρχετο ὀλόκληρον τὴν ἐπαρχίαν μεταφέρων τὴν ἀγάπην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ κήρυγμα καὶ εἰς τὰ πλέον ἀπομακρυσμένα χωρία.

Ἀναπτύξας πλουσίαν κηρυκτικὴν, κατηχητικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν δρᾶσιν, περιοδεύων τὴν ὑπαίθρον, τὰ ἱδρύματα τῆς πόλεως, τὰ φυλάκια τῶν συνόρων καὶ διευθύνων συγχρόνως καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Οἰκοτροφεῖον Ἀρρένων Κομοτηνῆς, ἐξετιμήθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου τότε Μαρωनीας κ. Τιμοθέου ἰδιαιτέρως.

Δι' ὄλην τὴν προσφορὰν ταύτην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ ἀπενεμήθησαν αἱ κάτωθι τιμητικαὶ διακρίσεις.

1) Ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυροῦ Ἀθηναγόρου τὸ μετάλλιον τῆς Χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

2) Ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Βενεδίκτου τὸ μετάλλιον τοῦ Σταυροφόρου τοῦ Παναγίου Τάφου.

Ἐτυχεν εὐφήμου μνείας καὶ εὐαρεσκείας ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου τότε Μαρωनीας καὶ νῦν Ν. Ἰωνίας κ. Τιμοθέου.

τος, Τσάλη, Χαλκίς, 15. Σεπτεμβρίου 21. 1867. Ἀπελύθη τὴν 17 Ἰουνίου 1870 λαβὼν ἀπολυτήριον ἐπιδόσεως μὲν κάλλιστα, διαγωγῆς δὲ ἄριστα.

81. Ἐλευθέριος Κουντούρης, Μεσοχώριον, 18. Ὀκτωβρίου 3. 1867. Ἀπεβίωσε τῆ 4 Φεβρουαρίου τοῦ 1870 ἔτους.

82. Ἀχιλλεὺς Κοτρόζος ἐξ Αὐλωναρίου, Αὐλωνάριον, 19. Σεπτεμβρίου 7. 1867. Ἀπελύθη τὴν 16 Ἰουνίου 1871 λαβὼν ἀπολυτήριον ἐπιδόσεως κάλλιστα καὶ διαγωγῆς καλλίστης.

83. Περικλῆς Παπα Βασιλείου ἐξ Ὀκτωνίας, Ὀκτωνία, 15. Σεπτεμβρίου 12. 1867. Ἀπελύθη τὴν 16 Ἰουνίου 1871 λαβὼν ἀπολυτήριον μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως κάλλιστα, διαγωγὴν καλλίστην.

84. Κωνστ. Δ. Παπα Γεωργίου ἐκ Δαυλείας, Δαύλεια, 18. 16 Σεπτεμβρίου 1867. Ἀπελύθη τῆ 15 Ἰουνίου 1872 λαβὼν ἀπολυτήριον ἐπιδόσεως καλῶς, διαγωγὴν ἀρίστην.

85. Εὐστ. Παπα Γεωργίου ἀπὸ Κρινέριον (γραπτέον Κρυνέριον), Κρινέρι, 17. 10 Ὀκτωβρίου 1867. Ἰερεὺς⁸⁹, Ἀνεχώρησε δι' ἀσθενίαν τοῦ ποδός του τὴν 16 Ἰανουαρίου 1871.

86. Ἡλίας Παπα Ἰωάννου ἐξ Ὀξυλίθου, Ὀξύλιθος, 18. 15 Νοεμβρίου 1867. Ἰωάννης Ἀνδρέου ἱερεὺς, Ἀπελύθη τῆ 16 Ἰουνίου 1869 λαβὼν ἀπολυτήριον μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς καὶ διαγωγῆς καλῶς.

Διὰ τὸ 18^ο Σχολικὸν ἔτος 1868 - 1869 (σελ. 36 - 39).

87. Ἰωάννης Στάθη Λιάκου, Μηλιαῖς, 20. Σεπτεμβρίου 2. Γεωργός, Ἀπελύθη τῆ 15 Ἰουνίου 1872 λαβὼν ἀπολυτήριον μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς καὶ διαγωγῆς καλῶς.

88. Δημήτριος Παπα Γεωργίου, Κρινέρι (γραπτέον Κρυνέρι), 15. Σεπτεμβρίου 7. Ἰερεὺς, Ἀπελύθη τῆ 17 Ἰουνίου λαβὼν ἀπολυτήριον μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως κάλλιστα καὶ διαγωγῆς καλλίστης.

89. Ἀντώνιος Ἀγγελῆς Ἰωάννου, Κρινέρι (γραπτέον Κρυνέρι), 19. Σεπτ. 7. Γεωργός, Ἀνεχώρησεν ἀσθενῶν τῆ 6 Νοεμβρίου 1870. Ὑπέστρεψε τῆ 13 Ἀπριλίου, καὶ ἀνεχώρησε πάλιν τὴν 21 τοῦ ἰδίου μηνός.

89. Ἡ ἔνδειξις αὕτη ἀπὸ τοῦ αὐξήσαντος ἀριθμοῦ 85 - 98 τοῦ Μαθητολογίου, πιθεμένη μετὰ τὴν ἡμερομηνίαν ἐγγραφῆς τοῦ μαθητοῦ, εὐρίσκεται εἰς τὴν στήλην τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ γονέως τοῦ μαθητοῦ.

90. Γεώργιος Ἀθανασίου, Χαλκίς, 15. Νοεμβρίου 24. Παντοπώλης, Ἀπελύθη τῆ 18 Ἰουνίου 1871 λαβὼν ἀπολυτήριον ἐπιδόσεως κάλλιστα καὶ διαγωγῆς λίαν καλῆς.

91. Ἐπαμεινώνδας Μεταξᾶς, Χαλκίς, 15. Σεπτ. 16. Σανδαλοποῖός, Ἀνεχώρησε τῆ 18 τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἦτοι μετὰ τρεῖς ἡμέρας.

92. Κωνσταντῖνος Δούκας, Ἀθηναῖος, 15. Σεπτεμβρίου 20. Ὀρφανός, Ἀπεσύρθη λόγῳ ἀσθενείας.

93. Κωνσταντῖνος Κούκουρας, Πάλιουρα, 18. 19 Ἰαν. Ἀναγνώστης Κούκουρας Γεώργιος, Ἀπελύθη τὴν 24 Ἰουνίου 1873 λαβὼν ἀπολυτήριον ἐπιδόσεως καλῶς καὶ διαγωγὴν ἀρίστην. Ἐλαβε πιστοποιητικὸν τῆ 25 Σεπτεμβρίου 1891. Χ.Α.

Δέκατον τρίτον Σχολικὸν ἔτος 1869 - 1870 (σελ. 38 - 39).

94. Γεώργιος Τάσου Φούντας, Καστέλλα, 15. 10 Σεπτεμβρίου. Ὀρφανὸς πατρός, Ἀπεφοίτησε τῆ 24 Ἰουνίου 1873 ἀξιώθεις τοῦ βαθμοῦ ἐπιδόσεως μὲν ἄριστα, διαγωγῆς δὲ ἀξίας ἐπαίνου.

95. Ἰωάννης Παπα Προκοπίου, Κακουλίρι, 18. 30 Σεπτεμβρίου. Παπα Προκόπιος ἱερεὺς, Μετέβη εἰς τὴν πατρίδα του τὴν 20 Δεκεμ. 1870 ὡς πάσχων, καὶ εἶτα ἀπεβίωσεν.

96. Χαράλαμπος Παπα Σπυρίδωνος, ἐκ Κήπων, 18. 11 Ὀκτωβρίου. Σπυρίδων ἱερεὺς, Ἀπελύθη τὴν 15 Ἰουνίου 1872 λαβὼν ἀπολυτήριον ἐπιδόσεως σχεδὸν καλῶς, διαγωγῆς ἀρίστης.

97. Ἀντώνιος Ἰω. Οἰκονόμος, ἐκ Χαλκίδος, 15. 17 Νοεμ. Ὀρφανὸς πατρός, Ἀπεφοίτησε τὴν 24 Ἰουνίου τοῦ 1873 κριθεὶς ἄξιος τοῦ βαθμοῦ ἐπιδόσεως ἄριστα, διαγωγῆς ἀξίας ἐπαίνου.

98. Ἀθ. Ἰω. Σπανοῦ, ἐξ Ἐλατείας, 18. 2 Φεβρ. Γεωργός, Ἀπεφοίτησε τὴν 24 Ἰουνίου 1873, κριθεὶς ἄξιος τοῦ βαθμοῦ ἐπιδόσεως καλῶς, διαγωγῆς καλῶς.

Δέκατον τέταρτον Σχολικὸν ἔτος 1870 - 1871 (σελ. 40 - 41).

99. Λουκάς Παπα Κωνσταντίνου, ἐκ Σκριποῦς, 17. 7 Ἰουλίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 12 Ἰουνίου 1874 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς καὶ διαγωγὴν ἀξίαν ἐπαίνου.

100. Ἀναστάσιος Σ. Παπαναστασίου. Χαλκίς. 15. 13 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 12 Ἰουνίου 1874 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς καὶ διαγωγὴν ἀξίαν ἐπαίνου.

101. Χρῆστος Κ. Μπασιώτης. Λίμνη. 16. 15 76ρίου. Δὲν ἐπανῆλθε τὸν 76ριον τοῦ 1872 προφασίζομενος ἀσθένειαν, ἐν ᾧ εἶχεν ὑγιῶς κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἱατροῦ τῆς Σχολῆς.

102. Δημήτριος Παπαϊωάννου. Γιάλτσάδαις. 15. 15 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 12 Ἰουνίου 1874 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως ἄριστα καὶ διαγωγὴν ἐπαίνου ἀξίαν.

103. Γεώργιος Α. Μεταξᾶ. Χαλκίς. 15. 20 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 12 Ἰουνίου 1874 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς καὶ διαγωγὴν ἀξίαν ἐπαίνου.

104. Κωνσταντῖνος Α. Χρυσάνθης, ἐκ Λίμνης. 17. 21 86ρίου. Ἀνεχώρησε δι' ἀσθένειαν τὴν 3ην 86ρίου τοῦ 1871, καὶ ἰαθεὶς δὲν ὑπέστρεψεν.

Δέκατον πέμπτον Σχολικὸν ἔτος 1871-1872
(σελ. 40-43).

105. Γεώργιος Παπα Κωνστ. Κότζίφα, ἐκ Λοκοῦ. 15. 17 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 12 Ἰουνίου 1874 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς καὶ διαγωγὴν ἀξίαν ἐπαίνου.

106. Κωνστ. Ριζόπουλος. Χαλκιδεύς. 16. 22 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 19 Ἰουνίου 1875 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς, διαγωγὴν δὲ ἐπαίνου ἀξίαν.

107. Στέργιος Ἡλ. Παρασκευᾶς. Χαλκιδεύς. 15. 28 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 10 Ἰουνίου 1875 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως ἄριστα καὶ διαγωγὴν ἐπαίνου ἀξίαν.

108. Νικόλαος Γ. Ρέντη. Χαλκιδεύς. 18. 28 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 12 Ἰουνίου 1874 μὲ βαθμὸν λίαν καλῶς καὶ διαγωγὴν ἀξίαν ἐπαίνου.

109. Σπυρίδων Π. Βενετζάνος. Ἀμφισεύς. 18. 29 76ρίου. Ἀνεχώρησε τῆ 17 96ρίου τοῦ 1872 ἀδεία τοῦ Διευθυντοῦ, ἀλλὰ ληξάσης τῆς ταχθείσης προθεσμίας δὲν ὑπέστρεψεν.

110. Ἀντώνιος Γ. Ἀναστασίου, ἐκ Χαλκίδος. 15. 29 86ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 19 Ἰουνίου 1875 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως καλῶς καὶ διαγωγὴν καλήν.

111. Ἀνέστης Χειμῶνος, ἐκ Ψαχνῶν. 16. 30 86ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 12 Ἰουνίου μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς καὶ διαγωγὴν ἀξίαν ἐπαίνου.

112. Μιλτιάδης Γιαννακούρης, ἐκ Βάθειας. 15. 3 Δεκεμβρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 30 Ἰουνίου 1876 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς καὶ διαγωγὴν ἐπαίνου ἀξίαν.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 20 76ρίου 1872.

Ὁ Σχολάρχης τοῦ Ἱερ. Σχολείου

Β. Γεωργιάδης.

Διὰ τὸ Δέκατον ἕκτον Σχολικὸν ἔτος 1972-1873 (σελ. 44-45).

113. Ἀγγελῆς Γ. Σταματοῦκος, ἐκ Μίστρου. 15. 16 76ρίου. Ἀπελύθη τῆ 30ῃ Ἰουνίου 1876 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς, διαγωγὴν δὲ ἐπαίνου ἀξίαν.

114. Ἀθ. Παπαπαναγιώτου, ἐκ Παλαιοπαναγιᾶς. 16. 19 76ρίου. Ἀνεχώρησε τὴν 26 76ρίου 1874 δι' ἀσθένειαν.

115. Νικόλαος Χ. Περδικάρης. Χαλκιδεύς. 15. 23 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 19ῃ Ἰουνίου 1875 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως καλῶς, διαγωγὴν δὲ ἐπαίνου ἀξίαν.

116. Γ. Χατζῆ Παναγιῆ, ἐκ Λοκοῦ. 15. 5 86ρίου. Τὸν 76ριον τοῦ 1875 δὲν ἐπανῆλθεν.

117. Γεώργιος Δ. Θωμᾶς, ἐκ Στενῆς. 15. 25 86ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ α' Ἰουλίου τοῦ 1876 λαβὼν βαθμὸν ἐπιδόσεως οκ. καλῶς, διαγωγῆς λίαν καλῆς.

118. Νικόλαος Ἀναστ. Σπυροπούλου, ἐκ Χαλκίδος. 15. 26 86ρίου. Ἀνεχώρησεν ἰδιογνωμῶνως τὴν 20 96ρίου.

119. Χρῆστος Τραπεζοῦντιος, ἐκ Χαλκίδος. 16. 24 Ἰανουαρ. 1873. Ἀπελύθη τῆ 19ῃ Ἰουνίου 1875 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως ἄριστα καὶ διαγωγὴν ἐπαίνου ἀξίαν.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 3 76ρίου 1873.

Ὁ Σχολάρχης τοῦ Ἱερ. Σχολείου

Β. Γεωργιάδης.

Διὰ τὸ Δέκατον ἑβδομον Σχολικὸν ἔτος 1873 - 1874 (σελ. 46 - 49).

120. Γεώργιος Παπα Ἀθ. Πολύζου. Ξηροχώριον. 16. 29 Αύγουστου. Ἀπεφοίτησε τῆ 30ῆ Ἰουνίου 1876 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως ἄριστα καὶ διαγωγὴν ἐπαίνου ἀξίαν.

121. Ἀνδρέας Ἰω. Χαλκιάπουλος. Χαλκίς. 15. 15 76ρίου. Τὸν 76ριον τοῦ 1874 δὲν ἐπανῆλθε, καταταχθεὶς εἰς τὴν Ριζάρειον Σχολήν.

122. Ἰωάν. Γ. Καδδίτης. Χαλκίς. 15. 15 76ροῦ. Ἀπεφοίτησε τὴν 12ην Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1877 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως καλῶς (4 3/7) καὶ διαγωγὴν ἀρίστην.

123. Δημ. Ἰω. Σούρας. Ξηροχώριον. 15. 15 76ρίου. Τὸν 76ριον τοῦ 1875 δὲν ἐπανῆλθεν.

124. Εὐαγγέλης Ν. Κακαρᾶς. Χαλκίς. 15. 17 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 19 Ἰουνίου τοῦ 1878 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως καλῶς, διαγωγὴν λίαν καλήν.

125. Ἡλ. Ἀναστ. Παυλίστρας. Ξηροχώριον. 15. 17 76ρίου. Ἀπεφοίτησεν τὴν 12 Ἰουνίου τοῦ 1877 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς (5) καὶ διαγωγὴν ἀρίστην.

126. Γεώργιος Δ. Ταρσατόπουλος. Χαλκίς. 15. 22 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 12ῆ Ἰουνίου τοῦ 1877 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς (5) καὶ διαγωγὴν ἀρίστην.

127. Γεώργιος Α. Χατζῆς. Καζνέσιον. 16. 30 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τὴν 12 Ἰουνίου τοῦ 1877 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως καλῶς (4 1/7) καὶ διαγωγὴν λίαν καλήν.

128. Χρήστος Γ. Παύλου. Καστροβαλά. 16. 30 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 19ῆ Ἰουνίου τοῦ 1877 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως καλῶς καὶ διαγωγὴν λίαν καλήν.

129. Γ. Ν. Κοντονικολάου. Ξηροχώριον. 16. 7 86ρίου. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1874 ἐτελεύτησεν.

130. Κ. Σ. Λινάρδου. Αἰδηψός. 16. 10 86ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 30ῆ Ἰουνίου τοῦ 1876 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως ἄριστα καὶ διαγωγὴν ἐπαίνου ἀξίαν.

131. Δημ. Παπα Κωνσταντίνου. Βουτᾶς. 16. 7 96ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 30ῆ Ἰουνίου τοῦ 1878 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως καλῶς, καὶ διαγωγὴν ἐπαίνου ἀξίαν.

Δέκατον ὄγδοον Σχολικὸν ἔτος 1874 - 1875 (σελ. 48 - 51).

132. Ἀθ. Κ. Τσάλης. Χαλκίς. 15. 17 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 19ῆ Ἰουνίου τοῦ 1878 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως καλῶς καὶ διαγωγὴν λίαν καλήν.

133. Γεώργιος Ἰω. Φαράντος. Μονοκαργιά. 17. 17 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 19ῆ Ἰουνίου τοῦ 1878 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς καὶ διαγωγὴν καλλίστην. Ἔλαβε πιστοποιητικὸν τῆ 8 Ὀκτωβρ. 1891. Α.Χ.

134. Νικόλαος Γ. Τριανταφύλλου, ἐξ Ἀγίας Ἄννης. 17. 18 76ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 19ῆ Ἰουνίου τοῦ 1878 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως ἄριστα καὶ διαγωγὴν ἀρίστην.

135. Χρήστος Σπ. Στεφανόπουλος. Χαλκιδεύς. 17. 8 86ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 30ῆ Ἰουνίου 1876 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς καὶ διαγωγὴν ἐπαίνου ἀξίαν.

136. Ἀσκληπιὸς Γ. Μπόθου. Χαλκιδεύς. 15. 10 86ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 12ῆ Ἰουνίου τοῦ 1877 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς καὶ διαγωγὴν ἀρίστην.

137. Γεώργιος Ν. Ἀποστολίδης ἢ Κουρδουμπῆ. Χαλκιδεύς. 15. 10 86ρίου. Τὸν 76ριον τοῦ 1875 δὲν ἐπανῆλθεν.

138. Δημήτριος Γ. Σουβλίδης. Στύρι. 16. 14 86ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 19ῆ Ἰουνίου τοῦ 1878 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως λίαν καλῶς καὶ διαγωγὴν λίαν καλήν.

139. Εὐστάθιος Ἰω. Ζάχου. Αἰδηψός. 15. 20 86ρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 12ῆ Ἰουνίου τοῦ 1877 μὲ βαθμὸν ἐπιδόσεως ἄριστα καὶ βαθμὸν διαγωγῆς ἄριστον.

Δέκατον ἑνατον Σχολικὸν ἔτος 1875 - 1876 (σελ. 50 - 53).

140. Κωνστ. Γ. Ἀναστασίου. Φύλλα. 15. 12 76ρίου 75. Ἀπεφοίτησε τὸν Ἰούνιον τοῦ 1879 λαβὼν βαθμὸν ἐπιδόσεως σχεδὸν καλῶς, διαγωγὴν δὲ λίαν καλήν.

141. Κωνστ. Παπα Δημητρίου. 15. 1 86ρίου. Στρώπωναις. Ἀπεφοίτησε τῆ 19ῆ Ἰουνίου 1879 λαβὼν βαθμὸν ἐπιδόσεως μὲν καλῶς διαγωγῆς δὲ λίαν καλῶς. Ἔλαβεν ἐπικύρωσιν τοῦ ἀπολυτηρίου του 4 Σεπτ. 1891.

142. Μιχαήλ Ἰω. Μιχαήλ. 15 86ρίου. Ἀταλάντη. Ἀπεφοίτησε τῆ 18ῆ Ἰουνίου 1880 λα-

βών βάθμον ἐπίδωσας σχεδόν καλῶς, διαγωγὴν δὲ καλήν.

143. Γ. Παπα Βασιλείου. 16. 3 Φεβρουαρίου. Ὁκτωνιά. Τῆ 6ῃ Μαΐου ἀπῆλθεν οἶκαδε ἵνα κομίσῃ τροφεΐα.

144. Γ. Παπα Ἰωάννου. 16. 7 Σεπτεμβρίου. Γαλτοάδες. Ἀπεφοίτησε τῆ 19 Ἰουνίου 1879, λαβὼν βαθμὸν ἐπίδωσας μὲν κάλλιστα, διαγωγῆς δὲ λίαν καλῆς. Ἐλαβε πιστοποιητικὸν τῆ 6 9θρίου 1891. Ἐλαβε ὄμοιον τῆ 8 Ἰουνίου 1898. Α.Χ.⁹⁰.

Εἰκοστὸν Σχολικὸν ἔτος 1876 - 1877 (σελ. 52 - 53).

145. Ἀναστάσιος Σαλῆς. 17. 20 7θρίου. Κριεζά. Ἀπεφοίτησε τῆ 19 Ἰουνίου 1879 λαβὼν βαθμὸν ἐπίδωσας μὲν λίαν καλῶς, διαγωγῆς δὲ λίαν καλῆς.

146. Γ. Βαφειάδης. 15. 22 7θρίου. Λαδί. Ἀπεφοίτησε τῆ 18 Ἰουνίου 1880, λαβὼν βαθμὸν ἐπίδωσας λίαν καλῶς, διαγωγὴν δὲ λίαν καλήν.

147. Γ. Ζάχος. 15. 7 7θρίου, Αἰδηψός. Ἀπεφοίτησε τῆ 18 Ἰουνίου 1880 λαβὼν βαθμὸν ἐπίδωσας μὲν καλῶς, διαγωγὴν δὲ ἀρίστην.

148. Δ. Δελέγκας. 15. 25 7θρίου. Μαινίδι. Ἀπεφοίτησε τῆ 18 Ἰουνίου 1880, λαβὼν βαθμὸν ἐπίδωσας μὲν ἄριστα, διαγωγὴν δὲ ἀρίστην.

149. Ἀλέκος Γάτσος. 17. 3 Ὁκτωβρίου. Χαλκίς. Ἀπεβλήθη τῆ 23 Ὁκτωβρίου 1878, διὰ τὴν ἐπιλήψιμον καὶ μεμπτὴν διαγωγὴν του.

Εἰκοστὸν πρῶτον Σχολικὸν ἔτος 1877 - 1878 (σελ. 54 - 55).

150. Δημήτριος Κοντός. Ροβιάς. 18. 25 8θρίου. Τὸν 9θριον τοῦ 1879 ἀπῆλθεν ἐπ' ἀδεία οἶκαδε καὶ δὲν ὑπέστρεψεν.

151. Ἰωάν. Ἀθανασιάδης. Αὐγαριά. 16. 20 7θρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 19 Ἰουνίου 1880 λαβὼν βαθμὸν ἐπίδωσας οκ. καλῶς, διαγωγὴν ἀρίστην.

152. Ἰωάν. Μπρατζιώτης. Μορίκι. 18. 23 7θρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 19 Ἰουνίου λαβὼν βαθμὸν ἐπίδωσας καλῶς, διαγωγὴν ἀρίστην.

153. Στέφανος Σίσκου. Σκόπελος. 17. Φεβρουαρίου 1878. Ἀπεφοίτησε τῆ 19 Ἰουνίου 1879 λαβὼν βαθμὸν διαγωγῆς μὲν λίαν καλῶς, ἐπίδωσας δὲ σχεδόν καλῶς.

Εἰκοστὸν δεῦτερον Σχολικὸν ἔτος 1878-1879 (σελ. 54 - 57).

154. Χρῆστος Χαλούλιας. Χαλκίς. 15. 20 7θρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 17 Ἰουνίου 1882 λαβὼν βαθμὸν ἐπίδωσας καλῶς, διαγωγὴν λίαν καλήν.

155. Δημήτριος Στεργίου. Ἀχμέταγα. 18. 30 7θρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 19 Ἰουνίου 1881, λαβὼν βαθμὸν ἐπίδωσας λίαν καλῶς, διαγωγὴν ἀρίστην.

156. Βασίλειος Μπουγιουκλῆς. Χαλκίς. 16. 15 8θρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 17 Ἰουνίου 1882 λαβὼν βαθμὸν καλῶς, διαγωγὴν λίαν καλήν.

157. Δημ. Παπαγεωργίου. Μακρυχώριον. 18. 12 9θρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 18 Ἰουνίου 1880 λαβὼν βαθμὸν ἐπίδωσας καλῶς, διαγωγὴν δὲ ἀρίστην.

158. Σπυρίδων Μπλέτσος. Λίμνη. 17. 18 8θρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 18 Ἰουνίου 1880 μὲν βαθμὸν ἐπίδωσας καλῶς καὶ διαγωγὴν ἀρίστην.

159. Ἀντώνιος Μίχου. Βάθεια. 18. 4 9θρίου. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1881 δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Σχολήν.

160. Ἰωάννης Παπαζαχαρίου. Στύρα. 15. 16 Ἰανουαρίου 1879. Ἀπεφοίτησε τῆ 17 Ἰουνίου 1882 λαβὼν βαθμὸν ἐπίδωσας καλῶς διαγωγὴν λίαν καλήν.

Εἰκοστὸν τρίτον Σχολικὸν ἔτος 1879 - 1880 (σελ. 56 - 61).

161. Χρῆστος Μπραγιάννης. Ἀράχωβα. 20. 13 7θρίου 1879. Ἀπελύθη τῆ 19 Ἰουνίου 1881, λαβὼν βαθμὸν ἐπίδωσας ἄριστα, διαγωγὴν ἀρίστην.

162. Θεόδωρος (ἢ Ἀγάπιος) Δημητρίου. Ἀράχωβα. 21. 23 7θρίου. Ἀπεφοίτησε τῆ 19 Ἰουνίου 1881, λαβὼν βαθμὸν ἐπίδωσας ἄριστα, διαγωγὴν ἀρίστην.

90. Βλέπε Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (νῦν Μητροπολίτου Μεσσηνίας), Ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Ξηροχωρίου Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Γ. Παπαϊωάννου (1892 - 1934), ἐν Ἀρχεῖον Ἑὐβοϊκῶν Μελετῶν, τόμος Δ', Ἀθήναι 1956, σελ. 133 - 143.

163. Άναγνώστης Στουρνάρας. Μονοκαργιά. 15. 1 88βρίου. Άπεφοίτησε τη 19 Ίουνίου 1881, λαβών βαθμόν επιδόσεως άριστα, διαγωγην άριστην.

164. Γεώργιος Α. Μπόντζικας. Άγιος. 18. 3 88βρίου. Άπεφοίτησε τη 19 Ίουνίου 1881, λαβών βαθμόν επιδόσεως λίαν καλώς, διαγωγην άριστην.

165. Νικόλαος Παπαγεωργίου. Καζνέσιον. 15. 4 76βρίου. Άπεφοίτησε τη 16 Ίουνίου 1883 λαβών βαθμόν επιδόσεως καλώς, διαγωγην λίαν καλήν.

166. Παύλος Γ. Βάσου. Κύμη. 21. 5 88βρίου. Άπεφοίτησε τη 16 Ίουνίου 1883, λαβών βαθμόν επιδόσεως λίαν καλώς διαγωγην καλλίστην.

167. Γεώργιος Παπα Κυριάκου. Πάλιουρας. 18. 8 98βρίου. Άπεφοίτησε τη 16 Ίουνίου 1883 λαβών βαθμόν επιδόσεως καλώς, διαγωγην καλλίστην.

168. Άναστάσιος Άθανασιάδης. Χαλκίς. 15. 28 Φεβρουαρίου 1880. Άπεφοίτησε τη 17 Ίουνίου 1882, λαβών βαθμόν επιδόσεως κάλλιστα, διαγωγην άριστην.

169. Κωνσταντίνος Μανής. Βάθεια. 18. 15 Σεπτεμβρίου. Άπεφοίτησε τη 17 Ίουνίου 1882, λαβών βαθμόν επιδόσεως καλώς, διαγωγην καλήν.

Εικοστόν τέταρτον Σχολικόν έτος 1880 - 1881 (σελ. 60 - 63).

170. Σταμάτιος Α. Σταμάτη. Χαλκίς. 16. 15 76βρίου. Άπεφοίτησε τη 17 Ίουνίου 1882, λαβών βαθμόν επιδόσεως καλώς, διαγωγην

171. Άριστειίδης Χατζής. Λίμνη. 16. 2 88βρίου. Άπεφοίτησε τη 16 Ίουνίου 1883, λαβών βαθμόν επιδόσεως κάλλιστα, διαγωγην καλλίστην.

172. Χαράλαμπος Χατζής. Κασνέσιον. 16. 15 88βρίου. Άπεφοίτησε την 20 Ίουνίου 1884, λαβών βαθμόν επιδόσεως οχ. καλώς, διαγωγην καλήν.

173. Νικόλαος Ντάβος. Ψαχνά. 15. 4 98βρίου. Άπεφοίτησε την 20 Ίουνίου 1884, λαβών βαθμόν επιδόσεως καλώς, διαγωγην λίαν καλήν.

174. Δημήτριος Λειβαράς. Ξηροχώριον. 15. 6 98βρίου, Άπεφοίτησε την 20 Ίουνίου

1884, λαβών βαθμόν επιδόσεως άριστα, διαγωγην άριστην.

175. Γεώργιος Κομνηνός. Έρέτρια. 15. 10 98βρίου. Δέν επανήλθε τον Σεπτέμβριον του 1885. Η διαγωγή του αίσχιστη και άνέκφραστος.

176. Νικόλαος Μπάρμπανος. Χαλκίς. 15. 10 Ίανουαρίου 1881. Άνεχώρησεν αυτογνωμόως κατά Ίανουάριον του 1883.

177. Γεώργιος Γκίκας. Λίμνη. 16. 15 Ίανουαρίου 1881. Άνεχώρησεν αυτογνωμόως κατά Δεκέμβριον του 1883.

Έν Χαλκίδι τη 18 Ίουνίου 1881.

Εικοστόν πέμπτον Σχολικόν έτος 1881 - 1882 (σελ. 62 - 67).

178. Ευστάθιος Γ. Σταθούλας. Άράχωβα. 17. 8 76βρίου. Άπεφοίτησε τη 13 Ίουνίου 1885, λαβών βαθμόν επιδόσεως καλώς, διαγωγην λίαν καλήν.

179. Δημήτριος Βλαχάκης. Κεράμα. 16. 10 76βρίου. Άπεφοίτησε τη 13 Ίουνίου 1885, λαβών βαθμόν επιδόσεως άριστα, διαγωγην άριστην.

180. Δημήτριος Ίγγλέζος. Δαύλια. 17. 10 76βρίου. Άπεφοίτησε τη 16 Ίουνίου 1883, λαβών βαθμόν επιδόσεως κάλλιστα, διαγωγην καλλίστην.

181. Ίωάννης Γιαννοϋτσος. Λεβάδια. 16. 21 76βρίου. Άπεφοίτησε τη 16 Ίουνίου 1883, λαβών βαθμόν επιδόσεως κάλλιστα, διαγωγην καλλίστην.

182. Δημ. Άρνάρης. Ψαχνά. 16. 24 76βρίου. Άνεχώρησεν αυτογνωμόως κατά Δεκέμβριον του 1882.

183. Γεώργιος Κ. Τσακόπουλος. Λίμνη. 15. 24 76βρίου. Άνεχώρησεν αυτογνωμόως κατά 76βριον του 1883.

184. Άργύριος Μπινιάρης. Άθηναιός. 17. 5 88βρίου. Άπεφοίτησε τη 16 Ίουνίου 1883, λαβών βαθμόν επιδόσεως καλώς, διαγωγην καλλίστην.

185. Γεώργιος Βούλγαρης. Άθηναιός. 15. 5 88βρίου. Άνεχώρησεν αυτογνωμόως κατά 76βριον του 1883.

186. Άθ. Καραγιάννης. Μαντούδιον. 15. 8 88βρίου. Άπεφοίτησε τη 13 Ίουνίου 1885,

λαβών βαθμόν επιδόσεως άριστα, διαγωγήν άρίστην.

187. Εύάγγελος Λύτου. Άθηναίος. 15. 18 86ρίου. Άνεχώρησε κατά Δεκέμβριον του 1882.

188. Δημ. Ίωάννου. Άγία Άννα. 15. 20 86ρίου. Άπεφοίτησε τη 13 Ίουνίου 1885, λαβών βαθμόν επιδόσεως λίαν καλώς, διαγωγήν λίαν καλήν.

189. Νικόλαος Βόρσας. Άθηναίος. 17. 7 96ρίου. Άνεχώρησε κατά Άπρίλιον 1882.

190. Ευστάθιος Παπα Δημητρίου. Καμάρια. 16. 13 96ρίου. Άπεφοίτησε την 20 Ίουνίου 1884, λαβών βαθμόν επιδόσεως λίαν καλώς, διαγωγήν άρίστην.

Εικοστόν έκτον Σχολικόν έτος 1882-1883 (σελ. 66-69).

191. Χαράλαμπος Μήτσου. Λίμνη. 15. 3 76ρίου. Άπεφοίτησε τη 13 Ίουνίου 1885, λαβών βαθμόν επιδόσεως σχεδ. καλώς, διαγωγήν καλήν.

192. Γεώρ. Ληξουριώτης. Δεσφίνα. 18. 12 76ρίου. Άπεφοίτησε την 19 Ίουνίου 1886, λαβών άπολυτήριο με επίδοσιν λίαν καλώς και διαγωγήν άρίστην.

193. Νικόλ. Παπα Μιχαήλ Σαλή. Όκτωινιά. Άπεφοίτησε την 19 Ίουνίου 1886, λαβών άπολυτήριο με επίδοσιν άριστα και διαγωγήν άρίστην.

194. Άγγελής Γ. Συκιώτης. Μετόχι. 17. 20 76ρίου. Άπεφοίτησε την 19 Ίουνίου 1886, λαβών άπολυτήριο με επίδοσιν σχεδ. καλήν και διαγωγήν καλήν.

195. Εύάγγελος Σταυρινοϋ. Κύμη. 18. 25 76ρίου. Τη 20 76ρίου άνεχώρησεν άυτογνημόνως.

196. Ίωαν. Δ. Λοβέρδος. Πειραιεύς. 15. 10 86ρίου. Δέν επανήλθεν τον 76ριον.

197. Νικόλ. Καραμούζης. Άνδρονιάνοι. 18. 20 76ρίου. Άνεχώρησε κατά 96ριον του έτους 1886.

198. Ίωαν. Παπα Κότσιφας. Δοκόν. 18. 5 76ρίου. Άπεφοίτησε την 20 Ίουνίου 1884, λαβών βαθμόν επιδόσεως καλώς, διαγωγήν λίαν καλήν.

Εικοστόν έβδομον Σχολικόν έτος 1883-1884 (σελ. 68-71).

199. Άριστείδης Παπα Ίωάννου. Κύμη. 18. 20 76ρίου. Άπεφοίτησε την 12 Ίουνίου 1887, λαβών βαθμόν επιδόσεως σχεδ. καλώς, διαγωγήν δε καλήν.

200. Ίωαν. Δ. Παπα Χαράλαμπος. Έρέτρια. 15. 20 76ρίου. Άπεφοίτησε την 19 Ίουνίου 1886, λαβών άπολυτήριο με επίδοσιν σχεδ. καλήν και διαγωγήν καλήν. Έλαβε πιστοποιητικόν τη 5 96ρίου 1891 Χ.Α.

201. Γεώρ. Δ. Άντωνίου. Κύμη. 17. 10 86ρίου. Άπεφοίτησε την 11 Ίουνίου 1887, λαβών βαθμόν μεν επιδόσεως καλώς, διαγωγήν δε λίαν καλήν.

202. Γεωρ. Παπα Καλογιάννης. Ψαχνά. 18. 10 86ρίου. Άνεχώρησεν άυτογνημόνως τον Νοέμβριον του 1885.

203. Γ. Ι. Καλόφωνος. Άθήναι. 15. 10 76ρίου. Δέν επανήλθε τον Σεπτέμβριον του 1885.

204. Ίωαν. Ι. Σαμίου. Λίμνη. 15. 10 86ρίου. Άπεφοίτησε την 11 Ίουνίου 1887, λαβών βαθμόν μεν επιδόσεως καλώς, διαγωγήν δε καλήν.

205. Άριστείδης Καιάκης. Άργαλαστή. 16. 8 86ρίου 1883. Άπεφοίτησε την 19 Ίουνίου 1886 λαβών άπολυτήριο με διαγωγήν λίαν καλήν και επίδοσιν σχεδ. καλήν.

Εικοστόν ογδοον Σχολικόν έτος 1884-1885 (σελ. 72-75).

206. Άριστείδης Παπαλούζου (γραπτέον Παπαπολύζου). Ξηροχώριον. 18. 1 76ρίου 1884. Άπεφοίτησε τη 10 Ίουνίου 1888, λαβών βαθμόν επιδόσεως μεν λίαν καλώς, διαγωγήν δε άρίστην.

207. Σταμάτιος Γ. Μουκανάκης. Κύμη. 17. 13 76ρίου 1884. Άπεφοίτησε την 19 Ίουνίου 1886 λαβών άπολυτήριο με επίδοσιν λίαν καλώς και διαγωγήν άρίστην.

208. Δημήτριος Κ. Όργιώτης. Κύμη. 17. 13 76ρίου 1884. Άπεφοίτησε την 19 Ίουνίου 1886, λαβών άπολυτήριο με επίδοσιν λίαν καλώς και διαγωγήν άρίστην.

209. Κωνσταντίνος Γ. Νικολής. Κύμη. 15. 13 76ρίου 1884. Άπεφοίτησε την 19 Ίου-

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΟΡΘΟΔΟΕΘΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΕΘ - ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ*

Ἄλλ' ἐκ τῶν εἰρημένων φαίνεται, ὅτι ἡ «ἀληθής» Ἐκκλησία νοεῖται ὑπὸ τῶν Παλαιοκαθολικῶν θεολόγων μᾶλλον ὡς ἀόρατος καὶ ἰδανικὴ καὶ ἡ μόνη ἀλάθητος, κατὰ τὴν γνωστὴν προτεσταντικὴν περὶ ἀοράτου Ἐκκλησίας θεωρίαν, ἣν παραδέχονται καὶ ἱκανοὶ Παλαιοκαθολικοὶ θεολόγοι, τοῦθ' ὅπερ ὁμολογεῖ καὶ ὁ U. Küry²². Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἤδη ὁ Ζ. Ρώσης παρετήρησεν, ὅτι κατὰ τὴν παλαιοκαθολικὴν ταύτην ἀντίληψιν ἡ ἀληθὴς Καθολικὴ Ἐκκλησία «εἶναι ἰδεωδές τι, ὅπερ ἐν οὐδεμιᾷ τῶν μερικῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἐντελεῶς ἐπετεύχθη (οὐδ' ἄρα ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ), ἀλλ' ἐν τῷ μέλλοντι θὰ πραγματοποιηθῆ διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν νῦν διαφόρων Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τινος κοινῆς βάσεως, πράγματι ὅμως εἶναι ἰνδαλμά τι οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ δυνάμενον νὰ ἔχη ὑπαρξιν ἢ μόνον ἐν τῇ φαντασίᾳ»²³. Ἀποδεξάμενοι δὲ οἱ Παλαιοκαθολικοὶ τὴν ἀόρατον Ἐκκλησίαν, ἀπέροισαν καὶ τὸ ἀλάθητον αὐτῆς ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ἐνοίᾳ, «ἀπέβαλον μετὰ τῆς πίστεως εἰς τὸ ἀλάθητον τοῦ Πάπα καὶ τὴν πίστιν εἰς τὸ ἀλάθητον τῆς ἑαυτῶν Ἐκκλησίας... Ἀποβαλόντες δὲ τὴν πίστιν εἰς τὸ ἀλάθητον τῆς ἑαυτῶν Ἐκκλησίας, δὲν ἦτο εὐκόλον ν' ἀναγνωρίσωσιν αὐτὸ ἐν ἄλλῃ τινὶ Ἐκκλησίᾳ, μὴδ' ἐν αὐτῇ τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἅτε θεωροῦντες καὶ ταύτην ὡς μὴ ἀλάθητον, ἀλλ' ὡς ἐν τῇ πλάνῃ καὶ αὐτὴν διατελοῦ-

σαν»²⁴. Καὶ σήμερον ἔτι ὁ παλαιοκαθολικὸς ἐπίσκοπος U. Küry ὑποστηρίζει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία «δὲν δύναται νὰ εἶναι πρακτικῶς ἀλάθητος» καὶ «δύναται νὰ ἀρνηθῆ τὴν πεπιστευμένην αὐτῇ ἀποστολήν, καὶ νὰ παραμορφώσῃ τὴν οὐσίαν τῆς μέχρι τῆς ἀγνοίας»²⁵. Τέλος καὶ ὁ X. Ἀνδροῦτσος διαπιστοῖ, ὅτι οἱ Παλαιοκαθολικοὶ, «υἱοθετήσαντες τανῦν τὴν περὶ ἀοράτου Ἐκκλησίας προτεσταντικὴν δόξαν, ὑπολαμβάνουσι δευτερεῦον πάντῃ τὸ ἐξωτερικῶς ἀνίηκειν ἢ ἀνασυνδεθῆναι τῇ ὁρατῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἡ ἀληθὴς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, κατ' αὐτούς, εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν διαφορῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως. Πᾶς Ὀρθόδοξος, ἦτοι πᾶς ὁμολογῶν ἀδιάφθορον τὴν ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ προερχομένην παρακαταθήκην τῆς πίστεως, ἐπομένως καὶ πᾶς Παλαιοκαθολικός, εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας, εἰς οἰανδήποτε καὶ ἂν ἀνήκει ἐξωτερικῶς τοπικὴν Ἐκκλησίαν... Ὁ δισχυρισμὸς ὅτι μετὰ τὸ Σχίσμα οὐδεμία τῶν ὁρατῶν μορφῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ συνεχίζει τὴν ἀδιαίρετον Ἐκκλησίαν, σημαίνει ὅτι ὁ Κύριος ἐγκατέλιπεν εἰς τὴν πλάνην τὴν νόμφην αὐτοῦ Ἐκκλησίαν, παρὰ τὰς ἀψευδεῖς αὐτοῦ ἐπαγγελίας ὅτι θὰ παραμένῃ μετ' αὐτῆς μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, ὁδηγῶν αὐτὴν διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν»²⁶. Τέλος καὶ ἡ Βουλγαρικὴ ἀντιπροσωπεῖα εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν τῆς Ἐπιτροπῆς ἡμῶν ἐν Βελιγραδίῳ ἀνέφερεν, ὅτι

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 310 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13-14 τεύχους.

22. U. Küry, μν. ἔ. σ. 114.

23. Ζ. Ρώσης, Ἐλεγχος τῆς ὑπὸ Φ. Παπαδοπούλου γενομένης παρερμηνείας τῆς β' θέσεως τοῦ ἐν Λυκέρνη συνεδρίου τῶν Παλαιοκαθολικῶν..., Ἀθήναι 1895, σ. 24-25.

24. Αὐτόθι σ. 42 ἐξ.

25. U. Küry, μν. ἔ. σ. 273. Πρβλ. καὶ Ἰω. Καρμίρη, μν. ἔ. τεύχ. Π, σ. 23 ἐξ.

26. X. Ἀνδροῦτσου, μν. ἔ. σ. 63 ἐξ.

νίου 1886, λαβὼν ἀπολυτήριον μὲ ἐπίδοσιν λίαν καλὴν καὶ διαγωγὴν ἀρίστην.

210. Θεοδόσιος Ν. Μελιγκογιάννης. Λαῦκος. 18. 15 7βρίου 1884.

211. Γεώργιος Δ. Κορυαλιῆς. Λαῦκος. 17. 15 7βρίου 1884. Ἀπεφοίτησε τὴν 19 Ἰουνίου 1886, λαβὼν ἀπολυτήριον μὲ ἐπίδοσιν ἀρίστην καὶ διαγωγὴν ἀρίστην.

212. Σταῦρος Α. Παπαϊωάννου. Γούβαις. 18. 13 7βρίου 1884. Ἀπεφοίτησε τῇ 10 Ἰουνίου 1888, λαβὼν βαθμὸν ἐπιδόσεως μὲν καλῶς, διαγωγὴν δὲ λίαν καλήν. Ἔλαβε πιστοποιητικὸν τῇ 27 9βρίου 1891. Χ.Α.

213. Ἰωάν. Τριανταφύλλου Σταθηράς. Βουτᾶ. 23 9βρίου 1884. Ἐτελεύτησε κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ 1886.

214. Ἀριστείδης Παπασταματίου. Κύμη. 16. 10 8βρίου 1884. Ἀπεφοίτησε τὴν 11 Ἰουνίου 1887, λαβὼν βαθμὸν ἐπιδόσεως μὲν ἀριστα, διαγωγὴν δὲ ἀρίστην.

215. Ἰωάν. Παππαῆς. Ἐνορία. 15. 30 9βρίου 1884. Ἀπεφοίτησε τὴν 11 Ἰουνίου 1887, λαβὼν βαθμὸν μὲν ἐπιδόσεως σκεδ. καλῶς, διαγωγὴν δὲ λίαν καλήν.

216. Παναγιώτης Φαρμακᾶς. Θῆβαι. 15. 7βρίου 1884. Ἀπεφοίτησε τῇ 10 Ἰουνίου 1887, λαβὼν βαθμὸν ἐπιδόσεως μὲν σκεδὸν καλῶς, διαγωγὴν δὲ καλήν. Ἔλαβε πιστοποιητικὸν τῇ 20ῃ Ἰουνίου 1891. Ὁρ. Βιβλ. Πιστοποιητικῶν σελ. 1-3. Χ.Α.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

αυπάρχουσι και τινες παλαιοκαθολικοί θεολόγοι, οίτινες όμιλοῦσι περὶ άοράτου Ἐκκλησίας ὑπὸ προτεσταντικὴν επίδρασιν, ὅπως ἐξ ἄλλου και ἄλλοι, οίτινες δὲν φαίνονται συμμεριζόμενοι τὴν άποψιν ταύτην»²⁷. Ἄλλ' ὅμως πάντες οἱ άνωτέρω δισχυρισμοὶ τῶν Παλαιοκαθολικῶν άντιστρατεύονται εἰς τὸ ὀρθόδοξον δόγμα περὶ ὑπάρξεως μιᾶς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας, ὅρα τῆς ἅμα και άοράτου και ἀλαθήτου, ἣν ἱδρυσεν ὁ Κύριος, και ἣτις εἶναι ἡ Ὀρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία, ἡ ἁμία, ἁγία, καθολικὴ και άποστολικὴ Ἐκκλησία» τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου τῆς πίστεως ἡμῶν²⁸. Ἄς ἐρωτήσωμεν λοιπὸν τοὺς συνομιλητάς μας, ἂν δέχονται ὅτι και σήμερον εἶναι παροῦσα και ὄρατὴ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ὡς ἡ μία, ἁγία, καθολικὴ και άποστολικὴ Ἐκκλησία και ὅτι τοιαύτη εἶναι μόνη ἡ ἀρχαία ἀδιάρητος και ἡ συνεχίζουσα ἀδιακόπως ἐκείνην Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία.

Ἐνταῦθα ὁ ὀρθοδοξοπαλαιοκαθολικὸς θεολογικὸς διάλογος ἡμῶν δέον νὰ ἐπεκταθῆ και εἰς ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ θέματα, ὡς εἰς τὴν οὐσίαν και τὰ ὅρια τῆς Ἐκκλησίας, τὰ γνωρίσματα τῆς ἀληθοῦς Ἐκκλησίας, τὰ ἀξιώματα και τὰς διακονίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τὴν ἔννοιαν τῆς άποστολικῆς διαδοχῆς κ.τ.δ. Ἰδιαιτέρως δέον νὰ ἐρωτηθῶσιν οἱ Παλαιοκαθολικοὶ συνομιληταὶ ἡμῶν, ἵνα παράσχωσι πλείονας ἐξηγήσεις και ἐπὶ τῆς προσφάτου (ἀδηλώσεως αὐτῶν περὶ τοῦ πρωτείου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ)²⁹, καθ' ὅσον ἐνῶ ἐν τῇ διασκέψει τοῦ Βελιγραδίου, ὡς και πρότερον, διεπιστάθη ὁμοφωνία γενικῶς μεταξὺ Ὀρθόδοξων και Παλαιοκαθολικῶν ἐπὶ τῆς κοινῆς άπορίψεως τοῦ πρωτείου τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης, ἐν οἷα ἐκτάσει ἔδογματισεν αὐτὸ ἡ Ἀ' Βατικάνιος Σύνοδος, ἐξαιρέσει τοῦ λεγομένου (πρωτείου τιμῆς), νῦν οἱ Παλαιοκαθολικοὶ — πιθανῶς ὑπὸ τὴν επίδρασιν τοῦ πνεύματος οἰκουμενιστικοῦ πνεύματος και τοῦ ἀρξάμενου διαλόγου αὐτῶν μετὰ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν — ἐξέδωκαν νέαν ἐπίσημον «διακήρυξιν περὶ τοῦ πρωτείου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ»,

ἐν ἣ φαίνονται άπομακρυνόμενοι ἀπὸ τὰ προηγούμενα σχετικὰ παλαιοκαθολικὰ κείμενα και ἀπὸ τῆς περὶ τοῦ ρωμαϊκοῦ πρωτείου διδασκαλίας τῶν Ὀρθόδοξων. Ἄρά γε θὰ ὑπέγραφον τὸ κείμενον τοῦτο ὁ Ignaz von Döllinger και οἱ ἄλλοι ἀρχηγέται τοῦ Παλαιοκαθολικισμοῦ; Και ἐμμένουσιν ὀλοκληρωτικῶς και σταθερῶς ἐν τῇ ἀρχικῇ παλαιοκαθολικῇ διδασκαλίᾳ αὐτῶν οἱ συντάξαντες και υἰοθετήσαντες «τὴν δῆλωσιν περὶ τοῦ πρωτείου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ»; Ὁμοίως δέον νὰ ἐρωτηθῶσιν και περὶ τῆς κανονικότητος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Οὐτρέχτης, εἰς ἣν ἀνάγει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἡ Παλαιοκαθολικὴ Ἱεραρχία. Σχετικῶς ἡ ἡμετέρα Ἐπιτροπὴ, ἐν τῇ πρώτῃ ἐν Βελιγραδίᾳ συνεδρία αὐτῆς ἔκρινεν, ὅτι «τὸ θέμα τοῦτο εἶναι σοβαρὸν και ἀμφισβητούμενον, ἐκφεύγον τῆς ἀρμοδιότητος τῆς ἡμετέρας Ἐπιτροπῆς, ὕπερ αὐτῆ, ἔχουσα ὑπ' ὄψει και τὴν σχετικὴν πρότασιν τῆς Ἐπιτροπῆς Πετροπούλεως, παραπέμπει εἰς τὰς κατά τόπους Ὀρθόδοξους Ἐκκλησίας, ἵνα, ἐάν αὐταὶ ἤθελον κρίνει ἀναγκαῖον και σκόπιμον, ἐφαρμοσασιν ἐν καιρῷ και ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὴν Ὀρθόδοξον ἀρχὴν τῆς «οἰκονομίας»³⁰. Τέλος δέον νὰ διευκρινήσωσιν οἱ Παλαιοκαθολικοὶ και τινες προγενεστερας δηλώσεις αὐτῶν περὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων οἷον: ἐν τοῖς συνεδρίοις τῆς Βόννης τοῦ 1874-1875, ὅτι «τὰς άποφάσεις τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου δὲν θεωροῦσιν ὡς ἀναφερομένας εἰς τὰς ὑποχρεωτικὰς εἰς πάντα χριστιανὸν διδασκαλίας τῆς πίστεως»³¹, κατὰ δὲ τὰς διαπραγματεύσεις των μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν ἐβεβαίουν αὐτοὺς, ὅτι «ἀποδέχονται τὰς τέσσαρας πρώτας Οἰκουμενικὰς Συνόδους κατὰ τρόπον διάφορον ἢ τὰς ὑπολοίπους τρεῖς»³². ἔπειτα ἐν τῇ συνδιασκέψει τῆς Βόννης τοῦ 1931, ἐδήλωσαν ὅτι ἀναγνωρίζουσι τοὺς κανόνας τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν ἐρμηνεύονται κατὰ τὸ γράμμα ἀλλ' ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας³³. ἐπὶ πλέον ἐσιώπησαν ἐπὶ τοῦ ἐγεθέντος ἐν τῇ αὐτῇ συνδιασκέψει ζητήματος, ἂν Τοπικὴ Σύνοδος δικαιούται νὰ μεταβάλλῃ ἔθιμα θεσπισθέντα ὑπὸ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἢ ἂν μόνον Οἰκουμενικὴ Σύνοδος δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν μεταβολὴν ταύτην ἢ νὰ ἐγκρίνη μετὰ ταῦτα»³⁴. γενικώτερον οἱ Παλαιοκαθολικοὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ Ὁμολογίᾳ των ποιοῦσι «διάκρισιν μεταξὺ τοῦ πλήρους δόγματος τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων» και τῶν μὴ διατυπωθεισῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκκλησιαστικῶν διδασκαλιῶν, μὴ διευκρινιζόμενου ἂν πρόκειται περὶ ἀξιολογικῆς «διακρίσεως» και ὑποβιβασμοῦ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως. Καθόλου εἰπεῖν, δέον νὰ ζητηθῶσιν παρὰ τῶν Παλαιοκαθολικῶν αἱ ὀριστικαὶ ἐξηγήσεις αὐτῶν ἐπὶ τῶν άνωτέρω και ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς θέσεως τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

27. Παρὰ Ἰω. Καρμίρη, μν. ἔ. τευχ. I, σ. 22. Βλέπ. κῦθθι και σ. 60 εἰσήγησιν τοῦ Βουλγάρου ἀντιπροσώπου Σεραφείμ Αλεξίεβ, «Theses de l'Eglise Orthodoxe Bulhare pour son dialogue avec l'Eglise ancienne catholique: «Les catholiques anciens n'ont pas la même conception de l'Eglise. Les uns considèrent, sous l'influence du Protestantisme, qu'elle est invisible car, selon eux, elle unit en soit uniquement les innocents, qui participent à la communion intime dans la foi, l'espoir et l'amour. Aucune confession chrétienne ne peut prétendre sur le droit exclusif de la béatitude. Il s'en suit qu'aucune Eglise ne peut être l'idéal pour les autres Eglises. (Schirmer, dans son Manuel de catéchisme. Dans ce même esprit s'exprime aussi le prof. Rudolf Keusser). Parallèlement à ces vues, d'autres théologiens anciens catholiques reconnaissent à l'Eglise Orthodoxe la qualité d'œcuménique (la Conférence d'Utrecht de 1922) de gardienne du catéchisme de l'Eglise non divisée et de l'organisation apostolique (l'évêque Edouard Herzog et l'évêque Urs Küry)».

28. Πλεῖω βλέπ. ἐν Ἰω. Καρμίρη, Δογματικῆς τμήμα Ε'. Ὀρθόδοξος Ἐκκλησιολογία. Ἀθήναι 1973, σ. 178 ἐξ.

29. Βλέπ. ταύτην ἐν Ἰω. Καρμίρη, μν. ἔ. τευχ. IV, σ. 17-19.

30. Παρὰ Ἰω. Καρμίρη, μν. ἔ. τευχ. I, σ. 86.

31. Ζ. Ρώση, Ὀρθοδοξία και Παλαιοκαθολικισμός, Ἀθήναι 1896, σ. 5.

32. Γερμανοῦ Θυατείρων, ἐνθ' ἄν. σ. 8. Ἰω. Καρμίρη, μν. ἔ. τευχ. I, σ. 64.

33. Ἰω. Καρμίρη, μν. ἔ. τευχ. I, σ. 47.

34. Ἀδτθθ.

Περιορίσθημεν ένταύθα νά θίξωμεν μόνον τās άνωτέρω εϊς τήν Έκκλησιολογίαν άναφερομένης διαφοράς μεταξύ τής όρθοδόξου και τής παλαιοκαθολικής διδασκαλίας, καθ' όσον, ώς όρθώς παρετηρήθη, έν τώ όρθοδοξοπαλαιοκαθολικώ διαλόγω ατό περι Έκκλησίας ζήτημα εϊναι τώ δυσχερέστατον, διότι φαίνεται ότι έν αύτώ διίστανται περισσότερον αί έκατέρωθεν άπόψεις. Πράγματι, αί έν τώ ζήτηματι τούτω παρουσιαζόμεναι διαφοραι άποτελοϋσι τήν κυρίαν δυσχερείαν πρός επίτευξιν συνεννόησεως τών δύο Έκκλησιών³⁵. Ούτως έν τή Έκκλησιολογία αΰφίστανται έν τώ Παλαιοκαθολικισμώ εϊς εύρεις κύκλους άσαφείς, έλαστικά, πολυσήμαντοι και έν μέρει άνακριβείς αντίληψεις, έπηρασμένοι από τού Προτεσταντισμού, ώς ότι σήμερα δέν ύπάρχει ή άρχαία, άδιαίρετος, όρατή Έκκλησία κ.λπ.»³⁶. Διά πάντας τούς άνωτέρω και άλλους λόγους εϊδομεν ότι ή ήμετέρα Έπιτροπή τώ 1970 άπεφάσισεν: Έπειδή έν τή προσφάτω παλαιοκαθολική Όμολογία πίστewς αΰδια δέν καθορίζεται ποια εϊναι ή Έκκλησία, ή έχουσα τά γνωρίσματα τής μοναδικότητας, τής αγιότητας, τής καθολικότητας και τής άποστολικότητας, και έπειδή έν ταις σχετικαϊς άπόψει Παλαιοκαθολικών τινων θεολόγων ύποφαινεται ή περι (κλάδων θεωρία), παραμένουσι δέ και τινες έτεραι άσάφειαι, ή Έπιτροπή κρίνει, όπως γίνη περαιτέρω μελέτη τού θέματος και ζητηθώσιν έπίσημοι και ύπεύθυνοι διευκρινήσεις παρά τών Παλαιοκαθολικών κατά τόν διεξαχθησόμενον διάλογον». Άλλά και ένωρίτερον έν τώ πρώτω παγκοσμίω συνεδρίω περι (πίστewς και τάξεως) έν Λωζάννη τώ 1927, «έξεφράσθη ύπό τών Όρθοδόξων ή έπιθυμία, όπως οι Παλαιοκαθολικοι διασαφήσωσιν ίδίως τήν διδασκαλίαν περι Έκκλησίας»³⁷.

Περαίνοντες και έχοντες ύπ' όψει τās έν τή παρόση συντόμη εισηγήσει μνημονευθείσας και άλλας έκκλησιαστικάς διαφοράς μεταξύ Όρθοδοξίας και Παλαιοκαθολικισμού, προτεινομεν, όπως ό Θεολογικός διάλογος μεταξύ τής Έπιτροπής ήμών και τής αντίστοιχου Παλαιοκαθολικής άρξήςτε από τής Έκκλησιολογίας.

Νομίζομεν δέ προσέτι, ότι επί τών σοβαρών διαφορών μεταξύ Όρθοδοξίας και Παλαιοκαθολικισμού, οιαι αί άνωτέρω μνημονευθεϊσαι περι τής μυστηριακής κοινωνίας μεταξύ Παλαιοκαθολικών και Άγγλι-

κανών και άλλων Προτεσταντικών Όμολογιών, περι τής Branch Theory, περι τής άοράτου Έκκλησίας, περι τού πρωτείου τού Πάπα και τού άλαθήτου τής Έκκλησίας κ.λπ. δέον νά ζητηθώσι γραπταί έκθέσεις τής Παλαιοκαθολικής Θεολογικής Έπιτροπής, ίνα ύποβάλωμεν αύτάς εϊς τās Έρας Συνόδους τών Όρθοδόξων Έκκλησιών ήμών και δημοσιευθώσιν αύται πρός ένήμερωσιν συμπάσης τής Όρθοδόξου Έραρχίας και τού έκκλησιαστικού πληρώματος και κρίσιν ύπό τών επαίόντων, λαμβανομένου ύπ' όψιν ότι τώ άναληφθέν έργον τών θεολογικών διαλόγων και τής ένδεχομένης δι' αύτών ένώσεως τής Όρθοδοξίας μετ' άλλων χριστιανικών Όμολογιών κέκτηται ύψιστην σπουδαιότητα και δέον νά τύχη καθολικής έγκρίσεως και άποδοχής εκ μέρους πάντων τών κληρικών και τών λαϊκών μελών τού σώματος τής Όρθοδόξου ήμών Έκκλησίας. Τέλος έπιθυμούμεν νά έκφράσωμεν τήν έλπίδα ήμών επί τώ δυνατόν τής μετά τών Παλαιοκαθολικών συνεννόησεως και συμφωνίας, ως και ό άείμνηστος πρόεδρος τής Έπιτροπής ήμών μητροπολίτης Γερμανίας Ίάκωβος, μελετήσας εκ τού σύνεργου τās διαφόρους θεολογικάς τάσεις έν τή Παλαιοκαθολική Έκκλησία, έβεβαίωσε τήν Έπιτροπήν ήμών κατά τήν β' σύσκεψιν αύτής έν Γενεύη τώ 1970, ότι (όσαιδήποτε και αν ύπάρχουν διάφοροι τάσεις, ή Παλαιοκαθολική Έκκλησία παραμένει πιστή εϊς τήν συντηρητικήν αύτής γραμμήν) και ότι (ή προσέγγις Παλαιοκαθολικών και Όρθοδόξων άποτελεϊ διακαή πόθον τής Παλαιοκαθολικής Έκκλησίας, ως καταφαίνεται και εκ τής ιστορίας και εκ τής τελευταίας έπιδοθείσης Όμολογίας»³⁸. Υποθετούντες και ήμεϊς άμφοτέρας τās θέσεις ταύτας και διαπιστούντες συμφωνίαν τών δύο Έκκλησιών έν τοϊς ουσιώδεσι και necessariis, εύελπιστούμεν, ότι ό άρχόμενος έπίσημος θεολογικός διάλογος τής αληθείας θά άποσαφηνίση τās άσαφή και άμφιβαλλόμενα και dubia και θά άρη τās έναπομείναντα εισέτι μικρά έμπόδια εκ τής όδοϋ, τής άγούσης εϊς τήν πλήρη συμφωνίαν και κοινωνίαν τών δύο Έκκλησιών, Όρθοδόξου και Παλαιοκαθολικής, επί τού έδάφους τής άρχαίας ήνωμένης Έκκλησίας και έν τοϊς πλαισίοις τής Έρας Παραδόσεως αύτής και επί τή βάσει τής πληρότητος τής αληθείας, τούθ' όπερ θά αποτελέση παράδειγμα πρός μίμησην και διά τās άλλας Έκκλησίας, καθ' όσον κατ' όρθόδοξον εκτίμησην τούτο άποτελεϊ τήν μόνην δυνατήν βάση τής επανένώσεως τού διηρημένου χριστιανικού κόσμου, τήν πεμπτουσίαν τού όρθοδόξου οικουμενισμού.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΜΙΡΗΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου

35. S. Zankow, Die Beziehungen des Altkatholizismus zu den Orthodoxen Kirchen des Ostens, έν «Intern. Kirchl. Zeitschr.» 15 (1925) 223.

36. Το ο υ τ ο υ, Beziehungen zwischen Atkatholiken und Orthodoxen, αΰ-όθι 52 (1962) 32.

37. S. Zankow, αΰ-όθι 52 (1962) 34.

38. Πρακτικά, σ. 7.

Δ Ι Ο Ρ Θ Ο Δ Ο Ξ Ο Σ Μ Ν Η Μ Η

ΕΠΙ ΤΗ, ΧΙΛΙΟΣΤΗ, ΕΞΑΚΟΣΙΟΣΤΗ, ΕΠΕΤΕΙΩ,
ΑΠΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

Α'

Ἐπὶ τῇ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος συμπληρώσει χιλίων ἑξακοσίων ἑτῶν ἀπὸ τῆς κοιμήσεως Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου ὠργανώθησαν ἐν ὅλῃ τῇ Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ ποικίλαι ἐκδηλώσεις πρὸς ἑξαρσίαν τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἱεροῦ τούτου Πατρός. Τὸ κορύφωμα τῶν ἐκδηλώσεων τούτων ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως ἢ ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ὀργανωθείσα ἐν Καίρῳ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ ἀπὸ 16ης μέχρι 23ης Ἰουνίου 1974 «Διορθόδοξος Μνήμη ἐπὶ τῇ χιλιοστῇ ἑξακοσιοστῇ ἐπετειῶν (373-1973) ἀπὸ τοῦ θανάτου Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, Πάπα καὶ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας». Ἡ διορθόδοξος ἐκδήλωσις αὕτη εἶχεν ἀρχικῶς προγραμματισθῆ διὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ ἔτους 1973, ἀλλ' ἀνεβλήθη ἔνεκα τῶν ἐν τῇ Μέσῃ Ἀνατολῇ πολεμικῶν γεγονότων.

Τῇ 3ῃ Ἰουνίου 1973 ἡ Α.Θ. Μακαριότης, ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. κ. Νικόλαος ὁ ΣΤ' ἀπηύθυνεν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Προκαθημένους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ πρὸς Ὁρθοδόξους Θεολογικὰς Σχολὰς, καλῶν τὰς Ἐκκλησίας καὶ Σχολὰς ταύτας, ἵνα αὐταὶ ὀρίσουν τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῶν, οἵτινες θὰ μετείχον τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος «Διορθόδοξου Μνήμης».

Ἐν τῇ πρὸς τοὺς Προκαθημένους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Πατριαρχικῇ ἐπιστολῇ ἐσημειώθησαν πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ τὰ ἑξῆς, ἅτινα ἀπετέλεσαν καὶ τὸ καλλιτεχνικῶς ἐκτυπωθὲν κείμενον τῆς ἐπὶ ταῖς πανηγυρικαῖς ἐκδηλώσεσι Πατριαρχικῆς Εὐλογίας:

«Ἐξ καὶ δέκα διέδρομον αἰῶνες ἐν τῇ τῶν ἐνιαντῶν τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου ἀνακνήσει, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ μέγας τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας «στῦλος ὀρθοδοξίας ἀδιάστροφος», πρὸς «τὴν μέλουσαν, ἦν ἐπιζητούμεν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός», ἀνέδραμε.

Τοῦ πατρὸς τούτου καὶ τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Διδασκάλου, τοῦ τὸν ἀγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν Θρόνον τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας κλείσαντος, ὃν ταῖς τῶν αἰμάτων αὐτοῦ ροαῖς Μάρκος ἐκεῖνος ὁ ἔνδοξος Ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς ἠγγλῆσε, μνημόσυνα ἱερὰ πανηγυρίζοντες, πολλὴν θέλομεν δοκιμάσει τὴν χαρὰν καὶ Ὑμᾶς ἢ ἀντιπροσώπους Ὑμῶν συνδαιτυμόνας τοῦ συμποσίου τούτου τῆς πίστεως νὰ χωρετίσωμεν

ἐν τῇ τῶν Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλει, ὅπως ἐν συνάξεσι λατρευτικαῖς καὶ λόγοις θεολογικοῖς, τοῦτο μὲν τὸν «δόξης ὀρθῆς καὶ πίστεως ἀληθοῦς μάρτυρα» τιμήσωμεν, τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα ἡμῶν δοξάσωμεν σὺν τῷ Υἱῷ, τῷ τῷ Πατρὶ ὁμοουσίῳ, καὶ τῷ Παναγίῳ Πνεύματι, τοῦτο δὲ τὴν ὑπὲρ ἧς ἐκεῖνος, Ἀθανάσιος ὁ Μέγας, ἠγώνισται ὀρθόδοξον καὶ ἀμώμητον ὄλων ἡμῶν πίστιν καὶ ὁμολογίαν καὶ ζωὴν κληρονομίαν μεγαλυνομένην καὶ ζῶσαν, ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ ἐπιμαρτυρήσωμεν».

Πασῶν τῶν γενομένων λατρευτικῶν καὶ θεολογικῶν συνάξεων ἐν τε Καίρῳ καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μετείχεν αὐτοπροσώπως ὁ Μακαριώτατος Προκαθημένος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Τὴν εὐθύνην τῆς διοργανώσεως τῶν συνάξεων τούτων καὶ τῶν λοιπῶν ἐκδηλώσεων εἶχεν ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἐλευσίνιος κ. Τιμόθεος. Ὡσαύτως εἰς πάσας ἢ τὰς πλείστας τῶν συνάξεων παρίσταντο πολλοὶ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας κληρικῶν, ὡς καὶ οἱ πλείστοι τῶν συγκροτούντων τὴν Ἰεράν Σύνοδον τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας Σεβ. Μητροπολιτῶν, ὡς καὶ τῶν βοηθῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ. Οὕτως παρίσταντο οἱ Σεβ. Μητροπολιταὶ Νουβίας κ. Συνέσιος, Καρθαγίνης κ. Παρθένιος, Πηλουσίου κ. Βαρνάβας, Ἐρμουπόλεως κ. Παῦλος, Ἰωαννουπόλεως κ. Παῦλος, Ροδεσίας κ. Κύριλλος, Καλῆς Ἐλπίδος κ. Παῦλος, Ἀζώμης κ. Μεθόδιος, Κεντρῶας Ἀφρικῆς κ. Νικόδημος, Εἰρηνοπόλεως κ. Φρουμέντιος, Μέμφιδος κ. Διονύσιος, ὡς καὶ οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Νικοπόλεως κ. Εἰρηναῖος, Βαβυλῶνος κ. Πέτρος καὶ ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως κ. Θεόκλητος, ὅσους ἐχειροτονήθη εἰς Ἐπίσκοπον κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἑορτῶν.

Τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων μετέσχον κληρικοί καὶ λαϊκοὶ ἐκπρόσωποι τῶν διαφόρων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἢ Θεολογικῶν Σχολῶν, ἀνήκοντες εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Κωνσταντινουπόλεως, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Ρωσίας, Σερβίας, Ρουμανίας, Βουλγαρίας, Κύπρου καὶ Ἑλλάδος.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐξεπροσωπήθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἰ. Συνόδου αὐτῆς Θεοφ. Ἐπισκόπου Δέρβης κ. Κοσμᾶ καὶ ὑπὸ τοῦ πανοσφ. ἀρχιμ. κ. Χρυσοστόμου, Καθηγουμένου τῆς Ἰ. Μονῆς Πεντέλης. Ὡς μέλος τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκ-

κλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶχεν ὀρισθῆ καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας, Πρόεδρος τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Ὑποθέσεων Ἐξωτερικοῦ, ὅστις ἀσθενήσας δὲν ἠδυνήθη γὰ μετάρχη τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἐκδηλώσεων.

Ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς αὐτοῦ μετέσχέ τῶν ἐν Καῖρῳ καὶ Ἀλεξανδρεία ἐκδηλώσεων ὁ Καθηγητῆς καὶ Κοσμητὼρ τῆς Σχολῆς ταύτης κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου. Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν ἐξεπροσωπήθη καὶ ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ αὐτῆς κ. Στυλιανοῦ Παπαδοπούλου. Ὁ Καθηγητῆς κ. Βασίλειος Δεντάκης, ὅστις ὡσαύτως εἶχεν ὀρισθῆ ἐκπρόσωπος τῆς αὐτῆς Σχολῆς, δὲν ἠδυνήθη γὰ μεταβῆ εἰς Αἴγυπτον ἕνεκα κωλύματος. Τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἐξεπροσώπησεν ὁ Καθηγητῆς αὐτῆς κ. Ἰωάννης Ἀναστασίου.

Ἡ πανηγυρικὴ ἑναρξὶς τῆς Διορθοδόξου Μνήμης διὰ τὸν Μ. Ἀθανάσιον ἐγένετο ἐν Καῖρῳ τῇ Κυριακῇ, 16ῃ Ἰουνίου 1974, διὰ πανηγυρικῆς Θ. Λειτουργίας, ἣτις ἐτελέσθη ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης ὑπὸ τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. κ. Νικολάου τοῦ ΣΤ', συμπαραστατομένου ὑπὸ τῶν μετεχόντων τῶν ἑορτῶν Ἀρχιερέων καὶ λοιπῶν κληρικῶν. Τὴν Θ. Λειτουργίαν παρηκολούθησαν ἐκπρόσωποι ἐτέρων δογμάτων, ὁ ἐν Καῖρῳ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Α. Κοραντῆς, ὁ Ἐπιτετραμμένος τῆς Κύπρου ἐν Καῖρῳ κ. Κ. Μιχαηλίδης, ὁ ἐν Καῖρῳ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Κ. Δαρατζίκης, αἱ διοικήσεις τῆς ἐν Καῖρῳ Ἑλληνικῆς Κοινότητος καὶ τῶν Ἑλληνικῶν Ὀργανώσεων, οἱ Διευθυνταὶ καὶ τὸ προσωπικὸν τῶν ἐν Καῖρῳ λαμπρῶν ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων, ὡς καὶ πλῆθος Ἑλλήνων.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς πανηγυρικῆς Πατριαρχικῆς, Συνοδικῆς καὶ Διορθοδόξου Θ. Λειτουργίας, ἡ Α. Θ. Μακαριότης ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. κ. Νικόλαος ὁ ΣΤ', κηρύσσει τὴν ἑναρξὶν τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Μετὰ δεδικαιολογημένης συγκινήσεως κηρύσσομεν τὴν ἑναρξὶν τῶν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1600 ἐτῶν ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων.

Γνωρίζετε τοὺς λόγους, δι' οὓς μετεκινήθη ἡ προγραμματισθεῖσα διὰ τὸ παρελθὸν ἔτος παρούσα συγκέντρωσις. Ἀντιλαμβάνομαι διὰ τὰ γεγονότα ταῦτα καὶ προσενδόμεθα, ὅπως εἰρήνη διαρκῶς βασιλεύῃ εἰς τὸν κόσμον ὅλον καὶ εἰς τὴν χώραν ταύτην.

Ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας ὑποδέχεται ὑμᾶς, τοὺς ἐκπροσώπους τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, μετ' ἀγάπης θεομῆς καὶ εὐγνωμοσύνης. Ἐθεωροῦμεν ὀρθόν, ὅπως τὸν κατ' ἐξοχὴν πατέρα καὶ διδάσκαλον τῆς Ὁρθοδοξίας τιμήσῃ εἰς τὸν Θρόνον

καὶ τὸν τόπον τῆς δράσεως αὐτοῦ ἀντιπρόσωποι Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ μόνον. Ἐδξαριστοῦμεν τοὺς ἀδελφούς Προκαθημένους τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν ἀνταπόκρισιν αὐτῶν εἰς τὸ μήνυμα ἡμῶν καὶ εἴμεθα εὐτοχεῖς, διότι ὑποδεχόμεθα ὑμᾶς, ἵνα ἀπὸ κοινοῦ τιμήσωμεν διὰ διαλέξεων καὶ προσευχῶν πρὸς τὸν Παντοδύναμον Θεὸν τὸν ἀκαταμάχητον ἀθλητὴν τῆς πίστεως ἡμῶν, καὶ ἐκ τῆς συναστροφῆς αὐτῆς διδαχθῶμεν τὰ κατάλληλα στοιχεῖα, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν συγχρόνων προβλημάτων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Ἐν πρώτοις δεόν νὰ ἐπισημάνωμεν ὅτι ὁ Μέγας Ἀθανάσιος ὑπῆρξε κατ' ἐξοχὴν ἐκκλησιαστικὸς ἡγέτης, ἀντιμετωπίσας ἐπιτυχῶς τὰ ἐκκλησιαστικὰ προβλήματα τῆς ἐποχῆς του. Εἰς τὴν ἐπιτυχή διακυβέρνησιν αὐτοῦ καὶ ἐνταῦθα δυνάμεθα νὰ ἀπαριθμήσωμεν τινά.

Ἐν πρώτοις ἡ πνευματικὴ καὶ διοικητικὴ κατάστασις τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας. Ἡ Καθηγητικὴ Σχολὴ ἐφωδίασε τὸν Μ. Ἀθανάσιον μετὰ τὴν πνευματικὴν καὶ θεολογικὴν πανοπλίαν, δι' ἣς κατενόησε καὶ ἐξέθεσε τὴν ἀποκαλυφθεῖσαν Χριστιανικὴν ἀλήθειαν. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ὁ Μ. Ἀθανάσιος παρέμεινεν ἐρμηνευτῆς ἐξοχος καὶ σταθερός. Τὸ περὶ ἑνορακίσεως τοῦ θείου Λόγου θέμα καὶ ἡ σχέσις αὐτοῦ πρὸς τὸν Πατέρα ἀπετέλεσε τὴν κυρίαν αὐτοῦ μέριμναν εἰς τὰς θεολογικὰς τοῦ Μ. Ἀθανασίου συγγραφὰς καὶ μελέτας. Τοιοῦτοτρόπως κατώρθωσε νὰ παραμερίσῃ τὰ σύγχρονα ἐξωχριστιανικὰ καὶ χριστιανικὰ ρεύματα, τὰ ὁποῖα προσέβαλλον τὴν θεότητα τοῦ Θείου Λόγου. Ὅντως ἡ πέτρα αὕτη τῆς πίστεως ἔδωκε τὴν δύναμιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ στηριχθῇ ἐπὶ ἀπαρασάλευτον βάσεως καὶ ν' ἀναπτύχῃ ἑδραζομένη ἐπὶ θεῖον καὶ ὄχι ἀνθρωπίνων θεμελιῶν. Εἰς τὸν ἀγῶνά του ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας ὑπῆρξε σκληρὸς καὶ ἀνυποχώρητος καὶ μόνον ὅταν ἡ Ὁρθοδοξία ἐστερεώθη ἔτεινε χεῖρα συνδιαλλαγῆς πρὸς τοὺς ἀδυνάτους περὶ τὴν πίστιν. Πίστις, σύμβολον καὶ Ἐκκλησία ὑπῆρξαν διὰ τὸν Μ. Ἀθανάσιον ἐν. Τοιοῦτοτρόπως ἀπέβη οὗτος τὸ Σύμβολον τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας ἡ ἀδιαφιλονίκητος ἡγέτις. Ὑπῆρξεν ὁ Μ. Ἀθανάσιος τὸ κέντρον τῶν φίλων καὶ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ γενναία στάσις τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου ἐναντι τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας παραμένει μέχρι σήμερον παράδειγμα ἀντοχῆς καὶ τόλμης. Παρομιῶδες παραμένει ὅτι τὰ βέλη τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νεφύδρια καὶ θάπτον παρελεύσονται. Ἐγασπύρεται εἰς τοὺς ὀμίλητάς νὰ ἀναπτύξουν καὶ νὰ ἐξάρουν τὴν θεολογικὴν σκέψιν τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου καὶ νὰ συναγάγουν τὰ κατάλληλα διὰ τὴν ἐποχὴν ἡμῶν συμπεράσματα.

Εἶπον ὅτι ἡ ἰδιαίτερα ἱκανότης τοῦ Μ. Ἀθανασίου ἐξεδηλώθη εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, εἰς ἣν ἀνεδείχθη ἀπαράμιλλος. Ἡ μακρὰ Πατριαρχία του, ἡ τόσον ταραχώδης, ἀπέδειξεν ὅτι, ὅταν ἀντελαμβάνετο κίνδυνον κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, προετίμα τὴν ἐξορίαν ἀντὶ τοῦ συμβιβασμοῦ, ὅταν ὁμως ἐκ τοῦ συμβιβασμοῦ

ώφελεϊτο ἡ Ἐκκλησία, ὅλην τὴν ἐπιείκειαν καὶ ἐδεικνυε μίαν ἐλαστικότητα, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ πρότυπον ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας.

Δὲν εἶναι ὁ σκοπός μου νὰ ἐκθέσω αὐτὴν τὴν στιγμήν οὔτε τὴν θεολογίαν οὔτε τὴν ἐκκλησιαστικὴν πολιτικὴν τοῦ Μ. Ἀθανασίου. Ἔχει ἀναπτύχθῃ τόσον εὐρεία καὶ πλουσία βιβλιογραφία ἐπὶ τοῦ ἔργου καὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ τιμωμένου μεγάλου Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε οἰοσδήποτε ἐρευνητῆς θὰ ἰκανοποιεῖτο ἐξ αὐτῆς. Ἀλλ' αὐτὴν τὴν στιγμήν προβάλλει τὸ ἐπιτακτικὸν καθήκον ἡμῶν νὰ ἐπισημάνωμεν τὴν σημασίαν τοῦ ἔργου του καὶ τῆς προσωπικότητός του διὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν. Ὁ Μ. Ἀθανάσιος χρησιμοποιοῖ τὴν φιλοσοφίαν διὰ νὰ διαλευκάνῃ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄχι διὰ νὰ διεισδύσῃ εἰς τὴν οὐσίαν τῆς Θεότητος διὰ τῆς σκέψεως τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι ἀκριβῆς εἰς τὰς ἰδέας του τόσον, ὥστε ἐχώριζε τὴν φιλοσοφικὴν σκέψιν ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν ἀποκάλυψιν, ὅταν ἐβλεπεν ὅτι ἐκινδύνευεν ἡ ἀλήθεια τοῦ Ἐδωγγελλίου.

Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος εἶναι ὁ πρῶτος πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος δὲν ἐθεώρει ἑαυτὸν Χριστιανὸν φιλόσοφον, ἀλλ' ἐνῶ ἦτο θεολόγος, παρέμεινεν Ἐπίσκοπος. Τοιοῦτοτρόπως ἐγεφύρωσε τὸ κενὸν μεταξὺ θεολογίας καὶ τοῦ ποιμνίου τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐρμηνεία του περὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου ἀποτελεῖ τὴν ἀφετηρίαν διὰ τὴν θεολογικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπερχομένων αἰώνων. Τὴν ἐξέλιξιν τῶν θεολογικῶν ἰδεῶν τοῦ Μ. Ἀθανασίου βλέπομεν ὀριστικῶς ἐκπεφρασμένην εἰς τὰ τελευταῖα ἔργα αὐτοῦ, ἦτοι τὸν Συνοδικὸν Τόμον πρὸς Ἀντιοχείας καὶ τὰς δύο θεολογικὰς ἐπιστολάς πρὸς τὸν Σεραπίωνα Ἐπίσκοπον Θμουέως καὶ τὸν Ἐπίκτητον Ἀρχιεπίσκοπον Κορίνθου. Εἰς τὸν ἀγῶνά του παρέμεινε πιστὸς εἰς τὴν Θεολογίαν του, ἀλλὰ αἱ μέθοδοί του ἤλλαζον συνεχῶς. Εἰς τὰ πρῶτα ἔτη τῆς δράσεώς του ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψει του καὶ προσεπάθει νὰ κερδίσῃ τὸν Ἀυτοκράτορα, ἀλλ' ἀργότερον εἶπε τὸ περίφημον ἐκεῖνο (πρὸς τὸν Ἀυτοκράτορα) «ἐπεὶ τὴν Ἐκκλησίαν». Καὶ εἶναι ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν προσεβλήθη ἡ ἐλευθερία τῆς Ἐκκλησίας ἐναντίον χριστιανοῦ ἡγέτου. Ἄν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ Θεολογία τοῦ Ἐδωγγελλίου, ἥτις υἰοθετήθη ἀργότερον εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Ἀυτοκράτορος, ἡ ἀποψὶς τοῦ Μ. Ἀθανασίου ἔχει μεγάλην σημασίαν.

Αἱ βασικαὶ ἰδέαι περὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος, τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Ἐκκλησίας πηγάζουν ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Ἡ ἰδέα καὶ ἡ σημασία τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου εἶναι ἔργον τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου καὶ ἡ ἐπικράτησις τοῦ Συμβόλου τῆς Νικαίας κατ' ὁρισμὸν τοῦ ἰδικῆν του. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ὀρθολογιστικῶν τάσεων τῆς ἐποχῆς του ἐθεμελίωσε τὴν ἀρχὴν τῆς προτεραιότητος τῆς πίστεως ὑπὲρ τὸν λόγον. Ἀντάμεθα σήμερον νὰ ἐξηγήσωμεν εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, διατὶ ὁ ἀνθρώπος δὲν δύναται διὰ τῆς λογικῆς νὰ ἐρευνησῇ τὴν ἰδικὴν του φύσιν καὶ τὰ πράγματα τῆς γῆς ἢ νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῆς θείας καὶ ἀλαθῆτος φύσεως; Πῶς δυνάμεθα σήμερον νὰ μελε-

τήσωμεν τὴν διδασκαλίαν τῶν πατέρων ἐν σχέσει πρὸς τὴν σύγχρονον ἐπιστήμην, ὥστε νὰ καθίσταται κατανοητὴ ἡ Θεία Ἀποκάλυψις;

Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος κατὰ ἔχει νὰ μᾶς διδάξῃ, ἵνα μὲ τὴν σειρὰν μας ἐρμηνεύσωμεν εἰς τὸν κόσμον τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας καὶ ἐνισχύσωμεν τὴν πίστιν εἰς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Εἰδικώτερον ἢ παροῦσα συγκέντρωσις δύναται ν' ἀπευθῆναι δύο μηνύματα ἐν ὀνόματι τῆς προσωπικότητος καὶ δραστηριότητος τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου. Τὸ ἐν ἀπευθύνεται πρὸς τὴν Δύσιν. Τὸ ταξίδιον τοῦ Μεγάλου Πατριάρχου πρὸς τὴν Ρώμην διατηρεῖ ζωταμένη τὴν ἐλπίδα διὰ τὰς σχέσεις μεταξὺ Ἀλεξανδρείας καὶ Ρώμης, ἔστω καὶ ἂν ἐπὶ τόσους αἰῶνας ἐλειφεν ἡ δραστηριοποίησις αὐτῆς τῆς ἐλπίδος.

Τὸ ἄλλο ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς Ἀδελφοὺς τῶν Ἀνατολικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Διότι ἡ διδασκαλία τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου δύναται νὰ βοηθήσῃ ἀποτελεσματικῶς τὰς θεολογικὰς συζητήσεις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας μετ' αὐτῶν.

Μέγα εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Μ. Ἀθανασίου ἐν τῇ ἀνακαλύψει τοῦ ἀπὸ τοῦ προηγουμένου αἰῶνος ὑφισταμένου Μοναχισμοῦ, εἰς ὃν ἔδωκε τὴν κατεύθυνσιν του ἐπ' ὠφελεία τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ἔργον του ὁ βίος τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου διεδραμάτισε τεράστιον ρόλον εἰς ὅλην τὴν χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, διότι ἐν αὐτῷ ὁ Μέγας Ἀντώνιος παρουσιάζεται ὡς ἡ ἐνσάρκωσις τῶν φιλοσοφικῶν ἀρετῶν, αἱ ὁποῖαι ἀληθῶς δεόν νὰ ἀνευρίσκωνται μόνον εἰς τοὺς χριστιανούς καὶ δύναται νὰ ἀποκτῶνται μόνον διὰ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Μ. Ἀθανάσιος ἐθανμάσθη ὄχι μόνον ἐξ ὀλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου. Ὁ Ἔρασμος θέτει τὸν Μ. Ἀθανάσιον ὑπεράνω πάντων τῶν Πατέρων διὰ τὴν ἀπλότητα καὶ ἀγνότητα τοῦ λόγου του. Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος λέγει ὅτι ὁ Ἀθανάσιος ἦτο πολὺπλευρος εἰς τὰς μεθόδους του, ἀλλ' ἀπλὸς εἰς τοὺς σκοποὺς του. Καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπεκάλεσε τὸν Ἅγιον Ἀθανάσιον Σαμουὴλ τῆς Ἐκκλησίας καὶ συνέκρινεν αὐτὸν μὲ τὸν Φάρον τῆς Ἀλεξανδρείας.

Ἡ ἐνεργητικότης τοῦ Μ. Ἀθανασίου ἐξήγειρε τοὺς κωθροὺς καὶ ἡ ἰσορροπημένη σοφία του κατέστειλε τοὺς ὑπερβολικούς. Ἦτο διὰ τοὺς πλείστους ἀδάμας καὶ διὰ τοὺς στασιαστὰς μαγνήτης.

Ἴδου ποῖα θέματα ἔχομεν νὰ ἐξάρωμεν κατὰ τὰς ἡμέρας, καθ' ἃς τιμῶμεν τὴν μνήμην τοῦ δημιουργοῦ αὐτῶν καὶ πόσα ποικίλα διδάγματα νὰ ἀρυσθῶμεν ἀπὸ τὴν θεολογικὴν του σκέψιν, ἀπὸ τὴν ποιμαντορικὴν του ἰκανότητα καὶ ἀπὸ τὴν διεκκλησιαστικὴν του ἀκτινοβολίαν.

Εὐχομαι μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐν Χριστῷ συμποιμένων τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην χριστεπωνύμου ποιμνίου νὰ ἔχητε εὐχάριστον διαμονὴν εἰς τὴν χώραν τοῦ Νείλου καὶ διὰ

Η ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ*

Ἄλλ' ἀνεξαρτήτως τῆς ἀνωτέρω διαπιστώσεως, ὅτι δηλαδή ἡ ἀνωτέρω γνώμη εἶναι ὅπως ἀσύστατος καὶ συνταγματικῶς ἀνέριςτος, μαρτυρεῖ εἰσέτι αὕτη καὶ βασικὴν ἄγνοιαν τοῦ πνεύματος, ὅπερ διέπει τοὺς ἱεροὺς Κανόνας ἀλλὰ καὶ τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸν κατὰ τὴν μακραίωνα συμπίρρυσίν των οὕτως, ὥστε νὰ ἀποκλείεται a priori καὶ ὡς οκέψις εἰσέτι μία τοιαύτη ἄποψις.

Ἐκτὸς τοῦ γεγονότος, ὅτι μέχρι τοῦ 1968 πάντα τὰ Συντάγματα περιέχουν τὴν ἐπιταγὴν περὶ ἀπαρασαλεύτου τηρήσεως πάντων τῶν ἱερῶν Κανόνων ἀδιακρίτως, οὐδεμία δὲ παρὰ ταῦτα ἐπεχειρήθη ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας προσπάθεια πρὸς ἐπιβολὴν διὰ νόμου ὑποχρεωτικῶς πάντων τῶν ἱερῶν Κανόνων, ὡς δῆθεν ἐπιτασομένων ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, ἔχομεν καὶ τὴν ἐν προκειμένῳ λαμπρὰν παράδοσιν τῆς μακραίωνος Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας.

Οὕτως, ὡς ἀποδεικνύεται δι' ἐπισημῶν αὐτοκρατορικῶν διακηρύξεων καὶ πολιτειακῶν κειμένων, τὸ Βυζαντινὸν Κράτος ἀνεγνώριζε τὴν αὐτέλεια τῆς Ἐκκλησίας, ὡς οὔσης ἐφωδιασμένης δι' ἐξουσίας πρωτογενούς καὶ ἐρρῦθμιζε τὰς πρὸς αὐτὴν σχέσεις του ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ συστήματος τῆς συμφωνίας ἢ συναλληλίας. Λαμπρὰ σχετικὰ δείγματα συνιστοῦν μεταξὺ ἄλλων τὸ περίφημον προσημῶν τῆς ΣΤ' Νεαρῆς τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ ἡ διακήρυξις τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Τιμιμοκῆ, ὅτε ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Σύνοδον τὸν θάνατον τοῦ Πατριάρχου Πολυεύκτου, εἰς ἣν τονίζεται μεταξὺ ἄλλων: «Μίαν ἀρχὴν ἐξεπίσταται, τὴν ἀνωτάτην καὶ πρώτην, ἣτις ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι τὸ τοῦ ὄρατοῦ καὶ ἀοράτου κόσμου παρήγαγε σύστημα· δύο δὲ τὰς ἐν τῷδε τῷ βίῳ γινώσκω καὶ

τῆ κάτω περιφορᾷ ἱερωσύνην τε καὶ βασιλείαν, ὧν τῆ μὲν τὴν τῶν ψυχῶν ἐπιμέλειαν, τῆ δὲ τὴν τῶν σωμάτων κυβέρνησιν ἐνεχείρισεν ὁ Δημιουργός, ὡς ἂν μὴ τούτων χωλεύσοιτο μέρος, ἄρτων τε καὶ ὀλόκληρον διασώζοιτο...» (Λέοντος Διακόνου, Ἱστορία, ἔκδ. Βόννης 1828, σελ. 101 ἐξ. καὶ P.G. 117, 805 AB). Κλασσικὸν παράδειγμα περιέχει ἐν προκειμένῳ καὶ ἡ Ἐπαναγωγὴ τοῦ Νόμου, ἡ ὁποία διαγορεύει σχετικῶς ἐν τῷ τρίτῳ τίτλῳ: «Τῆς πολιτείας ἐκ μερῶν καὶ μορίων ἀναλόγως τῷ ἀνθρώπῳ συνισταμένης τὰ μέγιστα καὶ ἀναγκαϊότατα μέρη βασιλεὺς ἐστὶ καὶ Πατριάρχης· διὸ καὶ ἡ κατὰ ψυχὴν καὶ σῶμα τῶν ὑπηκόων εἰρήνη καὶ εὐδαιμονία βασιλείας ἐστὶ καὶ ἀρχιερωσύνης ἐν πᾶσιν ὁμοφροσύνη καὶ συμφωνία» (Πρβλ. γενικῶς περὶ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐν Βυζαντίῳ: Κων. Μουρατίδου: Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐξ ἐπόψεως Ὁρθοδόξου καὶ τῶν νεωτέρων κατευθύνσεων ἐν τῇ ἐκκλησιολογίᾳ καὶ τῇ Πολιτειολογίᾳ, Ἀθήναι 1965, σελ. 85-129).

Οὐσιώδης ἔκφρασις τοῦ κρατοῦντος τούτου συστήματος τῆς συναλληλίας ἢ συμφωνίας ἐν τῷ Βυζαντίῳ ὑπῆρξε καὶ ἡ ἰδιαίτερα προστασία ὑπὸ τῆς Πολιτείας τῶν ἱερῶν Κανόνων, εἰς τοὺς ὁποίους μάλιστα προεδόθη καὶ ἐπηξημένη ἰσχὺς ἔναντι τῶν νόμων τῆς Πολιτείας. Οὕτως ἤδη διάταξις τῶν αὐτοκρατόρων Οὐαλεντινιανοῦ καὶ Μαρκανοῦ τοῦ ἔτους 451, περιληφθεῖσα καὶ εἰς τὸν Ἰουστινιανὸν Κώδικα (Cod. Just. I, 1, 12§1), κηρύττει ἀνίσχυρον τὸν πολιτικὸν νόμον, τὸν ἐναντιούμενον τοῖς Κανόσιν. Ἡ διάταξις αὕτη περιελήφθη καὶ εἰς τὸ Β' Κεφ. τοῦ Α τίτλ. τοῦ Νομοκάνονος εἰς ἸΔ' τίτλους: «Οἱ τοῖς Κανόσιν ἐναντιούμενοι πραγματικοὶ τύποι ἄκυροὶ εἰσὶν» (Ράλλη - Ποτλῆ 1, 36). Ὡς παρατηρεῖ σχετικῶς ὁ διακεκριμένος, ἀλλὰ μὴ πάντοτε σταθερὸς εἰς τὰς ἀπόψεις του Βυζαντινὸς Κανονολόγος Βαλοσῶν «Ἐπισημείωσαι τὴν παρούσαν ἐρμηνείαν, καὶ ἔχων αὐτὴν ἐπὶ μνήμης, λέγε τοὺς κανόνας ἰσχύειν πλέον τῶν νόμων· οἱ μὲν γάρ, ἤγουν οἱ κανόνες, παρὰ βασιλέων καὶ ἁγίων Πατέρων ἐκτεθέντες καὶ στηρικθέντες ὡς αἱ θεῖαι γραφαὶ δέχονται· οἱ δὲ νόμοι παρὰ βασιλέων μόνον ἐδέχθησαν, ἢ συνετέθησαν, καὶ διὰ τοῦτο οὐ κατιοχύσουσι τῶν θεῶν γραφῶν οὐδὲ τῶν κανόνων» (Ράλλη - Ποτλῆ, 1, 38).

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 311 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13-14 τεύχους.

τῆς παρουσίας ὑμῶν νὰ συμβάλῃτε εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἀνανεώσεως τῆς αἰγλης τῆς ἐνδόξου ταύτης Ἐκκλησίας, ἧς ἐκλήθημεν ταπεινὸς διάδοχος τοῦ Μεγάλου Πατρὸς τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας Ἀθανασίου, Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἐπι δὲ ἡ πλήρης διασφάλισις τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ ἡ ὑπερέχουσα θέσις αὐτῶν ἐν τῷ Βυζαν-

τινῶ Κράτει κατέστη κοινή συνείδησις καὶ πεποιθήσις, καταδεικνύεται κατὰ τρόπον ἀμάχητον καὶ ἐκ τοῦ περιεχομένου τοῦ ὄρκου, τὸν ὁποῖον ἔδιδον οἱ αὐτοκράτορες κατὰ τὴν τελειὴν τῆς στέψεώς των: «...ἔπι στέργω καὶ ὁμολογῶ καὶ βεβαιῶ τὰς ἀποστολικὰς καὶ θείας παραδόσεις, ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς διατάξεις καὶ διατυπώσεις τῶν Ζ' Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν κατὰ καιροὺς τοπικῶν, ἔτι δὲ καὶ τὰ προνόμια καὶ ἔθιμα τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας... Ὡσαύτως ὑπισχνούμαι ἐμμένειν καὶ διηνεκῶς εὐρίσκεισθαι πιστὸς καὶ γνήσιος δοῦλος καὶ υἱὸς τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας· πρὸς τοῦτοις εἶναι καὶ δεφένσωρ καὶ ἐκδικητὴς αὐτῆς, καὶ εἰς τὸ ὑπῆκοον εὐμενῆς καὶ φιλάνθρωπος κατὰ τὸ εἶκός τε καὶ πρέπον...» (Κωδικοῦ Κουροπαλάτου, περὶ τῶν ὀφικιαλίων τοῦ Παλατίου Κων/πόλεως καὶ τῶν ὀφικιαλίων τῆς Μ. Ἐκκλησίας, Βόννη 1839, σελ. 86 ἑξ.).

Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἱερῶν αὐτῆς Κανόνων ἦτο ὅλας προνομοῦχος ἐν τῇ θεοκρατικῇ αὐτοκρατορίᾳ τοῦ Βυζαντίου καὶ συνεπῶς ὑπῆρχον αἱ ιδεώδεις συνθηκαὶ διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιδίωξιν τῆς ἀναγκαστικῆς ἐπιβολῆς διὰ τοῦ πολιτειακοῦ νόμου συλλήβδην τῶν ὑπὸ τῶν ἀντιπρονοούντων συνεχῶς προβαλλομένων σήμερον Κανόνων, ἀφορώντων ἰδίᾳ εἰς τὴν ψυχαγωγίαν, τὴν νηστείαν καὶ τὴν ἐν γένει πνευματικὴν ἄσκησιν. Καὶ ὅμως ἡ Ἐκκλησία ὄχι μόνον δὲν ἐπεδίωξεν, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ἦτο δυνατόν νὰ διανοηθῇ παρόμοιον τι· δεδομένου ὅτι ὁ κῶρος ἐφαρμογῆς αὐτῶν εἶναι τὸ μυστικὸν Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ δὲ πνευματικὴ ἄσκησις προϋποθέτει τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐκουσίαν προσέλευσιν καὶ ἔνταξιν εἰς τὸ γυμναστήριον τοῦ Πνεύματος.

Συνεπῶς ἐξέρχεται τῶν ὀρίων τῆς σοβαρότητος ὁ διποχυρισμὸς, ὅτι ἡ συνταγματικὴ κατοχύρωσις τῶν ἱερῶν Κανόνων θὰ ἐδημιούργει λίαν ἐπικίνδυνον κατάστασιν, διότι οἰοσδήποτε «ζηλωτῆς» μητροπολίτης θὰ δύναται ν' ἀξιοῖ ἀπὸ τὴν Πολιτείαν, ὅπως ἐν ὀνόματι τοῦ νέου Συντάγματος ἐπιβάλλῃ διὰ νόμου εἰς τοὺς πολίτας ὅτι αὐτὸς θεωρεῖ «χριστιανικὸν» καὶ «εὐσεβές», ὄχι μόνον διότι εἰς τοιοῦτος διποχυρισμὸς εἶναι ἔωλος καὶ ἀσύστατος, καθ' ὅτι οὐδεμίαν τοιαύτην ὑποχρέωσιν συνεπάγεται, ὡς εἶδομεν, διὰ τὴν Πολιτείαν ἢ συνταγματικὴν κατοχύρωσιν πάντων τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ συνεπῶς θὰ ἔπιπτεν εἰς τὸ κενὸν οἰαδήποτε τοιαύτη προσπάθεια ἐπιβολῆς καὶ μάλιστα ὡς ἀντιθεμένη εἰς τὰς βασικὰς συνταγματικὰς διατάξεις περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἀνεξιθρησκείας καὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ διότι, ὡς ἐτονόμαμεν, μία τοιαύτη προσπάθεια θὰ προσέκρουε καὶ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν φύσιν, τὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν λαμπρὰν αἰωνόβιον παράδοσιν τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

4. ΤΑ ΒΑΘΥΤΕΡΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ.

Κατόπιν τῆς διὰ τῶν ἀνωτέρω διαπιστωθείσης σαθρότητος τῶν προβληθέντων κατὰ τῆς συνταγματικῆς κατοχύρωσεως τῶν ἱερῶν Κανόνων ἐπιχειρημάτων ἐπιβάλλεται ἡ διερεύνησις τῶν βαθυτέρων αἰτίων, ἅτινα παρεκίνησαν τοὺς ἀντιπρονοῦντας εἰς τὴν ἀνένδοτον καὶ μετὰ φανατισμοῦ ἐμμονὴν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ θέματος πολεμικὴν, αἱ δυσμενεῖς συνέπειαι τῆς ὁποίας προσλαμβάνουν αὐτόκλημα ἔθνικὰς διαστάσεις.

Τὰ αἴτια ταῦτα θὰ ἠδύναντο, κατὰ τὴν γνώμην μου, νὰ συνομισθοῦν ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν ἄγνοιαν ἢ τὴν παραθεώρησιν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας καὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ ἐφαρμογὴν ἐν γένει πεπλανημένων ἐκκλησιολογικῶν κριτηρίων καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς κοσμοθεωριακὰς θέσεις ξένας ἢ καὶ ἀνατρεπτικὰς τῆς ἑλληνορθοδόξου παραδόσεως.

α') Ἀγνοία ἢ καὶ παραθεώρησις τῆς ἀληθοῦς φύσεως τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἱερῶν Κανόνων αὐτῆς.

Ἡ βασικὴ μέθοδος δι' ἧς ἐπέτυχον, ὡς εἶπομεν, οἱ πολέμοι τῆς συνταγματικῆς κατοχύρωσεως τῶν ἱερῶν Κανόνων τοῦ σκοποῦ των, ἦτοι ἡ διαίρεσις τῶν ἱερῶν Κανόνων εἰς δογματικούς καὶ διοικητικούς, ἀποδεικνύει ἄγνοιαν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας, ἢ ἐν γένει ἀπόρρησιν αὐτῆς, δεδομένου ὅτι ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία οὐδεμίαν ἀπολύτως διαίρεσιν τοῦ θεανθρωπίνου αὐτῆς Σώματος ἢ τῶν ἱερῶν αὐτῆς Κανόνων ἐπιδέχεται. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐνιαῖος καὶ ἀδιαίρετος θεανθρώπινος ὀργανισμὸς, ἐν ᾧ ὁ θεὸς καὶ ὁ ἀνθρώπινος παράγων εἶναι ἀσυγκύτως, ἀτρέπτως καὶ ἀχωρίστως, συμφώνως πρὸς τὴν διατύπωσιν τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, συνηνωμένοι. Βεβαίως ὑφίσταται καὶ ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ διακρίσις μεταξὺ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου, ὁρατοῦ καὶ ἀοράτου, οὐσίας καὶ μορφῆς, δόγματος καὶ κανόνος, Χάριτος καὶ Νόμου, οὐκ ὅμως καὶ διαίρεσις μεταξὺ αὐτῶν. Οὐδεμίαν διαίρεσιν τῆς Ἐκκλησίας εἰς Ἐκκλησίαν ἐν θρησκευτικῇ ἐννοίᾳ καὶ Ἐκκλησίαν ἐν νομικῇ ἐννοίᾳ εἶναι δυνατόν ἢ ἐπιτρεπτή. Πᾶσα ἀντίθετος προσπάθεια ἢ ἐρμηνεία περικλείει τὸν κίνδυνον νὰ παύσῃται ἢ οὕτω λεγομένη Ἐκκλησία ἐν νομικῇ ἐννοίᾳ νὰ εἶναι ἀληθῆς Ἐκκλησία τ.ἑ. Σῶμα Χριστοῦ, καὶ νὰ ὑποβιβασθῇ εἰς Σωματεῖον, εἰς νομικὸν δηλονότι κατασκεύασμα. Πρὸς κατανόησιν τοῦ μεγέθους τῆς σοβαρότητος τῆς τοιαύτης διαφοροποιήσεως, ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἡ μεγίστη παρέκκλισις τῆς ἐκτὸς τῆς

Ὁρθοδοξίας χριστιανοσύνης συνίσταται ἀκριβῶς εἰς τὴν τοιαύτην ἐπιχειρηθεῖσαν διαίρεσιν ἐν τῷ Ἐκκλησιαστικῷ Ὄργανισμῷ ὑπὸ τοῦ ρωμαιοκαθολικισμοῦ καὶ τοῦ προτεσταντισμοῦ. Ἐν τῇ διαιρέσει δὲ ταύτῃ συμπυκνῶνται ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει ἡ ἔκπτωσις ἐκ τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν αἴρεσιν τῆς Λυτικῆς Χριστιανοσύνης.

Εἰδικώτερον, οἱ ἱεροὶ Κανόνες ἐξ ἐπόψεως ὀρθόδοξου εἶναι τὸ ἀδιαίρετον σύνολον τῶν διὰ τοπικῶν καὶ οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ κατ' ἐμπνευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ληφθεισῶν ἀποφάσεων (Πρὸβλ. Ιον, Καν. Ζ' Οἴκουμ. Συνόδου).

Ὁ Θεῖος παράγων διαφοροποιεῖ βασικῶς τοὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν νόμων τῆς Πολιτείας. Οἱ ἱεροὶ Κανόνες δηλαδὴ δὲν εἶναι ἀπλῆ νομικὰ διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἡ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἔκφρασις τῆς οὐσίας τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐνιαίου καὶ ἀδιαίρετου θεανθρωπίνου ὀργανισμοῦ ἐν τῇ διοργανώσει αὐτῆς. Οἱ Κανόνες ἐνσαρκῶνουν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἀμετάβλητον οὐσίαν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὰς μεταβαλλομένας συνθήκας τῆς ἱστορίας καὶ εἶναι ἀχώριστοι τῶν δογμάτων. Ὡς ἐκ τούτου οἱ ὅροι «κανὼν» καὶ «δόγμα» ἐχρησιμοποιῶντο ἐνίοτε ὡς ταυτόσημοι ὡς π.χ. ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, ὁ ὁποῖος ταυτίζει τὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ὄργανισμὸν πρὸς τοὺς διέποντας αὐτὸν Κανόνας: «Ἐκκλησίαν δὲ λέγω οὐ τόπον μόνον, ἀλλὰ καὶ τρόπον οὐ τοίχους Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ νόμους Ἐκκλησίας» (P.G. 52, 397). Δόγματα καὶ κανόνες ἐν ἀδιασπάστῳ ἐνόητι στυφαίνονται ἐν τῇ λειτουργίᾳ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ οὕτως, ὥστε ἄνευ τῆς ἀπαρασαλεύτου τηρήσεως αὐτῶν Ἐκκλησία «οὐ καλεῖται», ἡ δὲ διαίρεσις ἢ ἀλλοίωσις αὐτῶν ὀδηγεῖ εἰς τὴν αἵρεσιν καὶ τὸ σκίσμα.

β') Πεπλανημένα ἐκκλησιολογικὰ καὶ θέσεις τῶν ἀντιπρονοούτων.

Ἀκριβῶς ἡ ὑπὸ τῶν πολεμίων τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τῶν ἱερῶν Κανόνων ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς τῆς διαιρέσεως ἐν τῷ θεανθρωπίνῳ τῆς Ἐκκλησίας Ὄργανισμῷ (*sacra interna - sacra externa*) καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ χώρῳ τῶν ἱερῶν Κανόνων διὰ τῆς ἀνεπιτρέπτου διαιρέσεως αὐτῶν εἰς δογματικούς καὶ διοικητικούς, ὑπῆρξε συνέπεια τῆς ὑπ' αὐτῶν ἀποδοχῆς καὶ ἐφαρμογῆς ἐν τῷ χώρῳ τῆς Ὁρθοδοξίας τῶν κρατούντων ἀπαραδέκτων κριτηρίων ἐν τῇ αἰρετικῇ καὶ πεπλανημένῃ χριστιανοσύνῃ τῆς Δύσεως. Πράγματι ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ἐντεῦθεν καὶ ὑπὸ τὸ κράτος ἀκατασχέτου καὶ ἀνεπιτρέπτου μμήσεως παντὸς ξενικοῦ συστήματος καὶ μάλιστα τῆ πρωτοβουλία τοῦ ἐπὶ Ὁθωνος Βαυαροῦ Ἀντιβασιλέως MAURER, εἰσῆχθη καὶ ἐπεκράτησε μέχρι σήμερον ἡ ἐν τῇ Δύσει ἐπινοηθεῖσα ἀρχὴ τῆς διαιρέσεως

τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ εἰς ὄρατον καὶ ἀνθρώπινον ἐξ ἑνὸς καὶ θεῖον καὶ ἀόρατον ἐξ ἑτέρου. Ἡ διαίρεσις αὕτη ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τῆς διαφοροποιήσεως καὶ ἐκκοσμηκέυσεως τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας (P.E.) καὶ τῆς συνεχοῦς διαμάχης αὐτῆς πρὸς τὰς Πολιτείας τῆς περιοχῆς ἐνθα ἐπεκράτησεν. Εἰς τὴν τοιαύτην διαμόρφωσιν τῶν σχέσεων τῆς P.E. πρὸς τὰς Πολιτείας τῆς Δύσεως συνέβαλον, ὡς γνωστόν, ἀποφασιστικῶς, τοῦτο μὲν αἰ ἐν τῇ Δύσει πολιτικαὶ ἐν γένει μεταβολαὶ μετὰ τὴν κατάρρευσιν τοῦ Λυτικοῦ Τμήματος τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ὅτε ἡ P.E. ἀπέβη ὁ μόνος κατὰ τὴν συγκεχυμένην ἐκείνην ἐποχὴν συγκεκροτημένος ὀργανισμὸς, ἵνα ὑποκαταστήσῃ καὶ διαδεχθῇ τὴν διαλυθεῖσαν αὐτοκρατορίαν, τοῦτο δὲ ἰσχυρόταται πνευματικαὶ τάσεις, ὡς ὁ ἐνδοκοσμικισμὸς, ἡ ἀριστοτέλειος φιλοσοφία, ἡ σχολαστικὴ θεολογία καὶ δὴ τὸ ρωμαϊκὸν νομικὸν πνεῦμα τῆς ἀπολύτου κυριαρχίας καὶ ἐπιβολῆς. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν παραγόντων τούτων, ἡ P.E. ὑπέστη οὐσιώδη διαφοροποίησιν ἀπὸ τῆς ἀρχαίας καὶ ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας, ὀδηγηθεῖσα δὲ εἰς πλήρη ἐκκοσμίκευσιν, ἀπέβη νόθος ἐκκλησιαστικο-πολιτικὸς ὀργανισμὸς καὶ δὴ καὶ προεχόντως ἀνθρωποκεντρικὸς διὰ τῆς μεταθέσεως τοῦ κέντρου τῆς βαρύτητος ἐκ τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῇ παράγοντος εἰς τὸν ἀνθρώπινον. (Ἴδὲ εὐρεῖαν ἐπισκόπησιν τῆς ἐν γένει διοργανώσεως τῆς P.E. κατὰ τὰς μεγάλας αὐτῆς ἱστορικὰς φάσεις, ἐν Κων. Μουρατίδου, Διαφοροποίησις, ἐκκοσμίκευσις καὶ νεώτερα ἐξελιξίσεις ἐν τῷ δικαίῳ τῆς P.E. Ἐν Ἀθήναις 1961). Ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ ἐπροστατεύετο εὐστοχώτερον ἢ ἀνεξαρτησία τῆς ἐναντι τῶν ἐπιμβάσεων τῆς Πολιτείας, ἡ P.E. μετεβλήθη ἐν πολλοῖς εἰς βασιλείαν τοῦ κόσμου τούτου, διεκδικούσα καθαρῶς πολιτειακὰς ἐξουσίας καὶ ἀρμοδιότητας καὶ μάλιστα ὑποστηρίζουσα, ὅτι πᾶσαι αἱ ἐξουσίαι οὐ μόνον αἱ καθαρῶς πνευματικαί, ἀλλὰ καὶ αἱ κοσμικαὶ καὶ πολιτειακαί, πηγάζουν ἐξ αὐτῆς καὶ συνεπῶς τὸ Κράτος εἶναι ὀργανισμὸς ἐξηρηθὲν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ δὲ τὸν τρόπον τούτον ἡ P.E. ἐνεφανίσθη καὶ ὡς πολιτικὴ καὶ μάλιστα παγκόσμιος δύναμις εἰς τὸ προσκύνιον τῆς ἱστορίας ἐν συνεχεῖ ἀνταγωνισμῷ πρὸς τὰς Πολιτείας, αἵτινες, ὡς ἦτο φυσικόν, θεωροῦσαι ἐν αὐτῇ ἀντίπαλον καὶ ἀνταγωνιστὴν, προσεπάθουν, πάσῃ θυσίᾳ, νὰ καθυποτάξουν αὐτήν. Ἀκριβῶς ἐπακόλουθον τῆς ἀτελευτητήτου ταύτης διαμάχης πρὸς τὰς Πολιτείας καὶ μάλιστα τῆς συνεπείᾳ τῶν ἐκκλησιολογικῶν τῆς παρεκκλίσεων διαμορφώσεως τοῦ νόθου ἐκκλησιαστικοπολιτικοῦ ὀργανισμοῦ τῆς P.E. ὑπῆρξεν ἡ ἐπινοησις τῆς ἀνεπιτρέπτου διαιρέσεως καὶ οὐκ ἀπλῆς διακρίσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ εἰς *sacra interna* καὶ *sacra externa*, πρὸς εὐχερεστέραν ἐπίτευξιν τῆς πλήρους ὑποδουλώσεως τῆς P.E. καὶ ἐν συνεχείᾳ τῶν προτεσταντικῶν κοινοτήτων εἰς τὰς ἐν Δύσει Πολιτείας.

Καὶ ἐρωτᾶται: Ὑφίσταται ἀναλογία τις τῶν οὐτῶ διαμορφωθείσων σχέσεων τῆς P.E. καὶ τῶν ἐν

τῆ Δύσει Πολιτειῶν πρὸς τὴν Ἑλληνορθόδοξον παράδοσιν, ἢ μόνον λόγοι ἀνεπιτρέπτου ἀγνοίας, ἢ ἀπαραδέκτου ἐν παντὶ μιμήσεως τῶν ξένων, ὡδήγησαν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν ἐπιβολὴν ὀθνείων καὶ ἀλλοτρίας ἱστορικὰς συνθήκας προϋποθετόντων θεσμῶν; Ἡ ἀπάντησις εἶναι σαφῶς καὶ κατηγορηματικῶς ἀρνητικὴ διὰ τὸ πρῶτον σκέλος τοῦ ἐρωτήματος καὶ καταφατικὴ, δυστυχῶς, διὰ τὸ δεύτερον. Διότι ἡ Ὁρθόδοξος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία οὐδέποτε διεξεδίκησε κοσμικὰς καὶ πολιτικὰς δικαιοδοσίας, οὐδέποτε ἐξῆλθε τῶν πλαισίων αὐτῆς, ἀλλ' ἀντιθέτως παρέμεινε πάντοτε «ἔσω τῶν οἰκείων αὐτῆς ὄρων», ἐμμένονσα σταθερῶς καὶ ἀπαρεγκλίτως εἰς τὴν ἀποκλειστικῶς πνευματικὴν καὶ ἐν πολλοῖς ὑπερκόσμιον αὐτῆς ἀποστολήν. Ἔχουσα βαθυτάτην συνείδησιν τῆς διακηρύξεως τοῦ Θεανθρώπου, ὅτι «ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου», παρέμεινε καθ' ὅλην τὴν διὰ μέσου τῶν χιλιετηρίδων στρατείαν αὐτῆς ἡ «Ὀδοιπόρος» μὲ μοναδικὸν σκοπὸν, ὅπως καταστήσῃ τοὺς ἀνθρώπους μέλη τοῦ λυτρωτικοῦ αὐτῆς ὀργανισμοῦ, τοῦ μυστικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὅτε μετὰ τὴν ἄλλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τῶν πραγμάτων ἠναγκάσθη νὰ ἀσκήσῃ ἐθναρχικὸν ἔργον, οὐδέποτε ἐλησμόνησε τὴν κυρίαν ἀποστολήν της, οὐδέποτε ἐνόθευσε τὸν καθαρῶς πνευματικὸν καὶ ὑπερκόσμιον ὀργανισμόν της, οὐδέποτε ἀφῆθη ν' ἀποβῆ νόθος ἐκκλησιαστικοπολιτικὸς ὀργανισμός. Δὲν ἐπιηρέασθη ἀπὸ τὴν συγκέντρωσιν τῆς κατὰ κόσμον δυνάμεως καὶ ἐξουσίας, ἀλλ' ὑπῆρξε καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐθναρχικῆς ἀποστολῆς της ὅτι πάντοτε ἦτο, καθαρὸς δηλονότι πνευματικὸς καὶ ὑπερκόσμιος ὀργανισμός, ἡ κοινωνία τῆς Χάριτος, τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἐπὶ γῆς Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἐχρησιμοποίησε πολιτικὰς δικαιοδοσίας ἐν συνειδήσει ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ξένης ἐξουσίας, μηδέποτε ἐπιτρέψασα νὰ συνυφανθῆ μετὰ τῆς κυρίας καὶ οὐσιώδους αὐτῆς ἀποστολῆς, τῆς συνισταμένης εἰς τὴν πνευματικὴν τελείωσιν καὶ τὴν ἐν Χριστῷ ἀπολύτρωσιν τῶν πιστῶν. Διὸ καὶ ὅτε ἤλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἀπεχωρίσθη αὐτομάτως αὐτῆς ὡς ξένου σώματος. Οὕτω δὲ ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία, κατὰ τὰς σπουδαιότερας φάσεις τῆς μετὰ τῆς πολιτείας σχέσεώς της διετήρησεν ἀνόθευτον καὶ ἀλώβητον τὸν οὐσιώδη χαρακτῆρα τοῦ πνευματικοῦ καὶ ὑπερκοσμίου αὐτῆς ὀργανισμοῦ.

Καὶ ὅμως, οἱ πολέμοι τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τῶν ἱερῶν Κανόνων παρεθεώρησαν πάντα ταῦτα καί, ἀποδεχθέντες τὸν αἰρετικὸν καὶ ἄκρατον ἐκκλησιολογικὸν μονισμόν καὶ νομικὸν θετικισμόν ὡς καὶ τὰς κρατούσας ἐν τῇ Δύσει σχέσεις

μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ὑπεστήριξαν τὴν ἀνεπιτρέπτον ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογικὴν ἀρχὴν τῆς διαιρέσεως καὶ ὑπεβίβασαν τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ Σῶμα Χριστοῦ εἰς Σωματεῖον, εἰς προεχόντως ἀνθρώπινον κατασκευάσμα, εἰς νομικὸν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου.

Οὕτως δέ, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀγνοίας τῆς ἀληθοῦς φύσεως τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν αἰρετικῶν καὶ πεπλανημένων ἐκκλησιαστικῶν κριτηρίων ἀφ' ἑτέρου, διετυπώθησαν ὑπὸ τινων φορέων τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἀπίθανοι καὶ ἀδιανόητοι ἐξωφρενισμοί, ὡς π.χ. ὅτι «ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ πίστις δὲν ἀποτελεῖ κατ' οὐσίαν ἄλλοτριον δημούργημα, ἀλλ' εἶναι γέννημα τῆς ἐλληνιζούσης Ἀνατολῆς... καὶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία συνιστᾷ ...τὴν κοσμικὴν ὀργάνωσιν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας» καὶ ὅτι «ποῖοι κανόνες εἶναι δογματικοὶ καὶ ποῖοι διοικητικοί, θὰ κρίνῃ ἡ Πολιτεία» (!!!). Καὶ ἀσφαλῶς θὰ διερωτᾶται πᾶς σοβαρὸς ἐρευνητής: ἐπὶ τῇ βάσει ποίων προϋποθέσεων εἶναι δυνατόν οἱ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας νὰ κρίνουν τὰ τῆς Ἐκκλησίας χωρὶς τὸν ἐγκλωβισμόν τοῦ θεανθρωπίνου τῆς Ἐκκλησίας ὀργανισμοῦ εἰς νομικὸν τι τερατούργημα; ἢ, λέγουσιν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔχει πλέον ἀποστολήν νὰ ἐκτιληρῶσῃ πρὸς τὸν σύγχρονον κόσμον, διότι τὴν ἀποστολήν αὐτῆς ἀνέλαβε τὸ σύγχρονον Κράτος, ἐννοοῦντες προφανῶς τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐπιτελεῖ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας (!!!). Ἄλλὰ ἡ ὑπερτάτη ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας οὐδέποτε ἐταυτίσθη πρὸς τὸ «διακονεῖν τραπέζας». Διότι «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνον ζῆσεται ἄνθρωπος». Αὕτη εἶχε, ἔχει καὶ θὰ ἔχῃ μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων τὴν μοναδικὴν καὶ ὑπ' οὐδενὸς δυναμένην νὰ ἀντικατασταθῇ ἀποστολήν τῆς ἀπολύτρωσεως, μεταμορφώσεως καὶ θεώσεως τῶν ἀνθρώπων. Ἐπὶ τῇ βάθει λοιπὸν τοιούτων κριτηρίων ἠδυνήθησαν οἱ ἀντιπρονοῦντες, νὰ ὑποβιβάσουν τὴν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τὸν θεανθρώπινον αὐτῆς ὀργανισμόν, τὸ μυστικὸν Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἰς Σωματεῖον, εἰς νομικὸν Πρόσωπον ἀπολύτως ἐξηρητημένον καὶ ὑποτεταγμένον εἰς τὸ Κράτος.

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΟΥΡΑΤΙΑΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου

ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ*

Δεσπάζει σήμερα, Μακαριώτατε Δέσποτα, στον Έρσο αυτό Βράχο ή μορφή του Μεγάλου Άποστόλου Παύλου. Είναι ο Άπόστολος των Έθνων. Ο Άπόστολος της Ελλάδος.

Άπό το κήρυγμα του Άποστόλου στην Άθήνα, ακριβώς στον χώρο αυτόν του Άρείου Πάγου, θα υπογραμμίσουμε σήμερα τρία σημεία. Άς θυμηθούμε την περίφημη σκηνή, που ο Παύλος όμιλει στο κέντρο της Έλληνικής σοφίας.

Οι Άθηναίοι έρωτούν τον Παύλον για το κήρυγμά του. Τον ρωτούν γιατί πάντα ήκουαν εύχαρίστως κάτι καινούργιο. Τον ρωτούν άκόμη γιατί ήξευραν πως δεν γνωρίζουν την άλήθεια. Την άλήθεια, που σοβαρά έπιθυμούν να μάθουν. Τρία είναι τα χαρακτηριστικά σημεία της άπαντήσεως του Άποστόλου.

Το πρώτον είναι πως αυτοί που τον ρωτούν δεν άγνοούν έντελώς την άπάντησι. Αυτοί οι άνθρωποι προσέχοντο σ' ένα άγνωστο Θεό και άποδείκνυαν έτσι την θρησκευτική τους γνώσι παρά την θρησκευτική των άγνοια. Αυτή ή γνώσι δεν είναι παράδοξη, γιατί ο Θεός είναι κοντά στον καθένα μας. «Έν αυτώ ζώμεν και κινούμεθα και έσμέν»¹. Και οι Άθηναίοι άνήκουν στο γένος του, «του γάρ και γένος έσμέν»². Αυτήν την άπάντησι θα έδιδε ο Παύλος και σήμερα σε κάθε άνάλογο έρωτητή. Γιατί ούτε αυτοί που μας έρωτούν, ούτε έμεις, που πρέπει να άπαντήσωμεν, είμεθα εκτός του Θεού.

Κατά βάσιν δεν υπάρχει δηλ. άνθρωπος χωρίς Θεόν. Γιατί ο Θεός δεν αφήνει ποτέ τους ανθρώπους από τα χέρια Του. Άλλά υπάρχει, βεβαίως, ο άνθρωπος που δεν γνωρίζει και δεν άναγνωρίζει πιά ότι είναι στα χέρια του Θεού. Ο άνθρωπος, που από τις δύο διαστάσεις της ύπαρξεως, την όριζοντία και την κατακόρυφο, έχει διαγράψει την κατακόρυφο, άπερροφημένος από την όριζοντία διάστασι. Και ακριβώς γι' αυτό νοιώθει να τον περισφίγγουν τα τείχη της περατότητος του είναι του. Και άπεγνωσμένα προσπαθει να λυτρωθής από την όριζοντία διάστασι της ζωής, που έχασε το νόημά της, άναζητώντας άγωνιωδώς κάποια άλλη διάστασι.

Γιατί ο άνθρωπος που έχασε τον Θεόν πιέζεται από την άπειλή του μηδενός. Και ή ανθρώπινη ύπαρξι συνειδητά ή άσυνειδητά διεξάγει μιá μάχη εναντίον του μηδενός, που την άπειλεί διαρκώς.

* Όμιλία λεχθείσα επί τη τελετή της ιερής μνήμης των κορυφαίων Άποστόλων Πέτρου και Παύλου, επί του ιερού βράχου του Άρείου Πάγου, το έσπέρας της 29ης Ιουνίου 1974.

1. Πράξ. ιζ' 28.

2. Πράξ. ιζ' 28.

Πρός τρεις κατευθύνσεις άπειλεί το μηδέν την υπόστασι του ανθρώπου και δημιουργεί σ' αυτόν μιαν άγωνία υπό τρεις άντιστοίχους μορφάς.

Το μηδέν άπειλεί όντολογικώς την αυτοκάταφασι του ανθρώπου σχετικώς ως πεπρωμένον — υπό την έννοιαν άβέβαιον μέλλον — και άπολύτως ως θάνατος.

Το μηδέν άπειλεί την πνευματική αυτοκάταφασι του ανθρώπου σχετικώς σαν κενό και άπολύτως σαν έλλειψι νοήματος.

Το μηδέν άπειλεί την ήθικη αυτοκάταφασι του ανθρώπου σχετικώς σαν ένοχη και άπολύτως σαν αιωνία καταδίκη.

Αυτή ή τριπλή άπειλή δημιουργεί στον άνθρωπο μιá τριπλή άγωνία. Την άγωνία του θανάτου, την άγωνία της έλλείψεως νοήματος και την άγωνία της ένοχής και άμετακλήτου καταδίκης. Και υπό τις τρεις αυτές μορφές ή άγωνία είναι ύπαρξιακή, δηλ. άνήκει σ' αυτήν την ύπαρξι του ανθρώπου και δεν είναι κάτι παθολογικό.

Η ύπαρξιακή αυτή άγωνία περισσότερο παρά ποτέ πιέζει τον σύγχρονο άνθρωπο. Και όσο άδιαφορούμε για την άπάντησι του Παύλου «έν αυτώ ζώμεν και κινούμεθα και έσμέν», ή άγωνία γίνεται άπελπιστικώτερη. Όσο δηλ. προσπαθούμε να διαγράψωμε την πραγματικότητα «Θεός» από την ζωή μας, το έρώτημα της τριπλής άγωνίας μένει άναπάντητο και το πρόβλημα άλυτο. Μπορεί, βεβαίως, να άπωθηθής στο ύποσυνείδητο, με όλες όμως τις όλέθριες συνέπειες των άπωθήσεων.

Ο Θεός, ή πηγή της ζωής, ο «διδούς πασιν ζωήν και πνοήν και τα πάντα» (Πράξ. ιζ' 25), είναι ή μόνη ύπερνίκησις και έξουδετέρωσις του μηδενός. Και ο Θεός είναι πολύ κοντά μας «ού μακράν από ένός έκάστου ήμών ύπάρχων»³. Πιο κοντά μας άπ' ό,τι έμεις στον ίδιο τον έαυτό μας. Αυτό είναι το πρώτο σημείο της άπαντήσεως του Παύλου.

Δεν μπορούμε να βρούμε τόπο, που δεν εύρίσκεται ο Θεός. Άλλά μπορούμε ν' άναζητούμε συνεχώς ν' άνακαλύψωμε ένα τέτοιο τόπο. Το δεύτερο ακριβώς σημείο στην άπάντησι του Άποστόλου των Έθνων είναι ότι μπορούμε να εύρισκόμεθα σε μιá προσπάθεια φυγής από τον Θεόν. Μπορούμε να δοκιμάζωμε διαφόρους δρόμους. Μπορούμε να ύποκαθιστούμε τον Θεόν με τα προϊόντα της φαντασίας μας. Ματαιώς όμως. Δεν υπάρχει κανένας τόπος, προς τον όποιον θα μπορούσαμε να πΰμε, για να άποφύγωμε τον Θεόν. Διότι όπως τονίζει ο Άπόστολος: «Όυτος (ο Θεός

3. Πράξ. ιζ' 27.

δηλ.), ούρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρχει»⁴. «Ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, οὐ ἐκεῖ εἶ»⁵, εἶχε ψάλλει ἐπιγραμματικά καὶ ὁ ψαλμωδὸς τῆς Π. Διαθήκης.

Φαίνεται, βεβαίως, κάπως ἀφύσικο γιὰ τὸν ἄνθρωπο, νὰ πετᾷ πρὸς τὸν οὐρανόν, γιὰ νὰ ξεφύγη ἀπὸ τὸν Θεόν. Γιατὶ ὁ οὐρανὸς θεωρήθηκε πάντα ἡ περιοχή, πού κατ' ἐξοχὴν κατοικεῖ ὁ Θεός. «Ὁ οὐρανὸς μοι θρόνος», λέγει κάπου ἡ Γραφή. Εἰκόνα, βεβαίως, πού θέλει νὰ ἐκφράσῃ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ. Μὰ νὰ διασχίσῃ ὁ ἄνθρωπος τοὺς οὐρανοὺς, γιὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν Θεόν, φαίνεται κάπως παράδοξο. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν δρόμο τὸν ἐδοκίμασαν οἱ ἄνθρωποι. Ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ παράδοξο τὸ ἐπεχείρησαν δηλ. οἱ ἰδεαλισταὶ ὄλων τῶν ἐποχῶν. Ἐπεχείρησαν τὸ πῆδημα σ' ἓνα οὐρανὸ τῆς τελειότητος, τῆς ἀληθείας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰρήνης. Προσπάθησαν νὰ δημιουργήσουν ἓνα τέτοιο οὐρανόν. Ἡ μᾶλλον αὐτὸν τὸν οὐρανὸ ἐπηγγέθησαν ὅτι θὰ τὸν κατεβάσουν στὴν γῆ. «Ὅτι θὰ δημιουργήσουν ἐκεῖνες τὶς προϋποθέσεις, πού θὰ ἔκαναν τὸν ἄνθρωπο εὐτυχισμένο καὶ τὸν Θεὸ περιττό. Προσπάθησαν, λοιπόν, νὰ πετάξουν σ' ἓνα οὐρανόν, ὅπου δὲν χρειάζεται κανεὶς τὸ Θεό. Ἀλλὰ κάτι τέτοιο εἶναι ἓνας οὐρανὸς φτιαγμένος ἀπὸ ἀνθρώπους. Χωρὶς τὴ ζωοποιὸ παρουσία τοῦ Θεοῦ Πνεύματος. Χωρὶς τὴν καταλυτικὴ ἀκτινοβολία τοῦ Θεοῦ Προσώπου.

Ἀλλὰ ἓνας τέτοιος τόπος, εἶναι κανένας τόπος. Γιατὶ τέτοιος τόπος δὲν ὑπάρχει, οὔτε μπορεῖ νὰ τὸν δημιουργήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Εἶναι ἀκριβῶς μία «οὐ-τοπία», μία ἰδεαλιστικὴ αὐταπάτη.

Εὐτυχῶς ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος ἔπαψε νὰ τρέφῃ τέτοιες αὐταπάτες. Ὁ μοντέρνος ὅμως δρόμος, γιὰ νὰ ξεφύγῃ τὸν Θεόν, λέγεται «πρόοδος», «ἐξέλιξις». Τὸ ἀσταμάτητο κυνηγητὸ σ' ὄλες τὶς περιοχές. Ἡ θέλησι νὰ διατηρήσωμε τὸν κῶρο καὶ τὸν χρόνον, ὅσο εἶναι δυνατὸν περισσότερο, ὅσο γίνεται πὺ γρήγορα. Ποτὲ δὲν σταματᾷ ἡ δραστηριότης τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Ποτὲ δὲν ἐγκαταλείπει τὰ σχέδιά του. Θέλει νὰ φθάσῃ ὄχι ἀπλῶς στὰ πέρατα τῆς γῆς, ἀλλὰ στὸ τέρμα τοῦ σύμπαντος. Καὶ νοιώθει μὴ ἀυτάρκεια ἀλλαζονικῆ, πού τὸν γεμίζει αὐτοθαυμασμό. Καὶ ξαφνικὰ ἀνοίγονται μπροστὰ μας χἀη καὶ ἄβυσσοι, πού τόσες φορὲς ὁ ἴδιος ὁ τεχνικὸς πολιτισμὸς μας τὶς δείχνει πὺ ἀπειλητικέες. Τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ πέφτει ἐπάνω μας. Καὶ ἔχει ἀρκετὲς φορὲς μέχρι τώρα πέσει βαρὺ καὶ συντριπτικὸ ἐπάνω στὸν πολιτισμὸ μας, γιὰ ν' ἀποκαλύψῃ τὴν γυμνότητα καὶ τὴν ἀνεπάρκειά μας. Ἡ φυγὴ μας ἀπεδείχθη μάταιη. Γιατὶ ὅσο ἡ ἀνθρωπότης προσπαθεῖ νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὴν πηγὴν τῆς, ζεῖ κάτω ἀπ' τὸν νόμο τῆς ὀργῆς, τοῦ ἐκμηδενισμοῦ, τῆς τραγικότητος καὶ τῆς αὐτοκαταστροφῆς. Διότι κατασκευάζει ἐσφαλμένους εἰκόνες τοῦ

Θεοῦ, τὴ μὰ μετὰ τὴν ἄλλη καὶ λατρεύει αὐτὲς τὶς εἰκόνες. Ὁ Παῦλος ὅμως ξεσκεπάζει τοὺς ψεύτικους Θεοὺς στὴν ἀτομικὴ ψυχὴ καὶ στὴν κοινωνία: «οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἢ λίθου, καράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον» (Πράξ. ιζ' 29).

Ὁ βράχος στὸν ὁποῖον στηρίζεται εἶναι ἡ πρώτη ἐντολή: «οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδῶλον». Καὶ ὁ Ἀπόστολος καταδικάζει τὰ εἰδῶλα. Τὰ εἰδῶλα ὄλων τῶν ἐποχῶν, πού δὲν εἶναι ὁ Θεός, ἀλλὰ δαιμονικέες μορφές, παραποιήσεις τοῦ Θεοῦ στὴν σκέψι καὶ στὴν πράξι. Στὸ σημεῖο αὐτὸ δὲν γίνεται κανένας συμβιβασμός. Δὲν εἶναι δυνατὴ καμμιά σύνθεσις μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν εἰδώλων. Τὰ εἰδῶλα πάσης μορφῆς καὶ πάσης ἐποχῆς καταδικάζονται. Παρὰ τὸν κίνδυνο πού κρύβει μὴ τέτοια καταδικαστικὴ ἀπόφασις, γνωρίζει ὁ Ἀπόστολος ὅτι εἶναι τὸ ὄργανο τῆς θείας δίκης ἐναντὶ τοῦ κόσμου τῶν εἰδώλων. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀπόφασις δὲν παύει νὰ εἶναι ἐπίκαιρη καὶ σήμερα. Σήμερα, πού δὲν στήνομε, βεβαίως, εἰδῶλα γιὰ νὰ τὰ λατρεύσωμε. Τὰ εἰδῶλα ὅμως στήνουν τόσες φορὲς τοὺς θρόνους τῶν στὶς καρδιέες τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Θεὸς εἶναι πολὺ κοντὰ μας. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως μπορεῖ νὰ προσπαθῇ νὰ ἀποφύγῃ τὸν Θεόν, σὲ μὴ ἀγωνιώδη ἀναζήτησι ὑποκαταστάτων. Γιατὶ ἓνας Θεὸς μπορεῖ ν' ἀπορριφθῇ μόνον ἐν ὀνόματι ἑνὸς ἄλλου Θεοῦ, ἔστω καὶ ψευδοῦς, ἔστω καὶ εἰδώλου. Αὐτὰ εἶναι τὰ δύο πρῶτα σημεῖα στὴν ἀπάντησι τοῦ Ἀποστόλου.

Ἄν τὰ δύο αὐτὰ σημεῖα ἦσαν διατεθειμένοι οἱ Ἀθηναῖοι νὰ τὰ συζητήσουν, ἀλλὰ τὸ τρίτο δὲν μποροῦν νὰ τὸ ὑποφέρουν. Ὅταν ὁ Παῦλος τοὺς λέγει ὅτι ὁ Θεὸς «ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισε, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν»⁶, χλευάζουν καὶ διακόπτουν τὴν ἀκρόασι. Καὶ ὅμως αὐτὸ εἶναι τὸ ἀποφασιστικὸ σημεῖο τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου. Ὅτι ὁ Θεὸς ὤρισε τὸν Ἰησοῦν νὰ εἶναι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ζωὴ τοῦ κόσμου. Σ' αὐτὸν ἀποκαλύπτεται ἡ ἀλήθεια τῆς ὑπάρξεως. Αὐτὸς εἶναι ὁ παράδοξος ἐπισκέπτης τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ Θεὸς εἰσβολεύς.

Ὁ Παῦλος δὲν προσπαθεῖ νὰ ἀπαλλύνη ἢ νὰ καλύψῃ τὸ παράδοξον τοῦ πράγματος. Γιατὶ γνήσια Θεολογία εἶναι νὰ ὁμολογῆς τὸ παράδοξο, αὐτὴν τὴν πέτρα τοῦ σκανδάλου γιὰ ἰδεαλιστὰς καὶ ρεαλιστὰς, ἀσθενεῖς καὶ ἰσχυροὺς, ἰουδαίους καὶ Ἕλλησι». Δὲν προσπαθεῖ νὰ ἀλλοιώσῃ τὸ μεγάλο κοσμικὸ παράδοξο ὅτι ἡ νίκη πάντων στὸν θάνατο ἔλαβε χώρα μέσα στὸν κόσμον τοῦ θανάτου.

Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι αὐτὸ τὸ παράδοξο δὲν τὸ δέχονται.

Ἀλλὰ μήπως ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας εἶναι διατεθειμένος νὰ τὸ δεχθῇ; Κάθε ἄλλο. Ἐνας

4. Πράξ. ιζ' 24.

5. Ψαλμ. 138, 8.

6. Πράξ. ιζ' 31.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΜΑΞΙΜΟΝ ΤΟΝ ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΝΙΚΟΛΑΟΝ ΚΑΒΑΣΙΛΑΝ*

Διὰ τῆς «μεταλήψεως τῶν ἀχράντων καὶ ζωοποιῶν μυστηρίων — λέγει ὁ ἅγιος Μάξιμος — (ἡ χάρις ἐνεργεῖ) τὴν πρὸς Αὐτὸν κατὰ συμμετοχὴν, ἕνεκα τῆς ὁμοιότητος, δοθεῖσαν ἐνότητα καὶ ταυτότητα, διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος ἀξιοῦται νὰ γίνῃ, ἀπὸ ἄνθρωπος, θεός»⁴⁷. Καὶ προσθέτει, ὅτι ἡ μεταμόρφωσις ἐκείνων, οἵτινες ἀξίως κοινωνοῦσι τῶν ἀχράντων μυστηρίων εἶναι τελεία, «ἐν μηδενὶ αὐτοῦ (τοῦ κατ' αἰτίαν ἀγαθοῦ) λειπομένου, κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἀνθρώποις καὶ ἐνδεχόμενον. Ὅστε καὶ αὐτοὺς δύνασθαι εἶναι τε καὶ καλεῖσθαι θέσει κατὰ τὴν χάριν θεοῦ, διὰ τὸν αὐτοὺς ὅλως πληρώσαντα ὄλον Θεόν, καὶ μηδὲν αὐτῶν τῆς αὐτοῦ παρουσίας κενὸν καταλείψαντα»⁴⁸.

Ἡ ἀνθρωπίνῃ, λοιπὸν, φύσις καὶ πάλιν θεοῦται «οὐ φύσει», ἀλλὰ «ποιότητι»⁴⁹. Ἡ θέωσις αὕτη «λαμβάνει

χώραν οὔτε κατὰ φύσιν οὔτε κατὰ σχέσιν, ἀλλὰ κατὰ θέσιν καὶ χάριν, ὡς θεῖον πρὸς τὸν ἄνθρωπον δῶρον, ὑπερβαίνουσα μὲν τὴν δεκτικὴν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως δύναμιν καὶ χωρητικότητα, χωρὶς ὅμως ἡ τελευταία αὕτη νὰ ἐξίσταται φύσει ἑαυτῆς ἐν τῇ θεώσει»⁵⁰. «Θεώσεως γὰρ οὐδὲν γεννητὸν κατὰ φύσιν ἐστὶ ποιητικὸν — λέγει ὁ Ὁμολογητής —, ἐπειδὴ μηδὲ Θεοῦ καταληπτικόν»⁵¹. Ὁ ἄνθρωπος θεοῦται, ἀλλὰ χωρὶς τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ «ταυτότητα οὐσίας», ὡς καὶ ὁ Χριστὸς γίνεται ἄνθρωπος, ἀλλὰ χωρὶς ἁμαρτίαν»⁵².

Ἡ κατὰ τὸν Μυστικὸν Δείπνον παραγγελία τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ τοῦ ποιεῖν τὴν Θεῖαν Εὐχαριστίαν εἰς τὴν ἀνάμνησιν Αὐτοῦ (Λουκ. 22, 19), ἐπεῖχε θέσιν συμβολαίου μεταξὺ Αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων. Αὕτη ἀποτελεῖ τὴν διαρκῆ ὄντολογικὴν παρουσίαν Αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὸν σύνδεσμον μετὰ τῶν ἐν οὐρανοῖς, ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι, δωρεῶν τοῦ ἁγίου Πνεύματος»⁵³,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 312 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13-14 τεύχους.

47. Μυσταγωγία. MIGNE, P.G. 91, 704 C «διὰ δὲ τῆς ἁγίας μεταλήψεως τῶν ἀχράντων καὶ ζωοποιῶν μυστηρίων, τὴν πρὸς αὐτὸν κατὰ μέθεξιν ἐνδεχομένην δι' ὁμοιότητος κοινωνίαν τε καὶ ταυτότητα δι' ἧς γενέσθαι θεός ἐξ ἀνθρώπου καταξιοῦται ὁ ἄνθρωπος».

48. Αὐτόθι, 697 Α.

49. Μαξίμου, κεφ. Θεολ. τε καὶ Οἰκ., ἐκατ. II, 26, 1229 D.

50. Ταῦτα γράφει ὁ Καθηγητὴς κ. Α. Θεοδώρου, ἀναφερόμενος εἰς τὸ χωρίον 1237 AB τοῦ Περί ἀποριῶν ἔργου τοῦ ἁγ. Μαξίμου. (Ἡ περὶ θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου διδασκαλία..., σελ. 30-31, Ἀθήναι 1956).

51. MIGNE, P.G. 90, 321 Α.

52. Αὐτόθι, 320 Α.

53. Αὐτόθι, 91, 704 D - 705 Α.

σκεπτικισμὸς χαρακτηρίζει τοὺς σημερινοὺς ἄνθρωπος ἐναντι κάθε ὁμολογίας, ποὺ ὑπερβαίνει τὰ ὄρια τῆς ἐμπειρικῆς πραγματικότητος. Καὶ ἀκόμη μία ψύχρανσις γενικῶς τοῦ αἰσθήματος. Ζοῦμε σὲ μιὰ ἐποχὴ λογοκρατικῆς γνώσεως, κριτικοῦ ἐλέγχου καὶ τεχνικῆς ὑπερακριβείας.

Ἡ δύναμις τοῦ πυρῆνος τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀνθρώπου ἐξαντλεῖται συνεχῶς, καθὼς, μέσα στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας τῆς ἐποχῆς μας, βομβαρδίζεται ἀδιάκοπα ἀπὸ τίς ποικίλες κοινωνιολογικὲς συναρτήσεις, ἀπὸ τίς ἀσταμάτητες ἐναλλαγὲς τῆς μόδας καὶ προπαγάνδας ἢ ὑφίσταται τὴν ὑποβολὴν ποὺ ἀσκοῦν οἱ μεγάλοι ἀριθμοί. Ἡ ἰκανότης νὰ ἀποδεχθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας τὸ παράδοξον καὶ ὑπέρλογον τῆς πίστεως καὶ νὰ μείνῃ πιστὸς στὶς πεποιθήσεις του, ἔστω καὶ μόνος, συνεχῶς φθίνει. Καὶ ὁ πιστὸς ἀκόμη γνωρίζει σήμερα ὅτι ἡ χριστιανικὴ μαρτυρία ἔχει ν' ἀντιμετωπίσῃ ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν διερεύνησιν. Ἀλλὰ γνωρίζει καὶ τὴν τάσιν τῆς ἐπιστήμης νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ὄρια τῆς ἀρμοδιότητός της, νὰ γίνεται ἰδεολογία. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ἔχωμε καμμίαν διάθεσιν νὰ τῆς ἀναγνωρίζωμε κύρος, ὅπου δὲν τὸ ἔχει. Ἡ πίστις σήμερα εἶναι δηλ. μία πίστις πειραζομένη καὶ δοκιμαζομένη. Πολλοὶ οἱ πεπτωκότες. Ὅχι χωρὶς Λόγον

χαρακτηρίσθηκε ἡ ἐποχὴ μας ὡς «αἰὼν τῆς προδοσίας».

Γι' αὐτὸ τὸ τρίτο σημεῖο τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Παύλου, ποὺ ἀφορᾷ εἰς τὸν «ἄνδρα ὃν ὤρισεν ὁ Θεός», ποὺ ἀφορᾷ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀντιμετωπίζεται πολλακίς καὶ σήμερα ὅπως τότε. Σὰν ἓνα παράδοξο, ποὺ ἂν ὄχι μὲ κλευασμὸ, λόγῳ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς αἰῶνες ποὺ τὸ συνοδεύουν, ὅμως μὲ τρόπο τὸ παραμερίζομε ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς ζωῆς μας.

Ὁ Ἰησοῦς ὅμως δὲν συμβιβάζεται μὲ τὸ περιθώριον. Δὲν ἀνέχεται νὰ τὸν ἐμπαίζωμεν. Θέλει τὸ κέντρον τῆς προσωπικότητός μας. Θὰ τοῦ τὸ προσφέρωμεν ὅμως;

Εὐχρηστέ, Μακαριώτατε Δέσποτα, ἡ φωνὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου σήμερα νὰ μᾶς συγκλονίσῃ καὶ νὰ κατευθύνῃ ἀποφασιστικὰ τὰ βήματά μας πρὸς Ἐκεῖνον, «τὸν ἄνδρα ὃν ὤρισεν ὁ Θεός», τοῦ ὁποίου «ὁ ζυγὸς χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον ἐλαφρὸν ἐστὶ»⁷, πρὸς Ἐκεῖνον ποὺ ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τοῦ κόσμου καὶ ζητεῖ τὸ κέντρον τῶν καρδιῶν μας.

Ἄρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΚΑΘΡΕΠΤΙΑΗΣ

7. Ματθ. 1α' 30.

ΕΠΙ Τῆ ΕΟΡΤῆ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ*

Μεθοδολογία - Διδακτική.

Ἀλλά καὶ εἰς ζητήματα μεθοδολογίας καὶ διδακτικῆς ἀναφέρονται οἱ Τρεῖς Παιδαγωγοὶ Ἱεράρχαι. Συνιστοῦν τὴν ἐπανάληψιν τοῦ μαθήματος τόσο ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ὅσον καὶ ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ. Ὁ διδάσκαλος, ὅστις ἐπαναλαμβάνει τὴν διδασκαλίαν του, μέχρις οὗτο τὸ περιεχόμενον αὐτῆς γίνῃ καταληπτόν, διεξάγει κατὰ τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον «ἀρίστην διδασκαλίαν»⁵³. Ὁ αὐτὸς Πατὴρ «δίδων ὁδηγίας περὶ τοῦ τρόπου μεταχειρίσεως τῶν ἀρχαρίων μαθητῶν, λέγει, ὅτι οἱ διδάσκαλοι δὲν παρέχουν ὄλα διὰ μᾶς, ἀλλ' ἐπαναλαμβάνουν τὰ αὐτά, ἵνα ἐπιτύχουν καλλιτέραν τούτων ἐντύπωσιν εἰς τὸν νοῦν τῶν μαθητῶν. Ἐξ ἄλλου δὲν παραδίδουν πολλὴν ὕλην, διότι καθίσταται δύσκολον εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ τὴν ἐνθυμοῦνται καλῶς, ἀλλὰ καὶ διότι ὑπάρχει φόβος νὰ καταστοῦν ὀλιγώτερον ἐνεργητικοὶ καὶ περισσότερο νωθοὶ ἐξ αἰτίας τῶν δυσχερειῶν, τὰς ὁποίας θὰ συναντήσουν»⁵⁴, καὶ διότι «ἀνοίας ἐστὶ πολλῆς, τὰ πρότερα μὴ ἐνθένητα καλῶς, ἐφ' ἕτερα ἀγειν τὸν μαθητὴν»⁵⁵. Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ἐξ ἄλλου χρησιμοποιοῦν σχετικὸν παράδειγμα ἐκ τοῦ γεωργικοῦ βίου: «Δὲν εἶναι, λέγει, ὠφελιμωτέρα ἢ ραγδαία βροχὴ τῆς ἡρέμα πιπτούσης, διότι ἐκεῖνη παρασύρει τὸ ἔδαφος, ἐν ᾧ αὐτῇ, θαθῶς εἰς αὐτὸ εἰσδύουσα, τὸ καθιστᾷ γόνιμον». Διὰ παραδείγματος ἐκφράζει τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν καὶ ὁ Μ. Βασίλειος: «Ἡ διάνοια, λέγει, ἀνοῦσα πάντων ὁμοῦ περιδράξασθαι, ὅμοια πάσχει γαστρί, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ κόρου, μὴ δυναμένη εἰς πέψιν ἀγαγεῖν»⁵⁶. Ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς Ἱεράρχης παρέχει

περισσότερας ἐπεξηγήσεις διὰ τοὺς λόγους, οἱ ὅποιοι ἐπιβάλλουν νὰ προχωρῶμεν θραδέως κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν διαφόρων μαθημάτων. Προέχει πάντοτε ἡ ἐμπέδωσις τῶν διδασκομένων... Χρησιμοποιοῦν τὸ παράδειγμα τοῦ οἰκοδόμου, ὅστις κτίζει μίαν οἰκοδομήν, ἀφοῦ θέσει τὰ θεμέλια, τοποθετεῖ τοὺς λίθους... οὐδέποτε προχωρεῖ ἄνευ προγράμματος... καὶ καταλήγει: «Τοὺς οἰκοδόμους τούτους ἄς μιμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς καὶ κατὰ παρόμοιον τρόπον ἄς οἰκοδομήσωμεν τὸ πνεῦμα...»⁵⁷.

Διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀναγνώσεως οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι συνιστοῦν τὴν ἐκμάθησιν πρῶτον τῶν στοιχείων τοῦ ἀλφαβήτου, μέθοδον ἢ ὁποία μέχρι πρό τιος ἐπεκράτει εἰς τὰ σχολεῖά μας καὶ διὰ τῆς ὁποίας ἐμάθομεν ὅλοι ἡμεῖς ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν. Ἀκολούθως ὁ διδάσκαλος ἔπρεπε νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸν συλλαβισμόν, διότι κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον: «Λόγος διδασκαλίας ἀρχή, μέρη δὲ λόγου συλλαβαὶ καὶ λέξεις» εἰ δέ τις τῶν πρῶτων ὑπερίδωι στοιχείων, οὐδέποτε τῶν τελείων τῆς σοφίας ἐφάπτεται»⁵⁸. Ἐν συνεχείᾳ ὤφειλεν ὁ διδάσκαλος λαμβάνων τὸ πινακίδιον τοῦ μαθητοῦ νὰ γράψῃ λέξεις ἢ φράσεις, τὰς ὁποίας ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ ἀντιγράψῃ ὁ μαθητὴς κάτωθεν τοῦ ὑποδείγματος τοῦ λεγομένου «ὑπογραμμός». Τὸ ὑπόδειγμα τοῦτο τοῦ διδασκάλου, «τὸν ὑπογραμμόν», ὤφειλε νὰ γράψῃ ὁ διδάσκαλος «μετὰ πολλοῦ τοῦ κάλλους ἵνα κἂν πρὸς τὸ καταδεέστερον ἔλθωσιν τῆς μιμήσεως οἱ παῖδες». Καὶ εἰς τὴν στίξιν ἔπρεπε κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον νὰ προσέχωσιν οἱ μαθηταί, διότι, ὡς λέγει, «ἐν μικρᾷ πλάνῃ πολὺς ἡμάρτηται λόγος»⁵⁹.

Περαιτέρω παρατηροῦν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ὅτι «ἐπάναγκες εἶναι κατὰ τὴν διδασκαλίαν, ὁ διδάσκαλος νὰ μὴ μεταχειρίζηται γενικότητος, ἀλλὰ διὰ παραδειγμάτων νὰ διασαφηνίσῃ τὰ διδασκόμενα... νὰ μὴ προσπαθῇ νὰ ἀποδείξῃ τὰ ἐφ' ἑαυτῶν γνώριμα, ἐὰν δὲν θέλῃ νὰ γίνῃ καταγέλαστος..., νὰ βαίῃ ἐκ τῶν γνωστῶν ἐπὶ τὰ ἀγνωστα. Τὰ διδάγματα ταῦτα τῶν Πατέρων τόσο ὡς ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἀπὸ τῶν γνωστῶν ἐπὶ τὰ ἀγνωστα πορείαν τῆς διδασκαλίας, ὅσον καὶ τὰ εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐποπτικῆς διδασκαλίας, ὡς παρατηρεῖ ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Φαίδων Κουκουλές: «ἐνεστερνίσθη ἡ νεωτέρα παιδαγωγικὴ, ἥτις οὐχὶ ὀρθῶς, θεωρεῖται ὅτι τὸ πρῶτον ταῦτα εἰσηγγήσατο»⁶⁰.

Ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τῆς ἀνάγκης, ὅπως ἡ ἀγωγή ἀσκή προληπτικὸν καὶ οὐχὶ ἐπανορθωτικὸν ἔργον,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 313 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13-14 τεύχους.

53. Ἱ. Χρυσόστομος. Περὶ Δαβὶδ καὶ Σαουλ. Ὀμιλία Α'.

54. Γ. Τσαμπῆ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 132.

55. Φ. Κουκουλέ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 8.

56. Φ. Κουκουλέ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 9.

ὅτε οἱ ἄνθρωποι θ' ἀπολαύωσιν αἰωνίως τῆς ἀθανάτου ζωῆς⁵⁴, καὶ θὰ δέχωνται, ἐνούμενοι μετὰ τοῦ Χριστοῦ, τὸ φῶς Αὐτοῦ⁵⁵.

«Ἡ μυστικὴ» δὲ «ἐγώσις τοῦ Κυρίου» μετὰ τῶν ἀξίως κοινωνούντων ἐπιτελεῖται ἀπ' ἐντεῦθεν «ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας. Κοινωνοῦντες τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου, κληρονομοῦσι τὴν αἰώνιον ζωὴν, τὴν ἀθανασίαν καὶ τὴν ἀφθαρσίαν.

ΧΑΡΑΛ. Γ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΟΗΘΟΣ ΕΒΡΑΣ

54. Καθάσια, Ρ.Γ. 150, 453 Β.

55. Αὐτῶθι, 461 - 464.

56. Α. Θεοδώρου, μν. ἔρ., σελ. 24.

57. Γ. Τσαμπῆ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 133.

58. Φ. Κουκουλέ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 8.

59. Φ. Κουκουλέ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 8.

60. Φ. Κουκουλέ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 9.

εἶναι λίαν ἀξιοπρόσεκτα. Κατὰ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον: «Ρᾶον γὰρ ἀπ' ἀρχῆς μὴ ἐγδοῦναι τῇ κακίᾳ καὶ προϋοῦσαν διαφυγεῖν ἢ προβαίνουσιν ἀνακόψαι καὶ φανῆναι ταύτης ἀνώτερος».

Ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς.

Ἀκόμη καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ εἰσηγήθησαν οἱ Οἰκουμενικοὶ διδασκαλοὶ καὶ Ἱεράρχαι. Σχετικῶς γράφει ὁ Θεολόγος Γρηγόριος: «Ἴδιον διορατικὸν διδασκάλου εἶναι ἐγκαίρως νὰ διακρίνῃ τὰς κλίσεις τῶν μαθητῶν καὶ νὰ υποδεικνύῃ εἰς αὐτούς, ὅταν εἰς τὴν ἐφηδικὴν ἡλικίαν ἔλθωσιν, τίνας κλάδους καὶ τίνα ἐπαγγέλματα πρέπει νὰ ἀκολουθήσουν, ἐφ' ὅσον ὅ,τι κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῆς φύσεως γίνεται, ἐπιτυγχάνει, τὸ δ' ἀντιστρατευόμενον πρὸς αὐτὴν καταδικάζεται εἰς ἀποτυχίαν»⁶¹.

Ἡσυχία, τάξις, πειθαρχία, σεβασμὸς πρὸς τὸν διδάσκαλον.

Ἡ ἡσυχία, ἡ τάξις κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μαθήματος, ἡ πειθαρχία, ὁ σεβασμὸς τοῦ μαθητοῦ πρὸς τὸν διδάσκαλον εἶναι κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις τῆς μαθήσεως καὶ τῆς προόδου. Ἡ θέλησις τοῦ σοφοῦ Ἱεράρχου, ὅπως τὸ μάθημα γίνεται κατὰ τρόπον εὐχάριστον, ἐφ' ὅσον «βίαιον μάθημα οὐ παραμένει», δὲν ἀντιστρατεύεται, δὲν καταλύει τὴν τάξιν, τὴν ἡσυχίαν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐπικρατῇ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μαθήματος, οὔτε μεταβάλλει τὸ θάρρος εἰς θράσος, οὔτε δύναται νὰ ὀλιγοστεύσῃ τὸν σεβασμὸν τοῦ μαθητοῦ πρὸς τὸν διδάσκαλον. Οὐδόλως σημαίνει χαλάρωσιν τῆς σχολικῆς πειθαρχίας. Ἀπ' ἐναντίας θέτει τὰς προϋποθέσεις τῆς καλῆς λειτουργίας τοῦ Σχολείου καὶ τῆς προόδου τῶν μαθητῶν, διότι ὁ λόγος τοῦ διδασκάλου κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον «κἂν μὲν εὖρη γαλήνην βαθεῖαν καὶ ἡσυχίαν, ὥσπερ λιμέσιν εὐδίαις καὶ ἀχειμάστοις, ταῖς ἀκοαῖς τῶν μανθανόντων ἐγκαθορμίζεται. Ἐὰν δέ, οἷον φάλη τις τραχέα, ὁ παρὰ τῶν ἀκούοντων θόρυβος ἀντιπνεύσῃ, ἐν μέσῳ ἀέρι διαλυθεὶς ἐναυάγησεν» διὰ τοῦτο καταλήγει: «ποιήσατε τοῖνυν γαλήνην τῷ λόγῳ διὰ τῆς σιωπῆς»⁶².

Ἀλλά, δυστυχῶς, ἐνίοτε δὲν ἐπέρχεται ἡ ποθητὴ γαλήνη καὶ σιωπή. Διασαλεύεται ἡ τάξις καὶ ἐπικρατεῖ ἡ ἀταξία. Διὰ τὰς περιπτώσεις αὐτάς, τὰς ὁποίας δὲν ἀγνοοῦν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν νὰ μᾶς δώσουν πολυτίμους συμβουλὰς περὶ ἐλέγχων, ποιῶν καὶ ἐπαίνων.

Ἐλεγχος, Ποιναί, Ἐπαινος.

Τὸ ζήτημα τοῦ ἐλέγχου τῶν παρεκτρεπομένων μαθητῶν, τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς αὐτούς ποιῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπαίνων τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ἐπιβράβευσιν

τῶν καλῶν μαθητῶν, ἀπασχολεῖ τοὺς οἰκουμενικοὺς διδασκάλους.

Γνωρίζει ὁ Μ. Βασίλειος ὅτι «ὁ μετεωρισμὸς καὶ ὁ τάραχος καὶ ὅσα τὰ τοιαῦτα, τῇ νεότητι»⁶³. Κατὰ συνέπειαν ἀπαραίτητος καθίσταται ἡ ἐπιτήρησις καὶ ὁ ἐλεγχος, ὁ ὁποῖος ἀνακαλεῖ εἰς τὴν τάξιν τὸν παρεκτρεπόμενον. «Ἵπὲρ δὲ τοῦ μὴ συνεχῶς ἐγκαταλαμβάνεσθαι τοῖς ἀπηγορευμένοις ὁ τοιοῦτος φεύγει ἂν τὰς τῶν ἀτόπων ἐννοίας καὶ συνεχῶς ἑαυτὸν ἐκ τῶν ἀτόπων ἀνακαλέσεται τὴν τῶν ἐλέγχων αἰσχύνην φοβούμενος». Ἀλλὰ ὁ ἐλεγχος, κατὰ τὸν Ἴδιον Πατέρα, δεόν ὅπως γίνεται μετὰ περισκέψεως, ἵνα μὴ καταλήξῃ εἰς ἀντίθετον ἀποτέλεσμα, διότι, σὺν τοῖς ἄλλοις, «καὶ διὰ τῆς συνηθείας τοῦ ἐλέγχου εἰς ἀναισθησίαν ἄγει καὶ καταφρόνησιν»⁶⁴. Καὶ ἀλλαχοῦ παρατηρεῖ ὁ Μ. Βασίλειος: «Καὶ ἡ προσοχὴ διανοίας καὶ ὁ τοῦ μὴ μετεωρίζεσθαι ἐθισμὸς εὐκόλως ἂν διὰ τῆς ὀρθῆς ἀγωγῆς τοῖς τοιοῦτοις (τοῖς ἀτάκτοις) ἐγγίγνοντο, εἰ παρὰ τῶν ἐπιστατούντων συνεχῶς ἀνακρίνοντο, ποῦ ἔχουσι τὴν διανοίαν καὶ τί στρέφουσι τοῖς λογισμοῖς»⁶⁵.

Περὶ τῶν ἐπιβαλλομένων ποιῶν καὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος αὐτῶν πολὺς γίνεται λόγος ὑπὸ τῶν Πατέρων. Ὁ Μ. Βασίλειος παρατηρεῖ, ὅτι ἡ τιμωρία φέρει ἀποτελέσματα, διότι «οἱ νῆπιοι τῶν παιδῶν κατολιγυροῦντες τῶν μαθημάτων, μετὰ τὰς μᾶστιγας, ἃς οἱ διδασκαλοὶ προσάγουσι, προσεχέστεροι γινόμενοι, δέχονται τὰ διδάγματα καὶ ὁ αὐτὸς λόγος πρὸ μὲν τῶν πληγῶν οὐκ ἠκούετο, μετὰ δὲ τὰς ἐκ τῶν μαστίγων ὀδύνας, ὡς ἄρτι τῶν ὠτων διανοιγόντων καὶ παρεδόθη ἐν τῇ ἀκοῇ καὶ διεφυλάχθη ἐν τῇ μνήμῃ»⁶⁶.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐρμηνεύει τὰ χωρία 13, 14 καὶ 23, 13 τῶν Παροιμιῶν ἔχοντα οὕτω: «Ὅστις φείδεται τῆς ράβδου αὐτοῦ μισεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ» καὶ «Μὴ ἀπόσχῃ νῆπιον παιδεύειν, ὅτι ἂν πατάξῃ αὐτὸν ράβδῳ οὐκ ἀποθάνεται, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ρύσῃ ἐκ θανάτου». Κατὰ δὲ τὸν Ἅγιον Γρηγόριον «πλήττων σίδηρος ἐκπυροῖ καὶ τοὺς λίθους, σκληρὰ δὲ μᾶστιξ παιδαγωγεῖ καρδίαν»⁶⁷. Ὁ πταισῆς μαθητῆς, κατὰ τὸν Ἴδιον Πατέρα, καλὸν εἶναι νὰ τιμωρῆται διὰ νὰ ἀποφύγῃ δεύτερον σφάλμα. Κατὰ τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον: «τὸ μὴ ἐπιτιμᾶν τοῖς ἀμαρτάνουσι ζημία ἐστὶ καὶ τῷ διδασκάλῳ καὶ τῷ μαθητῇ». Ἐρωτᾷ δέ: «εἰπέ μοι τίς γράμματα ἔμαθε φόβου χωρὶς;».

Ἄλλ' ἄς μὴ νομίσωμεν ὅτι εἶχον τόσον πρόχειρον τὴν ράβδον τῆς τιμωρίας οἱ Πατέρες, οὔτε ὅτι ἐκράτουν μαστίγια. Οἱ ἴδιοι συνιστοῦν εἰς τοὺς γονεῖς καὶ διδασκάλους νὰ εἶναι προσεκτικοὶ καὶ μᾶλλον νὰ ἀποφεύγουν, ἐὰν εἶναι τοῦτο δυνατόν, τὰς ποινὰς. Ὁ μὲν

63. Μ. Βασίλειου. «Κεφάλαια ὄρων κατ' ἐπιτομήν». MIGNE E.II. 31, 1141.

64. Μ. Βασίλειου. Παρὰ Γ. Τσαμπῆ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 139.

65. Μ. Βασίλειου. Κεφάλαια κατὰ πλάτος. MIGNE E.II. 31, 936.

66. Μ. Βασίλειου. Ὁμιλία ΙΒ', εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν Παροιμιῶν.

67. Γρηγορίου Θεολόγου. Παρὰ: Φ. Κουκουλέ. Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι ὡς παιδαγωγοί. Ἀθήναι 1959, σελ. 15.

61. Φ. Κουκουλέ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 8.

62. Μ. Βασίλειου. Ὁμιλία Γ', εἰς τὸ «Πρόσεχε σεαυτῷ».

Βασίλειος συνιστά: «ἀργούς εἶναι πρὸς τιμωρίαν» «μὴ βαρὺς τῇ ἐπιτιμῇσει γένου, μὴδὲ ταχέως, μὴδὲ ἐμπαθῶς ἐξελέγγεις, μὴδὲ ἐπὶ μικροῖς καταδικάζων»⁶⁸. Δίδει δὲ ὁ Βασίλειος τὰς κατωτέρω, ὡς ἀριστος ψυχολόγος καὶ παιδαγωγός, συμβουλὰς πρὸς τοὺς ἀσχοῦντας τὸ ἔργον τοῦ Παιδαγωγοῦ: «Πατρικῇ μὲν εὐσπλαγχνίᾳ, λόγῳ δὲ ἐπιστημονικῷ τὰ ἁμαρτήματα τῶν νέων ἐπανορθοῦνται οἰκείας ἐκάστω πταίσματι τὰς θεωραπείας προσάγοντα, ὥστε τὸ αὐτὸ καὶ τὴν ἐπιτίμησιν ἔχειν τοῦ ἁμαρτήματος καὶ γυμνάσιον ἀπειθείας τῇ ψυχῇ αὐτοῦ γίνεσθαι»⁶⁹. Καὶ καταλήγει ἐπιστῶν τὴν προσοχὴν τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὴν ἀγωγὴν: «Εἰ γὰρ ἰατρεία ψυχῆς ἢ ἐπιτίμησις, οὐ παντὸς τὸ ἐπιτιμᾶν ὡς οὐδὲ τὸ ἰατρεύειν»⁷⁰. Παρόμοια φρονῶν ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος, λέγει: «Ὁ διδάσκαλος δεόν νὰ εἶναι βραδὺς καὶ ἀπρόθυμος ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν ποιῶν». «Κὰν ἴδῃς, λέγει, τὸν νόμον παραβαίνοντα, κόλασιν, ποτὲ μὲν ὄψει σφοδρᾶ, ποτὲ δὲ λόγοις δακεῖν δυναμένοις, ποτὲ ὀνειδιστικαῖς, ποτὲ δὲ κολάκευσον καὶ ἐπαγγέλου. Πληγὰς δὲ μὴ συνεχῶς, μὴδὲ ἐθίσης αὐτὸν οὕτω παιδεύεσθαι»⁷¹.

Παραλλήλως οἱ Πατέρες καθιστοῦν ἐμφανῆ τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐπαινοῦ καὶ τῆς ἠθικῆς ἀμοιβῆς. Οὕτω κατὰ τὸν Ἰωάννην Χρυσόστομον: «ὁ ἐπὶ τοῖς κατορθώμασιν ἔπαινος σφοδρότερον τοῖς κατορθώμασιν τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον ἐπιθυμίαν προστίθησι»⁷². Ἀκόμη: «καὶ ἐπὶ μικροῖς μεγάλους ὕμνος ὑφαίνει ὁ διδάσκαλος, οὐ κολακεία τοῦτο ποιῶν... ἀλλ' ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῶν πάντα πραγματευόμενος. Διὸ καὶ ἐπαίρει τὸ ἐγκώμιον προθυμότερους ποιῶν τοὺς μαθητάς»⁷³. Ἐπίσης ὁ Θεολόγος Γρηγόριος λέγει ὅτι «Πρῶτην τῶν εὐεργεσιῶν ἐπαινεῖσθαι τὰ καλὰ».

Ἡ π ρ ο σ ω π ι κ ὴ τ η ς τ ο ὦ δ ι δ α σ κ ᾶ λ ο υ .

Ὅποιος πρέπει νὰ εἶναι ὁ διδάσκαλος, ὅστις καλεῖται νὰ ἀσκήσῃ τὸ λεπτότατον, τὸ εὐγενέστατον καὶ θεῖον ἔργον τῆς ἀγωγῆς, ὡς ἀντιλαμβάνονται τοῦτο οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι; Ἄς ἀκούσωμεν τὰς γνώμας των, ὡς συνώψισε ταύτας ὁ Φαίδων Κουκουλές. Ὁ διδάσκαλος λέγει: «Ὡς καλούμενος νὰ ρυθμίσῃ τὰς ψυχικὰς τοῦ παιδὸς δυνάμεις, ἔδει νὰ ἔχη γνώσεις τῆς ψυχολογίας, νὰ κατέχῃ τὰς Γραφὰς, νὰ εἶναι θεοφιλῆς, ἀμνησίκκος, ἀκενόδοξος μὴδὲν τοῦ Θεοῦ προτιμῶν. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἔχη τῆς διδασκαλίας τὸ χάρισμα, ἵνα διασαφηνίξῃ τὰ διεστραμμένα, ἄλλως τυφλὸς αὐτὸς ὢν, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἀποτυφλώσῃ τοὺς εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθέντας παιδας. Ἐπάναγκες νὰ ἔχη κῦρος, ἵνα εὐπαράδεκτα γίνωνται ὅσα λέγει. Σωτήριον εἶναι νὰ πιστεύωσιν οἱ παῖδες εἰς τὸν διδάσκαλον. Ὅταν εὐκλεῆς εἶναι οὗτος, τότε εὐπειθεῖς ἔχει τοὺς μαθητάς.

Ὅσα λέγει ὁ διδάσκαλος, δεόν ἀσφαλῶς νὰ κατέχῃ καὶ νὰ μὴν ἐπιδέχωνται ταῦτα ἀμφισβήτησιν, ὅποτε οὗτος εἰς μαθητοῦ τάξιν κατέρχεται. Κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον, πρέπει νὰ εἶναι ἀρχέτυπον βίου καὶ νόμος ἔμφυχος καὶ κανὼν ἀρετῆς... ἀρίστη διδασκαλία εἶναι, ἔταν τις ἔργῳ καὶ οὐχὶ λόγῳ διδάσκῃ... ὁ καλὸς διδάσκαλος, παρατηρεῖ ὁ Ἁγ. Γρηγόριος, πρέπει νὰ παιδεύῃ οὐχὶ μόνον μὲ λόγους, ἀλλὰ νὰ ὠφελῇ τοὺς μαθητάς του καὶ μὲ τὰς πρὸς τὸν Ὑψίστον ὑπὲρ αὐτῶν εὐχὰς του. Ἄξιός τοῦ ὀνόματός του διδάσκαλος κατὰ τὸν Ἱ. Χρυσόστομον εἶναι ὁ διδάσκαλος, ἔταν ὡς μόνη παρηγορίαν του θεωρῇ τὴν προαγωγὴν τῶν μαθητῶν του. «Ποῖον γὰρ ἔχει μισθὸν διδάσκαλος οὐκ ἔχων ἐπιδειξαι τοὺς διδασθέντας;». Ἀλλὰ καὶ ὁ Μ. Βασίλειος παρατηρεῖ: «Εὐφραίνουσι μαθηταὶ διδασκάλους πρὸς αὐξήσιν ἐπιδιδόντες»⁷⁴.

Ἡ ἀ γ ἄ π η τ ο ὦ δ ι δ α σ κ ᾶ λ ο υ π ρ ὸ ς τ ὸ π α ι δ ῖ .

Ἐν τῶν κυρίων χαρακτηριστικῶν τοῦ ἀγαθοῦ διδασκάλου εἶναι νὰ δεικνύῃ οὗτος πατρικὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς μαθητάς του, ὥστε κατὰ τὴν φιλοσοφίαν νὰ ὑπερτερῇ ἐνίοτε τῶν φυσικῶν γονέων. «Οὐδὲν οὕτω πρὸς διδασκαλίαν ἐπαγωγόν», παρατηρεῖ ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος, «ὡς τὸ φιλεῖν καὶ φιλεῖσθαι»⁷⁵. Τίποτε δὲν προσελκύει περισσότερο τὸν μαθητὴν ἀπὸ τοῦ νὰ ἀντιλαμβάνεται ὅτι ὁ διδάσκαλός του τὸν ἀγαπᾷ καὶ ἐνδιαφέρεται εἰλικρινῶς δι' αὐτόν. Τὸ ἴδιον ἔλεγεν ὁ Ἱερὸς Ἀύγουστινος: ὅτι ἡ ἀγάπη δύναται νὰ καλύψῃ ἔστω καὶ τὰς ἑλλείψεις μᾶς μεθόδου διδασκαλίας. «Ἀγάπα καὶ κάμε ὅ,τι θέλεις»⁷⁶, ἔλεγεν.

Ποῖος παιδαγωγὸς δύναται νὰ ἀνατρέψῃ τὸ ἀξίωμα τοῦτο τῶν Πατέρων! Τὴν ἀγάπην ἐδιδάχθησαν παρὰ τοῦ Διδασκάλου τῆς ἀγάπης, οὕτινος «μείζονα ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει». Τὴν ἀγάπην ἔζησαν οἱ ἴδιοι. Κατὰ τὸν ἀείμνηστον Ν. Ἐξαρχοπούλου: «Τυγχάνει ἀναμφισβήτητος ἀλήθεια, ὅτι ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ παιδί εἶναι ὁ ἀριστος διδάσκαλος καὶ ὅτι ταύτην δὲν δύναται νὰ ἀναπληρώσουν οὔτε αἱ γνώσεις, οὔτε ἡ πρὸς τὸ διδάσκειν ἐμπειρία». «Προσφυῶς παρατηρήθη», συνεχίζει ὁ ἴδιος, ὅτι: «ὅ,τι εἶναι διὰ τὴν αὐξήσιν τοῦ ὀργανισμοῦ ἢ θερμότης τοῦτ' αὐτὸ εἶναι ἐν τῇ πνευματικῇ βασιλείᾳ ἡ ἀγάπη», ὅπως εἶπεν ὁ Herder: «Εὐτυχῆς εἶναι ὁ διδάσκαλος, ὅστις κατέχει εἰς τὰς χεῖράς του τὴν καρδίαν τῶν μαθητῶν του καὶ δύναται νὰ τὴν κατευθύνῃ κατὰ βούλησιν». Ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ Πεσταλότζι μὴπως δὲν ἔλεγεν εἰς τῶν μαθητῶν του, ὁ Villemain: «Τὸν ἐλατρεῦομεν, διότι ἠσθανόμεθα, ὅτι μᾶς ἠγάπα»⁷⁷.

(Συνεχίζεται)

Γ. Π. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

68. Μ. Βασιλείου. Περὶ ταπεινοφροσύνης.

69. Μ. Βασιλείου. MIGNE E.Π. 31, 953.

70. Μ. Βασιλείου, ἐνθ. ἄνωτέρω.

71. Γ. Σεκάλου - Γ. Παπαγεωργίου, Ἡ ἀγωγή διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Α', σελ. 277.

72. Γ. Τσαμπῆ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 147.

73. Γ. Τσαμπῆ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 147.

74. Φ. Κουκουλέ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 11 - 12.

75. Ἱ. Χρυσόστομος. Ὑπόμνημα εἰς τὴν πρὸς Τιμόθεον Β'. Ὁμιλία 6η, E.Π. 62, 529.

76. Ν. Ἐξαρχοπούλου. «Ποῖός τις πρέπει νὰ εἶναι ὁ διδάσκαλος». Ἀθήναι 1907, σελ. 16.

77. Ν. Ἐξαρχοπούλου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 20 - 21.

ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 1899
Διεκπ. 619 } Ἀθήνησι τῆ 4-5-1974

Θέμα: Περὶ ἐπανδρώσεως τῆς Ἀγιοταφτικῆς Ἀδελφότητος, τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς καὶ τῶν Γυναικ. Ἱ. Μονῶν τοῦ Πατρ. Ἱεροσολύμων.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2007

Π ρ ὶ ς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἐν Ἱεροσολύμοις γενομένη Ἀγιοταφτικῆ Ἀδελφότης, ἐξ Ἑλλήνων ἀπαρτιζομένη μοναχῶν καὶ κληρικῶν, ἀπ' αἰῶνων ἀγωνίζεται ὑπὸ ἀντιξέου καὶ τὰ μάλιστα δυσχερεῖς συνθήκας, πρὸς διαφύλαξιν καὶ διακονίαν τῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ Γῆ Παναγίων Προσκυνημάτων, τῆς ἀριζήλου ταύτης καὶ τιμαλφεστάτης Ἐθνικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν παρακαταθήκης, μυριοὶ κινδῦνοι καὶ κωλύμασι προσπαλαίουσα ἵνα εἰς αἴσιον ἀγάγη πέρας τὴν ἱερὰν αὐτῆς ταύτην ἀποστολήν.

Ἀλλὰ μὴν οἱ δυσχεῖς οὗτοι καιροὶ ἐπὶννεγκον τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ Ἀδελφότητι τὴν ἀλλοιώσιν, καὶ ἰδοὺ ὅτι Αὕτη διέρχεται κρίσιν ἐξ ἐπόψεως ἐμφύχου ὕληκοῦ, εἰς τρόπον ὥστε πλείστας ὄσας νὰ ἀντιμετωπίζη νῦν δυσχερείας πρὸς ἐπάρκειαν τῶν διαφορῶν Αὐτῆς διακονιῶν. Παρὰ τὴν κρίσιν διέρχεται καὶ τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις ὑπ' Αὐτῆς συντηρούμενον Γυμνάσιον, ἐν ᾧ φοιτῶσι καὶ σιτίζονται δωρεὰν ἑλληνόπαιδες, ὧν ὁ ἀριθμὸς μειοῦται ἐπικινδύνως, παρὰ τοὺς εὐνοϊκοὺς ὁρους προοπτικῆς ἐξελίξεως αὐτῶν ἐν τε τῷ βίῳ καὶ ἐν αὐτῇ εἰσέτι τῇ Ἀγιοταφτικῇ Ἀδελφότητι εἰς περίπτωσιν ἐντάξεως αὐτῶν ἐν αὐτῇ. Τὰ αὐτὰ που προβλήματα ἀντιμετωπίζουσι καὶ αἱ Γυναικεῖαι Ἱερὰι Μοναὶ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων.

Τῷ λόγῳ τούτῳ ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ Αὐτῆς ὅπως ἐπιδείξηται διὰ παντὸς τρόπον τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀγιωτάτου Θρόνου τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἀδελφικὴν Αὐτῆς ἀγάπην, καὶ ἐν ἀνταποκρίσει πρὸς σχετικὴν ἔκκλησιν αὐτῆς, ἤχη εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως παρακαλέσῃ ὑμᾶς, ἵνα μεριμνήσητε, κατὰ τὸ δυνατόν ὑμῖν, διὰ τὴν ἐξέυρεσιν εὐσεβῶν νέων καὶ νεανίδων, οἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπανδρώσωσι τὴν τε Ἀγιοταφτικὴν Ἀδελφότητα, τὰς Γυναικεῖας Ἱερὰς Μονὰς τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ἢ τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις Πατριαρχικὴν Σχολὴν (Γυμνάσιον) ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι, οὕτω πράττοντες, συμβάλλετε θετι-

κῶς εἰς τὴν ὑπέροβασιν τῆς ὡς εἴρηται δευτῆς κρίσεως, ὑφ' ἧς μαστίζεται σήμερον ἡ Μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος
- † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
- † Ὁ Πειραιῶς Χρυσόστομος
- † Ὁ Σεβρίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
- † Ὁ Κίτρους Βαρνάβας
- † Ὁ Θήρας Γαβριήλ
- † Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
- † Ὁ Ἄρτης Ἰγνάτιος
- † Ὁ Καστορίας Δωρόθεος
- † Ὁ Κορινθίας Παντελεήμων
- † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Στέφανος
- † Ὁ Παροναξίας Ἐπιφάνιος
- † Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου Παῦλος
- † Ὁ Αἰγίου Παντελεήμων
- † Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου Δωρόθεος
- † Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Θεόκλητος
- † Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτόλου Σωτήριος
- † Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Παντελεήμων
- † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Θεόκλητος
- † Ὁ Δράμας Διονύσιος
- † Ὁ Κεφαλληνίας Προκόπιος
- † Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Νικόδημος
- † Ὁ Ἀργολίδος Χρυσόστομος.

Ὁ Ἀρχιεραγματεὺς
† Ὁ Δέσφης ΚΟΣΜΑΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 1944
Διεκπ. 643 } Ἀθήνησι τῆ 6-5-1974

Θέμα: Ἀντικατάστασις ἀπολεσθέντος πιστοποιητικοῦ ἀγαμίας ἢ διαζευκτηρίου

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2009

Π ρ ὶ ς

Τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπειδὴ ἐπὶ περιπτώσεων ἀπωλείας πιστοποιητικοῦ ἀγαμίας ἢ διαζευκτηρίου αἱ ἀνομῶν ἐκκλησιαστικῶν Ὑπηρεσίαι εὐρίσκονται ἐν ἀδυναμίᾳ ἀντιμετώπισεως τῶν δημιουργουμένων ζητημάτων, ἅτε ἐλλειπουσῶν σχετικῶν ὁδηγῶν, τῷ λόγῳ δὲ τούτῳ ὑποβάλλονται τῇ Ἱ. Συνόδῳ ἀναφοραὶ ἐκ μέρους τῶν ἐν-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗ ΛΗ

«Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἀρχαίαν χριστιανικὴν γραμματείαν».

Ἡ ὑπὸ τοῦ Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Διευθυντοῦ τῶν Περιοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δημοσίευσις ὀγκώδους τόμου ὑπὸ τὸν τίτλον «Εἰσαγωγή εἰς τὴν ἀρχαίαν χριστιανικὴν γραμματείαν (96-325 μ.Χ.)» καλύπτει ἀναμφιβόλως σημαντικὸν βιβλιογραφικὸν κενόν. Τὸ ἔργον τοῦτο δὲν εἶναι ἐν ἀπλοῦν («ἐγχειρίδιον») πατρολογικόν, ἀλλ' ἀποτελεῖ τῷ ὄντι «εἰσαγωγήν» εἰς τὴν προβληματολογίαν τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἐξελίξεως τῆς χριστιανικῆς γραμματείας διὰ τῆς ὑποδείξεως τῆς ἐμφυχοῦσης αὐτὴν ἐντελεχείας, τῶν γενεσιουργῶν αἰτίων τῆς ἀναπτύξεως καὶ διαμορφώσεώς της, τῆς διαλεκτικῆς σχέσεως αὐτῆς πρὸς τὴν ἑλληνικὴν γραμματείαν καὶ τῆς ἐναντι ταύτης εἰδοποιού διαφορᾶς ἐκείνης.

Ὁ δοκιμώτατος συγγραφεὺς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔργον ἠντλησεν ὅ,τι ἀριστον ἐκ τῶν μεγάλων συστηματικῶν ἔργων τῶν Θεολόγων ἐπιστημόνων τῆς Δύσεως, οὓς ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ ἀναφέρει ἀλλ' ἅμα καὶ πολλὰς

ἰδίαις γνώμας, κρίσεις, ἔστιν ὅτε καὶ θεωρίας ἐξέθεσεν, ἔτι καὶ εἰς τοποθετήσεις προβλημάτων ἢ ἐρωτημάτων, ὡς καὶ εἰς διορθώσεις προέβη. Οὕτω διεγείρει τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ μελετητοῦ πρὸς ἀνάληψιν ὑπ' αὐτοῦ προσπαθείας πρὸς λύσιν τῶν τιθεμένων προβλημάτων ἐν ἐκάστω σχεδὸν κεφαλαίῳ.

Ἐπὶ πλέον τὸ ἔργον τοῦ Καθηγητοῦ κ. Μπόνη καθιστᾷ συνειδητόν, ὅτι αἱ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὡς τονίζεται ἐν τῷ Προλόγῳ, δύο στύλους ἔχει, ἐφ' ὧν στηρίζεται τὴν Βίβλον καὶ τοὺς Ἑρμηνευτὰς τῆς Βίβλου, ὑπὸ πάσας αὐτῆς τὰς πτυχάς, ἤτοι τοὺς θεμελιωτὰς τῆς Θεολογίας Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἐκκλησιαστικὸν συγγραφεῖς. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ζωοποιοῦν συνεχῶς τὸ θεοσύστατον καὶ θεανθρώπινον Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ παρέχον ὅλα τὰ μέσα ἀντιμετωπίσεως πάσης δυσχερείας, ἔσωθεν ἢ ἔξωθεν ἐρχομένης πρὸς παρερμηνείαν ἢ παραφθορὰν τῆς Ἀποστολικῆς Διδαχῆς καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παραδόσεως, ὑφ' οὐρανῆς ποτε μορφήν ἐμφανισέως τῶν. Οἱ Πατέρες, οἱ φωστῆρες τοῦ Πνεύματος! Ἀρκεῖ τις τοὺς λόγους αὐτῶν ὀρθῶς νὰ ἐρμηνεύῃ καὶ κατανοῇ. Καὶ πρὸς τοῦτο ἀπαραίτητος εἶναι ἡ Πατρολογικὴ προπαιδεία, ὁμοῦ μετὰ τῆς ὀρθῆς εἰς Χριστὸν Πίστεως».

διαφερομένων, ἢ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν σχετικὴν εἰσήγησιν τῆς Μ.Σ.Ε. ἐπὶ τῶν Νομοκανονικῶν Ζητημάτων ἠχθῆ εἰς τὴν λήψιν τῶν κάτωθι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀποφάσεων:

α) Εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις δέον ὅπως ὁ ἐνδιαφερόμενος ὑπογράψῃ δύο ὑπευθύνους δηλώσεις τοῦ ν.δ. 105/1969 περὶ τῆς ἀπωλείας τοῦ πιστοποιητικοῦ ἀγαμίας ἢ τοῦ διαζευκτηρίου.

β) Ἡ καθ' ἑμᾶς Ὑπηρεσία θὰ προβαίνει ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν ἐπανεκδόσιν τοῦ ἀπολεσθέντος πιστοποιητικοῦ ἢ διαζευκτηρίου, ἐπισυνάπτουσα εἰς τοῦτο τὴν μίαν τῶν ὑπερθεν δηλώσεων, τῆς ἐτέρας παραμεινούσης μετὰ τοῦ ἀντιγράφου εἰς τὸ οἰκεῖον Ἀρχεῖον.

γ) Ἐπὶ τοῦ οὐτως ἐπανεκδιδόμενου πιστοποιητικοῦ διαζευκτηρίου δέον ὅπως σημειῶται τοῦτο μὲν ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἀπολεσθέντος τοιοῦτου εἰς ἀντιματάστασιν τοῦ ὁποίου ἐκδίδεται τοῦτο, τοῦτο δὲ εἰδικὴ μνεία περὶ τῆς προηγηθείσης ἀπωλείας.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, Πρόεδρος
- † Ὁ Καλαβρῶτων καὶ Αἰγιαλείας Γεώργιος
- † Ὁ Πειραιῶς Χρυσόστομος
- † Ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος
- † Ὁ Μαρωεῖας Τιμόθεος
- † Ὁ Σεββίων καὶ Κοζάνης Διονύσιος
- † Ὁ Κίτρους Βαρνάβας
- † Ὁ Θήρας Γαβριήλ

- † Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
- † Ὁ Ἀρτης Ἰγνάτιος
- † Ὁ Καστορίας Δωρόθεος
- † Ὁ Κορωθίας Παντελεήμων
- † Ὁ Φθιώτιδος Δαμασκηνός
- † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Στέφανος
- † Ὁ Παροναξίας Ἐπιφάνιος
- † Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου Παύλος
- † Ὁ Αἰγίου Παντελεήμων
- † Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Ἀλέξανδρος
- † Ὁ Σύρου, Τήρου, Ἀνδρου, Κέας καὶ Μήλου Δωρόθεος
- † Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας Θεόκλητος
- † Ὁ Γουθίου καὶ Οἰτύλου Σωτήριος
- † Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Παντελεήμων
- † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνοῦρίας Θεόκλητος
- † Ὁ Δράμας Διονύσιος
- † Ὁ Κεφαλληνίας Προκόπιος
- † Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Νικόδημος
- † Ὁ Ἀργολίδος Χρυσόστομος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Δέσφης ΚΟΣΜΑΣ

Ἄθεια καὶ ἐγκληματικότητα.

Ὁ ρώσος ἀποεξόριστος Πανίν, ἐν συνεντεύξει του πρὸς γάλλον δημοσιογράφον, ἐτόνισε πρὸς τοὺς ἄλλους τὰ ἑξῆς: «Οἱ Σοβιετικοὶ ἄθαιο αἰσθάνονται θριαμβευταί, εἶναι τὸ καθεστῶς καὶ ἐκμεταλλεύονται πᾶσαν δυνατότητα, ἵνα πλήξουν τὴν Ἐκκλησίαν, τοὺς πιστούς. Οἱ ἄθαιο ἐν τῇ Ρωσίᾳ εἶναι ἡ κινήτριος δύναμις τοῦ καθεστώτος, ὅπερ — δὲν πρέπει νὰ τὸ λησμονώμεν — ἐξόντωσεν ἐξήκοντα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ἐντὸς πενήκοντα ἐτῶν... Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ Θεός, τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος; Φυσικῶς, ἀνευ Θεοῦ, δὲν ὑπάρχει οὔτε ψυχή. Καὶ τότε, ἐν ὀνόματι ποίας ἀρχῆς δύναται τις νὰ ἀπαγορεύσῃ εἰς μίαν κυβέρονσιν νὰ ἐξοντώσῃ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων; Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς συνέβη ἐν Ρωσίᾳ. Καὶ αὐτὸ ὑπὸ τὰ ὄμματα καὶ ἐν γνώσει τοῦ πεπολιτισμένου λεγομένου κόσμου, ὅστις ἐργάζεται τὴν δουλείαν του μὲ τὸ ἰσχυρότερον μέσον, ὅπερ ὑπάρχει δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν: τὸν ἐγωϊσμόν».

Οἱ λόγοι οὗτοι ὑποδεικνύουν κατὰ τρόπον ρεαλιστικὸν τὴν συνάφτησιν μεταξὺ ἀθείας καὶ ἐγκληματικότητος. («Ἐὰν εἴμεθα ρεαλισταί, ἐτόνισεν ὁ ἐπιφανὴς παιδαγωγὸς Foerster, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ διατί, —ὅταν δὲν πιστεύῃ εἰς τὸν Θεόν—, πρέπει νὰ θυσιάσῃ τὰς τέρφεις, τὰς ἀπολαύσεις, τὸν ἀκριβισμόν πρὸς χάριν ἑνὸς ἀφηρημένου ἠθικοῦ συμφέροντος: ὅταν τις δὲν ζῆῃ *sub specie aeternitatis*, ὅταν δὲν προσανατολίξῃται πρὸς τὴν αἰωνιότητα, ὅταν δὲν συναρτᾷ τὸ ὄρατόν πρὸς τὸ ἀόρατον, ὅταν δὲν αἰσθάνηται τὴν εὐθύνην μιᾶς ἀνωτέρας κλήσεως, τότε πάντες οἱ πειρασμοὶ τῆς γῆς ἀποκτοῦν μίαν ἀκατάσχετον ἐπιρροήν καὶ ἐν ἀκατανίκητον θέλγητρον»).

Παρερμηνεία τοῦ Εὐαγγελίου.

Ὁ διακεκριμένος Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Βιέννης καρδινάλιος Φραγκίσκος Κόνιγ, ὀμιλῶν ἀπὸ τῆς ἀυστριακῆς τηλεοράσεως ἐτόνισεν ὅτι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐπιθυμοῦν νὰ ἀφαιρέσουν ἐκ τοῦ Χριστιανισμοῦ τὰ μεταφυσικὰ καὶ ὑπερβατικὰ στοιχεῖά του καὶ νὰ μεταβάλουν αὐτὸν εἰς ἕν κοινωνικὸν σύστημα, παρερμηνεύουν κατὰ τρόπον τραγικὸν τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἀστυχῶς ἡ παρερμηνεία αὕτη γίνεται συχνάκις κατὰ τὰς ἡμέρας μας. Πολλοί, εἴτε ἐξ ἑλλείψεως πίστεως εἰς τὸν θεῖον χαρακτήρα τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἴτε ἐξ ἀνθρωπαρεσκειᾶς ἢ ἐκ μοντεριστικοῦ πνεύματος ἐλαυνόμενοι, ἀποκορύπτουν τὴν θεῖαν διάστασιν τοῦ Χριστιανικοῦ μηνύματος καὶ παρουσιάζουν μόνον τὰς ἐν τῇ κοινωνίᾳ συναρτήσεις αὐτοῦ. Ἄλλὰ Χριστιανισμὸς ἀνευ πίστεως εἰς τὸν Χριστὸν ὡς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Σωτῆρα καὶ τὸν Λυτρωτῆν, ὅστις ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι καθιστᾷ τοὺς ἀνθρώπους τέκνα τοῦ Ὁρανοῦ Πατρὸς, δὲν δύναται νὰ νοηθῇ. «Ὅθεν εἶναι ἀποκροστέα πᾶσα ὑποβάθμισις τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος. Τοῦτο δέον νὰ ἀντιμετωπίξῃ τὰ ἀνθρώπινα προβλήματα οὐ μόνον ἐξ ἐπόψεως ὀριζοντίου, ἀλλὰ — πρὸ πάντων — καὶ ἐξ ἐπόψεως κατακορυφου.

Τί δέον γενέσθαι;

Συμφώνως πρὸς ἐγκύκλιον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀστυνομίας πόλεων, «ἀξιόλογος μερὶς τῆς νεολαίας ἔχει ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ρέπει μανιωδῶς πρὸς ἐφημέρους καὶ βλαπτικὰς ἀξιώσεις, αἱ ὁποῖαι δηλητηριάζουν τὴν ψυχὴν καὶ τὸν χαρακτήρα». Ἡ κυριώτερα δὲ πηγὴ τῶν ἐπαπειλούντων τὴν νεολαίαν κινδύνων εἶναι (τὰ νυκτερινὰ κέντρα, τὰ νᾶϊτ κλάμπς, σφαιροιστήρια, τὰ κυκλοφοροῦντα προπογραφικῶς περιεχομένου ἔντυπα, ἡ προβολὴ εἰς τοὺς κινηματογράφους ταινιῶν μὲ σκηρὰς σεξουαλικὰς, βίας καὶ ἐν γένει ἀντικοινωνικοῦ περιεχομένου).

Ἀληθῶς πλείστοι νέοι ἔχουν παρασυρθῆ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τοῦ ἡδονισμοῦ καὶ πρακτικοῦ ἕλιμοῦ. Πλείστοι φοροποιοὶ καὶ διαβρωτικαὶ ἐπιδράσεις τοῦ περιβάλλοντος παίζουν ἐντὸς τοῦ ψυχροσωματικοῦ των ὄργανισμοῦ ὄλον καθαριδίνης, τοὺς ἀποχανώνουν, τοὺς καθιστοῦν ἰδεολογικῶς ἀνεματίστους, ἀνεστίους καὶ πνευματικῶς ὑπνοβάτας.

Ἄλλὰ τί δέον γενέσθαι; Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως αὐτῆς δὲν ἀρκοῦν τὰ πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ ἀναγκαῖα καὶ ἀξιεπάμια ἀντονομικὰ μέτρα. Πρὸ πάντων ἀπαιτεῖται συνεχῆς αὐτοκριτικὴ τῶν ἐκπροσώπων καὶ φορέων τοῦ ἔργου τῆς ἀγωγῆς τῶν νέων. Οἱ φορεῖς οὗτοι μὲ συναίσθησιν τῆς εὐθύνης των καὶ μὲ ἀποτίναξιν παντὸς ναρκισσισμοῦ καὶ πάσης αὐταρκειᾶς, πρέπει νὰ ἀνακαινίζουν καὶ συγχρονίζουν τὰς μεθόδους, τὰ μέσα καὶ τὴν γλῶσσαν τῆς μεταδόσεως εἰς τοὺς νέους τῶν αἰωνίων πνευματικῶν ἀξιών καὶ ἰδίως τοῦ αἰονίου χριστιανικοῦ μηνύματος. Πρὸ πάντων πρέπει οἱ ἴδιοι νὰ εἶναι πρότυπα ἐναρκώσεως καὶ βιώσεως τοῦ μηνύματος αὐτοῦ, ἵνα παρουσιάζουν εἰς τοὺς νέους ζῶντα πρότυπα πρὸς μίμησιν. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου κατ' ἐπανάληψιν καὶ ἐν κυρίῳς ἄρθροις ἔχει ἀσχοληθῆ τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία».

Ἀπαράδεκτος κατάστασις.

Πλείστα δημοσιεύματα τῶν ἐφημερίδων καὶ Περιοδικῶν, ὡς καὶ πολλαὶ ἀγγελίαι καὶ διαφημίσεις ἀποκαλύπτουν, ὅτι ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι ἀναρίθμητοι μάγοι, ψυχοερευνηταί, καφεμάντεις, ὄροσκόποι, χειρομάντεις, πνευματοθεραπευταί, κρυστάλλομάντεις, ψυχοθεραπευταί, χαρτομάντεις, ἀστρολόγοι, ὑπνωτισταί, μέντιουμ, τελετάοχοι τῆς μαύρης μαγείας κ. ἄ. Πάντες οὗτοι, λυμαινόμενοι οὐ μόνον εὐρεῖα στορώματα τῶν λαϊκῶν τάξεων, ἀλλὰ καὶ πολλὰ μέλη τῆς «ἀνωτέρας κοινωνίας», ἐκμεταλλεύονται τὸν ψυχικὸν πόνον καὶ τὰς ἐλπίδας πάντων, ὅσοι ἀφελῶς ἀναζητοῦν τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἐμφύτων μεταφυσικῶν νοσταλγιῶν των εἰς τὰ ἀπατηλὰ ὑποκατάστατα τῆς γνησίας θρησκευτικῆς ζωῆς.

Ἡ ἀπαράδεκτος αὕτη κατάστασις δέον νὰ κινήτοποιηθῇ ἐνθεν μὲν τὰς ἀρχὰς πρὸς καταδίωξιν πάντων τῶν ἀπατεῶνων καὶ ἐκμεταλλευτῶν τῆς ἀφελείας, ἐτέρωθεν δὲ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας, οἵτι-

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ Τ. Α. Κ. Ε.

ΕΤΟΥΣ 1973

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΤΟΥΣ 1973

Συμφώνως προς τα στοιχεία του 'Απολογισμού του TAKE του 1973, ή δραστηριότης αὐτοῦ κατὰ τομείς καὶ ἡ γενικὴ κατάστασις τούτου ἐξειλιχθη κατὰ τὸ ἐν λόγῳ ἔτος ὡς ἑξῆς:

1. Ὁ ς π ρ ὸ ς τ ᾶ ἔ σ ο δ α :

Τὰ κατὰ τὸ ἔτος 1973 πραγματοποιηθέντα ἔσοδα τοῦ TAKE (193.782.952) καίτοι προέρχονται ἐκ μόνον τῶν προϋπαρχόντων αὐτοῦ πόρων, ἐν τούτοις ταῦτα εἶναι ἠρξημένα κατὰ 20% καὶ πλέον ἀπὸ τὰ τοιαῦτα τοῦ προηγουμένου ἔτους (1972). Ἡ τοιαύτη ἀξίησις ὀφείλεται εἰς τὴν ἠρξημένην ἀπόδοσιν πάντων σχεδὸν τῶν πόρων τοῦ Ὁργανισμοῦ, κυρίως ὅμως εἰς τὰ ἐξ εἰσφορῶν τῶν ἠσφαλισμένων εἰσπραχθέντα, τὰ ὁποῖα εἶναι: ἀνώτερα τῶν τοῦ ἔτους 1972 κατὰ 25% περίπου.

Ὁ ς ὅμως προκύπτει ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ ἀπολογισμοῦ ἐκ τῶν εἰσπραχθέντων ἐξ εἰσφορῶν ποσὸν ἐκ 14 ἑκατομ. δρχ. προέρχεται: ἐκ τῆς ἐφ' ἄπαξ κρατήσεως τῆς διαφορᾶς τῶν μισθῶν, λόγῳ ἀξίησεως τούτων κατὰ τὸν πρώτον μῆνα. Συνεπῶς τὰ 8/10 περίπου τῆς διαφορᾶς τῶν ὡς ἄνω εἰσπραχθέντων, ἀφοροῦν ἔντακατα ἔσοδα, τὰ ὁποῖα εἶναι πάντοτε ἀνάλογα πρὸς τὰς χορηγούμενας ἀξίησεις τῶν μισθῶν ἐνεργείας. Κατὰ τὸ ὑπ' ὄψιν ἔτος ταῦτα εἶναι ἔτι ἠρξημένα, λόγῳ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἀξίησεων.

Σχετικῶς μὲ τὴν ἐφ' ἄπαξ κράτησιν θὰ πρέπει ἐν προκειμένῳ νὰ σημειωθῇ, ὅτι αὕτη προβλέπεται ὑπὸ διατάξεως νόμου (Κωδ. Ν. 5439/1932, Α.Ν. 19/20-11-1935 καὶ Ν.Δ. 1997/1942) καὶ εἶναι σχετικὴ πρὸς ἐτέραν διάταξιν, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποῖαν οἱ ἠσφαλιζόμενοι εἰς τὸ TAKE ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν καταβολὴν ἐκτάκτου εἰσφορᾶς ἴσης πρὸς τὸ ὕψος τῶν μηνιαίων αὐτῶν ἀποδοχῶν. Ἐκ τούτου ἡ ἐφ' ἄπαξ αὕτη κράτησις πάσης προσωδήσεως τοῦ μισθοῦ ἐκάστου, ἐπιβάλλεται διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἐνὸς μισθοῦ, ὅν, νόμῳ, ὑποχρεοῦνται, ὅπως καταβάλλουν οἱ ἠσφαλισμένοι διὰ τὸν σχηματισμὸν προφανῶς ἀσφαλιστικοῦ κεφαλαίου.

Σημειοῦται προσέτι, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἔσοδα τοῦ Κλάδου Συντάξεως, ὅτι ταῦτα κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος (ἤδη τρέχον) θὰ εἶναι διάφορα τῶν τοῦ παρόντος (1973), λόγῳ τῆς ἀναμορφώσεως τούτων διὰ τοῦ Ν.Δ. 228/1973. Πέραν αὐτοῦ θὰ καταφανῆ, κατὰ τὸ ἐν λόγῳ ἔτος, καὶ ἡ πραγματικὴ δυνατὸτης τοῦ Ταμείου, τὸ ὅποιον θὰ εἶναι δυνατόν νὰ καταναίμη ταῦτα ἐπὶ τὸ ἀσφαλτέτερον ἀλλὰ καὶ δικαιοῦτερον εἰς τοὺς ἠσφαλισμένους τοῦ δι' ἀξίησεως τῶν παροχῶν (συντάξεων).

Ὁ ς πρὸς τοὺς λοιποὺς πόρους παρατηρητέον ὅτι ἡ ἀπόδοσις καὶ τούτων, καίτοι ἀναπροσάρμοστοι ἀπὸ 25ετίας καὶ πλέον, ἦτο κατὰ τὸ ἔτος 1973 ἱκανοποιητικὴ, ἰδιαιτέρως δὲ ἡ τῆς εἰσφορᾶς τῶν Ἱερῶν Ναῶν, ἧτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1967 βαίνει συνεχῶς ἀξαναομένη, εἰς σημεῖον ὥστε κατὰ τὸ ὑπ' ὄψιν ἔτος νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ διπλάσιον σχεδὸν τῆς τοιαύτης τοῦ ἔτους 1966.

νες πρέπει νὰ ἐντείνουσι τὰς προσπάθειάς των πρὸς διαφώτισιν τοῦ λαοῦ περὶ τοῦ ἀσυμβιβάστου τῆς γνησίας θεοσκευτικότητος καὶ τῆς προσφυγῆς εἰς τὰς παντὸς εἶδους μαγικὰς ἐκδηλώσεις.

2. Ὁ ς π ρ ὸ ς τ ᾶ ς δ α π ᾶ ν α ς τ ο ῦ Κ λ ᾶ δ ο υ Σ υ ν τ ᾶ ξ ε ω ν :

Αἱ δαπάναι τοῦ Κλάδου, μὴ προστεθείσης ἐπ' αὐτῶν οὐδεμιᾶς ἐτέρας παροχῆς κατὰ τὸ ἔτος 1973, παρέμειναν εἰς τὰ αὐτά, σχετικῶς, ἐπίπεδα, εἰς 2 καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1972. Ἡ κατὰ πέντε (5) περίπου ἑκατομμύρια ἐπὶ πλέον διαφορά τούτων ἀπὸ τὰς τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὀφείλεται ἀφ' ἐνὸς εἰς τὴν ἠρξημένην σύνταξιν, τὴν ὁποῖαν ἔλαβον οἱ συνταξιοδοτηθέντες κατὰ τὸ ἔτος τούτο, ἀφ' ἐτέρου δὲ εἰς τὴν χορηγηθείσαν ἀξίησιν ἐπὶ τῶν μισθῶν τοῦ προσωπικοῦ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς δαπάνας τοῦ Ὁργανισμοῦ. Κυρίως ὅμως εἰς τὰ καταβληθέντα ἐπὶ πλέον ποσὰ διὰ συντάξεις, ἀνελεθόσασιν εἰς τὸ ὕψος τῶν 92,3 ἑκατομ., ἔναντι 88,6 ἑκατομ. τοῦ ἔτους 1972, ἧτοι: κατὰ 3,7 ἑκατ. ἀνώτερα: τοῦ προηγουμένου ἔτους, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1973 ἐξήλθον τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἔτυχον συντάξεως 191 ἠσφαλισμένοι ἔναντι 253 τοῦ ἔτους 1972. Ἐὰν ὅμως ὁ ἀριθμὸς τῶν νέων συνταξιούχων ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὸν τοῦ προηγουμένου ἔτους, τότε τὰ καταβληθέντα διὰ συντάξεις ποσὰ θὰ ἦσαν ἀνώτερα κατὰ τρία περίπου ἑκατ. δρχ., λόγῳ τῶν ἠρξημένων συντάξεων, τὰς ὁποῖας λαμβάνουν νῦν οἱ ἐξερχόμενοι τῆς ὑπηρεσίας.

Σήμερον, ὡς καὶ εἰς τὸ περὶ συντάξεων κεφάλαιον ἀναφέρεται, ἡ πλήρης σύνταξις τῶν ἐφημερίων ἀνέρχεται τῶν μὲν τῆς Α' Κατηγορίας καὶ ἐχόντων τὸν βαθμὸν τοῦ 3ου εἰς τὸ ποσὸν τῶν 9.261 δρχ. τῶν δὲ τῆς Βαζ Κατηγορίας (5ου βαθμοῦ) εἰς τὸ ποσὸν τῶν 6.470 δρχ., τῶν τῆς Γης (6ου βαθμοῦ) εἰς τὸ ποσὸν τῶν 6.000 δρχ. καὶ τῆς Δης (7ου βαθμοῦ) εἰς τὸ ποσὸν τῶν 5.200.

Αἱ λοιπαὶ δαπάναι, ἧτοι αἱ διοικήσεως καὶ λειτουργίας, μὲ τὰς ὁποῖας βαρύνεται ἐξ ὀλοκλήρου ὁ Κλάδος Συντάξεων, ἀνῆλθον ἐν συνόλῳ εἰς 11.027.812 ἔναντι 9.577.043 τοῦ παρελθόντος, ἧτοι: εἰς ποσοστὸν 5,7% ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν Ἐσόδων τοῦ TAKE, ἧ εἰς 8,8% ἐπὶ τῶν Ἐσόδων μόνον τοῦ Κλάδου Συντάξεων. Ἐκυμάνθησαν δηλαδὴ εἰς ἐξαιρετικῶς λογικὰ, ἀν μὴ χερμηλά, ἐπίπεδα, ἀπόδειξις τῆς ἀρκυς συντηρητικότητος ἡ ὁποῖα ἐπικρατεῖ εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν χρημάτων τοῦ TAKE δι' ἔξοδα διοικήσεως κ.λ.π.

3) Ἡ σ φ α λ ι σ μ ῆ ν ο ι κ α ἰ Σ υ ν τ α ξ ι ο ῦ χ ο ι τ ο ῦ TAKE :

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἠσφαλισμένων καὶ συνταξιούχων τοῦ TAKE, ὡς διαπιστοῦται ἐκ τῶν ἐπὶ μέρους πινακῶν, κινεῖται ἀντιστρόφως. Διότι ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν συνταξιούχων βαίνει κατ' ἔτος ἀξαναομένος, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἠσφαλισμένων παραμένει σχεδὸν στάσιμος ἡ καὶ μειοῦται, ὡς συνέβη τόσον κατὰ τὸ ὑπ' ὄψιν ἔτος, ὅσον καὶ κατὰ τὰ παρελθόντα.

Συγκεκριμένως ἡ εἰκὼν τὴν ὁποῖαν ἐμφανίζει ἡ δύναμις τῶν ἠσφαλισμένων καὶ συνταξιούχων τοῦ TAKE κατὰ τὴν τελευταίαν 10ετίαν εἶναι ἡ ἀκόλουθος:

Ἔτος	Ἡσφαλισμένων	Συνταξιούχων
1965	8.442	3.253
1966	8.376	3.243
1967	8.405	3.268
1968	8.318	3.295
1969	8.257	3.358
1970	8.377	3.413
1971	8.871	3.425
1972	8.870	3.511
1973	8.856	3.547

Έκ των ανωτέρω γίνεται δήλον όπόσον δυσχερές είναι ή θέσις των Κλάδων Συντάξεως και Άρωγής, ούχ ήττον δέ και του Άσθeneίας και όποιον κίνδυνον αντιμετώπιζον ούτοι, εκ τής αντιστροφής ταύτης τάσεως των δύο κατηγοριών. Άν μάλιστα ληφθή όπ' όφιν, ότι οι ανωτέρω άριθμοί των ήσφαλισμένων έχουν ληφθή εκ των μητρώων άσφαλίσεως, τα όποια λόγω τής μη γνωστοποιήσεως όλων των μεταβολών των κληρικών υπό των Ίερών Μητροπόλεων, δέν είναι άπολύτως ένημερωμένα, συνάγεται εκ τούτου ότι οι έν λόγω άριθμοί ύπολείπονται του πραγματικού άριθμού των έν ένεργεία ήσφαλισμένων, ούτινες καταβάλλουν και εισφοράς.

Συνεπώς, εάν δέν μεταβληθή ή σχέση μεταξύ ήσφαλισμένων και συνταξιούχων, ούδέποτε οι επί μέρους Κλάδοι του TAKE θά παύσουν να αντιμετώπιζον προβλήματα έστω και άν ήπαντες οι πόροι αυτών αποδίδουν τό άνώτατον δυνατόν. Μεγαλύτερες δέ κινδύνους θά αντιμετώπιζον οι Κλάδοι Άρωγής και Άσθeneίας, ως μη έχοντες άλλους πόρους πλην τής εισφοράς των ήσφαλισμένων.

4) Ός προς τόν Κλάδον Άρωγής:

Ό Κλάδος Άρωγής παραδόξως κατά την 31-12-1973 εκλείσει με περίσσειμα, ανερχόμενον εις τό ποσόν των 1.607.506 δρχ.

Αί προβλέψεις μας δι' αυτόν κατά τό προηγούμενον έτος ήσαν, επί τή βάσει των τότε δεδομένων, λίαν άνησυχητικά. Εις τοιούτον μάλιστα θαμμόν, ώστε έπιστεύομεν ότι ό Κλάδος δέν θά είχε τήν δυνατότητα τής πληρωμής όλων των βοηθημάτων κατά τό έτος 1973.

Έν τούτοις, και παρά τό γεγονός ότι ό Κλάδος Άρωγής εκλείσει, ως έλέγθη, με περίσσειμα, αι άνησυχία μας δι' αυτόν εξακολουθούν να υφίστανται εις μεγαλύτερον μάλιστα θαμμόν. Διότι οι όροι του βοηθήματος δέν ήλλαξαν, τό δέ καταλειφθέν περίσσειμα είναι έντελώς περιστατικόν, μη όφειλόμενον εις ευστάθειαν του Κλάδου, αλλά εις τόν άνελπίστως μικρόν άριθμόν των ήσφαλισμένων, ούτινες εξέηλθον τής ύπηρεσίας και έτυχον βοηθήματος κατά τό έτος 1973.

Κατά τό παρελθόν έτος (1972) οι τυχόντες βοηθήματος άνήλθον εις 245, κατά δέ τό παρόν εις 202. Διά του προϋπολογισμού προεβλέπετο, βάσει των δεδομένων των τελευταίων πέντε έτών, ότι οι δικαιούχοι θά άνήρχοντο εις 225. Έάν λοιπόν ό άριθμός των δικαιούχων και κατά τό όπ' όφιν έτος ήτο ανάλογος προς τόν των προηγούμενων έτών, τότε ό Κλάδος θά εκλείνει με έλλειμμα ανάλογον προς τας επί πλέον περιπτώσεις. Συνεπώς αι άνησυχία μας δια τόν Κλάδον Άρωγής είναι έάσιμοι καθ' όσον ό κίνδυνος, τόν όποιον ούτος αντιμετώπιζει, ιδία σήμερα, λόγω τής αύξήσεως των αποδοχών των ήσφαλισμένων του, είναι μεγαλύτερος από πῶσαν άλλην περίστασιν.

Τό πλήρες βοήθημα, τό όποιον λαμβάνουν οι έξερχόμενοι σήμερα τής ύπηρεσίας, έν σχέσει με εκείνο, όπερ έλάμβανον κατά την 31-12-1972, και τας καταβληθείσας όπ' εκάστου εισφοράς δι' ήπαντας τούς Κλάδους, άνέρχεται, κατά κατηγορίας, εις τα ακόλουθα περίπου ποσά.

	Συνολικόν ύφος εισφορών		Πλήρες βοήθημα	
	31-12-1972	30-4-1974	31-12-1972	30-4-1974
Α' Κατηγορία	140.000	171.000	235.000	310.000
Β' Κατηγορία	110.000	135.000	184.000	225.000
Γ' Κατηγορία	96.000	118.000	162.000	201.000
Δ' Κατηγορία	84.000	103.000	148.000	178.000

Έκ των ανωτέρω καταφαίνεται, νομίζομεν, πλέον ή σαφώς, ό κίνδυνος τόν όποιον αντιμετώπιζει ανά πῶσαν στιγμήν ό Κλάδος Άρωγής, καθώς και τό γεγονός ότι τό χορηγούμενον βοήθημα δέν έχει ούδεμίαν αναλογίαν προς τας καταβληθείσας όπ' εκάστου εισφοράς. Τά ανωτέρω ποσά των εισφορών άφορούν ήπαντας τούς Κλάδους και παρ' όλα αυτά, αυτά δέν καλύπτουν ούτε κατά τό ήμισυ τό χορηγούμενον βοήθημα. Έχομεν έπιστημάνει από πολλών ήδη έτών τήν τοιαύτην δυσανάλογον σχέση μεταξύ εισφορών και βοηθήματος και ύπεργρα-

μίσαμεν τούς κινδύνους, τούς όποιους έγκυμονεί ό τοιούτος ύπολογισμός εις τόν Κλάδον, ούχ ήττον δέ και τήν περαστίαν ζημίαν ή όποια προσγίεται εκ τούτου εις τό Ταμείον, δια τήν λήψιν των δεδόντων μέτρων.

5) Ός προς τόν Κλάδον Άσθeneίας:

Η θέσις του Κλάδου Άσθeneίας, καθ' ό έπανειλημμένως έχει λεχθή, έμφανίζεται άκρως δυσχερές. Τά άλλεπάλληλα άνοίγματα τούτου έπεδεινώσαν τήν θέσιν του και κατέστησαν ταύτην προβληματικήν δια τό μέλλον. Αί πρώται άνησυχία μας δια τόν Κλάδον τούτον εξέδηλώθησαν έν έτει 1969, ότε άκόμη δέν ένεφάνιζεν έλλείμματα. Έν τούτοις ή σημειουμένη από έτους εις έτος άλματώδης άνοδος των δαπανών ένέβαλεν ήμεις εις άνησυχίας, τας όποιάς και κατεστήσαμεν γνωστές τότε εις τό Συμβούλιον, γράφοντες τά εξής: «Αί δαπάναι του Κλάδου Άσθeneίας ηδξήθησαν σχεδόν 100% με τάσιν περαιτέρω αύξήσεως. Η μέση μηνιαία δαπάνη δια παροχάς του Κλάδου Άσθeneίας άνήλθε δια τό έτος 1969 εις δύο (2) περίπου έκατομύρια δρχ. Μετά όμως τήν 31-12-1969, αύτη άνήλθεν εις τα 2,5 εκατ. Εβνόητον εκ τούτου καθίσταται ότι ό Κλάδος Άσθeneίας μετ' ού πολύ δέν θά είναι αδύνατος... και παρίσταται άνάγκη όπως εκτιμηθή τούτο έγκαίρως υπό πάντων, ώστε να μη επέλθη στιγμή κλονισμού τής θέσεως του Κλάδου και τής εκ των πραγματών τότε περιστολής των παροχών του».

Και ως είναι γνωστόν, αι άνησυχία μας αύται επλήθυσαν από του έπομένου μάλιστα έτους, καθ' ό έλέγοντο ταύτα. Διότι από τότε ό έν λόγω Κλάδος καταλείπει έλλείμματα, τά όποια συνεχώς διογκούνται, με άποτέλεσμα ταύτα να φθάσουν έντός μιας τετραετίας (1970 — 1973) εις τό ύψος των 33.041.648 δρχ., καλυφθέντα εκ των αποθεματικών αυτών, τά όποια κατά την 31-12-1969 άνήρχοντο εις τό ποσόν 22.180.056, τό δέ εκ δρχ. 10.861.592 ύπόλοιπον τούτων εκ χρημάτων του Κλάδου Συντάξεων.

Και άλλοτε ανεφέρθη ότι τό ύψος των δαπανών του Κλάδου Άσθeneίας, και ιδία των δύο τελευταίων έτών, είναι ύπερβολικόν και θά έπρεπε να ληφθούν μέτρα. Διότι ένφ' ό άριθμός των ήσφαλισμένων παραμένει ό αύτός σχεδόν από τό έτος 1970 (31.000) έν τούτοις αι δαπάναι τούτου αύξάνονται κατ' έτος δυσανάλογως. Ούτω ένφ' τό κόστος νοσηλείας δι' έκαστον ήσφαλισμένον τό 1971 άνήρχετο εις 1095 δρχ. και τό έτος 1972 εις 1457, κατά τό έτος 1973 άνήλθεν εις τό ποσόν των 1824. Έκ τής έρευνής δέ των επί μέρους δαπανών του Κλάδου, μεγαλύτεραν κίνησιν έμφανίζουν αι δαπάναι των φαρμάκων, αττινες άνήλθον εις τό ύψος των 26.382.520, έναντι 19.930.450 δρχ. του παρελθόντος και 15.517.142 του προ-παρελθόντος.

Ός επίσης προκύπτει εκ τής επί μέρους ανάλυσεως του Άπολογισμού (σελ. 86), τό ήμισυ περίπου του έν λόγω ποσού κατηναλώθη δια φάρμακα των έν ενεργεία ήσφαλισμένων, παρ' ότι ό άριθμός τούτων αντιπροσωπεύει τό 1/3 του συνόλου των ήσφαλισμένων εις τόν ως ειρηται Κλάδον. Ποσόν εξ άλλου δρχ. 4.750.000 κατηναλώθη δια φάρμακα των συνταξιούχων και των μελών αυτών, ανερχόμενων έν συνόλω εις 3.926 πρόσ-ωπα, τά δέ εισπραχθέντα εξ εισφορών αυτών (των συνταξιούχων) άνήλθον εις 3.503.656, ποσόν όπερ δέν επήρκεσεν ούτε δια τήν κάλυψιν των καταναλωθέντων δια φάρμακα τούτων.

Σημειόται επ' ευκαιρία ότι εισφοράν ύπερ του Κλάδου Άσθeneίας καταβάλλουν μόνον οι έν ενεργεία ήσφαλισμένοι και συνταξιούχοι, ανερχόμενοι έν συνόλω εις 11.430 πρόσωπα, έναντι 30.985, ούτινες απολαμβάνουν των παροχών αυτών.

Έκ πάντων τούτων καταφαίνεται ή άκρως δυσχερές θέσις του Κλάδου Ύγειας του TAKE, δια τήν αντιμετώπισιν τής όποιας επιβάλλεται επειγόντως, όπως ληφθούν τά άπαραίτητα μέτρα. Διότι άλλως, εκτός των άλλων συνεπειών τας όποιάς θά έχη ούτος δια τό Ταμείον, θά είναι και ή έξασθένεις του Κλάδου Συντάξεων, όστις καλείται εκάστοτε να καλύπη τά άνοίγματα αυτών εις βάρος πάντοτε των συντάξεων.

6) Ός προς τό καταλειφθέν περίσσειμα:

Ός εκ των επί μέρους στοιχείων προκύπτει, οι Κλάδοι Συν-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Μητρόπολις Νικαίας

Είς σεμνήν τελετήν είς τήν μεγάλην αίθουσαν του Πνευματικού και Κοινωνικού Κέντρου ο Σεβ. Μητροπολίτης Νικαίας κ. Γεώργιος, παρουσία πολλών Κληρικών και γονέων, μετά των προικοδοτούμενων κοριτσιών των, διένειμεν έκάτον περίπου βιβλιάρια προικοδοτήσεως είς ισάριθμα άπορα κορίτσια.

Μετά σύντομον προσευχήν ο Σεβ. Μητροπολίτης εξέθεσεν είς συγκινητικήν του όμιλίαν τήν σημασία του κοινωνικού σκοπού, τον όποιον επιδιώκει τό «Ίδρυμα Συμπαραστάσεως και Άποκαταστάσεως Άπόρων Κορασίδων» (Ι.Σ.Α.Α.Κ.) τής Ί. Μητροπόλεως. Ηύχαρίστησε τους αιδ. Έφημερίους διά τήν συμβολήν των είς τήν επιτυχίαν του ώρουίον αυτού θεσμού τής Ί. Μητροπόλεως, ώς επίσης και τους έπωνύμους ή άνωώνυμους δωρητάς βιβλιαρίων προικοδοτήσεως.

Ηύχθη δέ, όπως τά σήμερον προικοδοτούμενα άπορα κορίτσια, με τήν εύλογίαν τής Έκκλησίας, άναδειχθούν καλαί μητέρες, καλαί Έλληνίδες, καλαί Χριστιαναί, ή δέ ζωή των να είναι χαρούμενη και εύτυχημένη, να τον άξιώση δέ ο Θεός και να τά στεφανώση.

ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Η Ριζάρειος Έκκλησιαστική Σχολή προκηρύσσει διαγωνισμόν είσαγωγής, κατά τό σχολικόν έτος 1974-75 είς τήν πρώτην τάξιν τής έπτατάξιου Ίερατικής Σχολής, δέκα (10) έσωτερικών μαθητών ώς ύποτρόφων τής Ριζαρείου περιουσίας.

Οί ενδιαφερόμενοι δέον, όπως έχουν Άπολυτήριον Δημοτικού Σχολείου, ηλικίαν ούχι άνωτέρα των 15 έτών κλπ. νόμιμα προσόντα.

Αί είσιτήριοι εξετάσεις διενεργούνται έν τή Σχολή από 26-29ης Ίουνίου και από 20-25ης Σεπτεμβρίου.

Τά άπαιτούμενα δικαιολογητικά ύποβάλλονται μέχρι τής 24ης Ίουνίου και τής 15ης Σεπτεμβρίου διά τους προσερχο-

μένους άντιστοιχώς είς τήν κατά Ίούνιον και Σεπτέμβριον εξέτασιν.

Η Σχολή παρέχει δωρεάν είς τους ύποτρόφους έκπαίδευσιν, τροφήν, οίκησιν, ένδυμασίαν, ύπόδησιν κλπ.

Πληροφόρια παρέχονται καθ' έκάστην είς τά γραφεία Διοικήσεως τής Σχολής (Βασ. Σοφίας 24 Άθήναι Τ. 140, τηλ. 712194).

ΤΟ Δ. Σ.

Η Ριζάρειος Έκκλησιαστική Σχολή άνακοινού ότι κατά τό σχολικόν έτος 1974-75 θέλει προσλάβει κατόπιν είσιτηρίων εξέτάσεων 15 έσωτερικούς ύποτρόφους μαθητάς άποκλειστικώς τέκνα Έφημερίων τής ύπαίθρου.

Οί ενδιαφερόμενοι δέον, όπως έχουν Άπολυτήριον Δημοτικού Σχολείου, ηλικίαν ούχι άνωτέρα των 15 έτών, κλπ. νόμιμα προσόντα.

Αί είσιτήριοι εξετάσεις διενεργούνται έν τή Σχολή από 26-29ης Ίουνίου και από 20-25ης Σεπτεμβρίου.

Τά άπαιτούμενα δικαιολογητικά ύποβάλλονται μέχρι τής 24ης Ίουνίου και τής 25ης Σεπτεμβρίου διά τους προσερχομένους άντιστοιχώς είς τήν κατά Ίούνιον και Σεπτέμβριον εξέτασιν.

Πληροφορία παρέχονται καθ' έκάστην είς τά γραφεία τής Σχολής, Βασ. Σοφίας 24 Άθήναι, Τ. 140, τηλ. 712194.

ΤΟ Δ. Σ.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Τήν 22αν Μαΐου τρ. έτους έγένετο σεμνή τελετή πρός τιμήν του συμπληρώσαντος τό 80ον έτος τής ηλικίας αυτού όμοτίμου καθηγητού του Πανεπιστημίου Άθηνών, επιτίμιου Προϊσταμένου του Άστρονομικού Ίνστιτούτου του Έθνικού Άστεροσκοπείου Άθηνών και Συμβούλου του Ίδρυματος Εύγενιδου κ. Σταύρου Πλακίδου.

Μετά συντόμους χαιρετισμούς του Άκαδημαϊκού κ. Ί. Ζαυθάκη, του Κοσμήτορος τής Φυσικομαθηματικής Σχολής

τάξεως και Άρωγής έμφανίζονται κατά τήν 31-12-1973 περισευματικοί, ένθ ό Κλάδος Άσθενείας έλλειμματικός.

Τά ύφ' έκάστου Κλάδου καταλειφθέντα περισεύματα άνέρχονται:

	Δρχ.
Κλάδου Συντάξεων	21.880.675
Κλάδου Άρωγής	1.607.506
	Σύνολον
Μείον έλλειμμα Κλάδου Άσθενείας	19.813.033
Καθαρόν περίσσευμα	3.675.148

Άνεφέρθη άνωτέρω ότι μέρος του έλλείμματος του Κλάδου Άσθενείας έκάλυφθη εκ των άποθεματικών αυτού, τά όποια είχε κατά τήν 31-12-72.

Θεωρητικώς θεβαίως έμφανίζεται ούτω, λόγω τής εξέτάσεως τής κινήσεως έκάστου Κλάδου κχωρισμένως, πρός καλλίτεραν παρακολούθησιν αυτών από πλευράς έσόδων και έξόδων. Είς τήν ούσίαν όμως, ή γενική οικονομική κατάσταση του Ταμείου εξέτάζεται ένίαιώς, εξ οδ και τά άποθεματικά τούτου

κατά τό ύφ' όφιν έτος ηδξήθησαν μόνον κατά τό καταλειφθέν περίσσευμα των 3.675.148 δρχ.

7) Ως προς τά λοιπά θέματα:

Διά πάντα τά λοιπά θέματα, τά άφορώντα κυρίως είς τήν όργάνωσιν του Ταμείου, ισχύουν βοα και κατά τό προηγούμενον έτος έχουν λεχθή. Ίδιαιτέρα όμως σημασίαν έχει τό θέμα τής νομοθεσίας του Ταμείου, ή όποια, ως πολλάκις έχει λεχθή, λόγω των άλλεπαλλήλων τροποποιήσεων και συμπληρώσεων, έχει καταστή δύσχερητος. Περ τής άναμορφώσεως όμως ταύτης ηδη ή Διοίκησις του Όργανισμού προσέδλεφε και περιελήφθη διάταξις είς τό ύφ' άριθ. 228/1973 Ν.Δ., ώστε να είναι δυνατή ή αναθεώρησις αυτης κατά τό πλείστον μέρος. Πέραν τής Διοικήσεως του Ταμείου διά τό αυτό θέμα, επιλήφθη και ή εκ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών όρισθείσα ύπό τής Ίερας Συνόδου τής Έκκλησίας τής Έλλάδος Έπιτροπή, πρός μελέτην των θεμάτων του Ταμείου, και συνεπώς έντός βραχέως χρόνου θα έχη πλήρως άναμορφωθή ή νομοθεσία του ΤΑΚΕ.

Ο Δ/ντής Οίκον. Έτηρησιών

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

ΧΡ. ΤΖΟΥΜΑΚΑΣ

Γ. Α. ΚΑΡΡΑΣ

τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν κ. Λ. Καραπιπέρη, τοῦ Κοσμήτορος τῆς Σχολῆς Ἀγρονόμων καὶ Τοπογράφων Μηχανικῶν τοῦ Ἑθν. Μετσοβίου Πολυτεχνείου κ. Ἰ. Ἀργυράκου, καὶ τοῦ δικηγόρου κ. Ἀ. Μακρίδη, ὠμίλησεν ὁ Καθηγητὴς τῆς Ἀστρονομίας κ. Δημ. Κωτσάκης, ὅστις ἐτόνισε τὰ σπουδαιότερα χαρακτηριστικὰ τῆς ζωῆς, τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου τοῦ τιμωμένου. Μετὰ ταῦτα ἀπήντησεν ἐν βαθείᾳ συγκινησὶ ὁ κ. Σ. Πλακίδης εὐχαριστήσας πάντας τοὺς τιμησαντας τὴν 80ὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων του.

Ἰδιαιτέρως ἐξάρσεως δέον, ὅπως τύχη τὸ γεγονός, ὅτι ὁ κ. Σ. Πλακίδης, ἐκτὸς τῆς σημαντικῆς συμβολῆς του πρὸς προαγωγὴν τῆς Ἀστρονομικῆς Ἐπιστήμης, ὑπῆρξε καὶ ὁ πνευματικὸς ἀνθρώπος, ὅστις ἠθέλησε νὰ βοηθήσῃ, ἰδιαιτέρως τοὺς νέους, εἰς μίαν γενικωτέραν θεώρησιν τῆς ζωῆς καὶ εἰς ἓνα κοσμοθεωριακὸν προσανατολισμὸν βράσει τῶν ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Διεθνὲς Θρησκευτικὸν Συνέδριον εἰς Κεϋλάνην

(Ἀπρίλιος 1974)

Πενήντα διακεκριμένοι ἐπιστήμονες ἐκ τῶν πέντε μεγάλων θρησκειῶν τῆς γῆς — χριστιανοί, ἰνδουισταί, βουδδισταί, ἰσραηλίται, μουσουλμᾶνοι — ἐξ εἰκοσι δύο Χωρῶν τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας, Ἀφρικῆς καὶ Β. Ἀμερικῆς, ἔλαβον μέρος εἰς τὸ ἐν Colombo Κεϋλάνης ὀργανωθὲν κατὰ τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον Διεθνὲς θρησκευτικὸν συνέδριον, μὲ θέμα «Πρὸς μίαν παγκόσμιον κοινότητα». Εἰς τὸ θρησκευτικὸν αὐτὸ συνέδριον ἔγιναν ὑπὸ καθηγητῶν Πανεπιστημίων, ἐνὸς ἐξ ἐκάστης θρησκείας, πέντε εἰσηγήσεις ὡς πρὸς τὴν κατανόησιν τῶν πνευματικῶν προϋποθέσεων καὶ εὐθυνῶν ἐκ μέρους τῆς θρησκείας τῶν διὰ τὴν παγκόσμιον κοινότητα. Τὴν χριστιανικὴν ἀποψιν εἶχεν ὀρισθῆναι νὰ παρουσιάσῃ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος Γιαννουλάτος, Καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῶν Θρησκειμάτων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, τὴν ἰνδουιστικὴν ὁ Καθηγ. K. Sivaraman (Benares — Ἰνδία), καὶ McMaster (Hamilton — Καναδᾶς), τὴν βουδδιστικὴν ὁ Καθηγ. L. G. Hewage (Colombo), τὴν Ἰσραηλιτικὴν ὁ Καθηγ. Shemaryahu Talmon (Ἱερουσαλήμ), τὴν μουσουλμανικὴν ὁ Καθηγ. Mushir-ul — Haq (Aligarh — Ἰνδία).

Εἰς τὸ «μνημόνιον» τῶν τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου ἐκθέτου τὰ συμπεράσματα τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν ποικίλων ἀπόψεων τῶν, καλυπτουσῶν εὐρείαν κλίμακα διαφορῶν. Τὸ μνημόνιον ἀναγνωρίζει «οὐσιαστικὰς ἐκ διαμέτρου ἀντιθέσεις», συγχρόνως ὁμοῦ καὶ «βασικοὺς συνδετικοὺς κρίκους». Παρ' ὅλον ὅτι δυσπιστεῖ ἔναντι μίᾳς «οὐτοπιστικῆς προσεγγίσεως, ἥτις θὰ ὑπεραπλούστει τὰ προβλήματα», συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς συνεχίσεως τῆς προσπάθειας ἀλληλοκατανόησεως τῶν προβλημάτων. Καίτοι δὲν ἠδυνήθη νὰ γίνῃ πλήρως ἀποδεκτὸς εἰς κοινὸς ὁρισμὸς τῆς πνευματικότητος, ἐπετεύχθη ἐν τούτοις εἰς ἀρκετὰ σημεῖα ἡ δυνατότης συμφωνίας μεταξύ δύο ἢ καὶ περισσότερων θρησκειῶν. Τὰ σημεῖα αὐτὰ καὶ αἱ δυνατότητες χρῆζον περαιτέρω ἐπιστημονικῆς συζητήσεως. Ἐξ ἄλλου, διεπιστώθη βασικὴ διαφορὰ μεταξύ θρησκειῶν, αἵτινες βεβαιοῦν τὴν ὑπαρξίν προσωπικοῦ Θεοῦ καὶ ἐκείνων, αἱ ὅποια ἐπιζητοῦν τὴν πραγμάτωσιν τῆς ἀληθείας κυρίως δι' ἀποδεσμεύσεως ἐκ τῆς συνειδήσεως τοῦ ἐγῶ.

Ἀναγνωρίζοντες τὴν ἰδιοτυπίαν ὡς παγκόσμιον πραγματικότητα καὶ τὴν παγκοσμιότητα ὡς σκοπὸν τῶν θρησκειῶν, οἱ συμμετασχόντες διεπίστωσαν τὴν ὑπαρξίν κοινῶν στοιχείων προαγόντων τὴν κοινὴν ζωὴν, ὅπως εἶναι: ἡ ἰδέα ὅτι ὁ ἀνθρώπος συνδέεται πρὸς μίαν ὑπερβατικὴν πραγματικότητα ἢ πίστις εἰς τὴν βασικὴν ἐνότητα τῆς ἀνθρωπότητος· ὁ τוניσμός τῆς παγκοσμίου εὐθύνης ἔναντι ὅλων, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἰσότητος, τῆς ἐμπράκτου καλωσύνης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ὁ ἱερεὺς Γιόβαν Τκάτσουκ, τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας, γράφει περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς συχνῆς μεταλήψεως. Εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν οἱ πιστοὶ μετελάμβανον ἐκάστην Κυριακὴν. Δὲν πρέπει νὰ νομίζῃ κανεὶς ὅτι δὲν πρέπει νὰ κοινωῶμεν, ἐὰν αἰσθανώμεθα ὅτι εἴμεθα ἀμαρτωλοί. Ἀντιθέτως, ἡμεῖς μεταλαμβάνομεν «εἰς ἄφῃσιν ἀμαρτιῶν... εἰς ἴασιν ψυχῆς τε καὶ σώματος». Ἐὰν κανεὶς δὲν εἶναι ἕτοιμος νὰ μεταλαμβάνῃ ἐκάστην Κυριακὴν, δὲν θὰ εἶναι ἕτοιμος νὰ μεταλάβῃ οὔτε καὶ ἅπαξ τοῦ ἔτους, τὸ Πάσχα. Μετὰ ταπεινῆς καρδίας δέον νὰ εἴπωμεν ὅτι οὐδέποτε ἠμποροῦμεν ἐπαξίως νὰ προετοιμασθῶμεν διὰ τὴν θεῖαν Κοινωνίαν. Ἀλλὰ δέον σοβαρῶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν πρόσκλησιν, τὴν ὁποίαν ἀκούομεν εἰς τὴν θεῖαν Λειτουργίαν, ὅταν ὁ ἱερεὺς κρατῶν τὸ Ἅγιον Ποτήριον ἀναφωνῇ: «Μετὰ φόβου, πίστεως καὶ ἀγάπης προσέλθετε».

Διὰ τὴν συχνὴν ὁμως μετάληψιν χρειάζεται καὶ συχνὴ ἐξομολόγησις. Ἐὰν ὑπάρχουν πολλοὶ πιστοὶ πρὸς ἐξομολόγησιν, ὁ ἱερεὺς δύναται πρὸ τῆς θείας Λειτουργίας νὰ προβῇ εἰς κοινὴν ἐξομολόγησιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι μαζί, συγχρόνως, εἰς ἐπήκουον πάντων ὁμολογοῦν τὰς ἀμαρτίας των. Εἰς τὸ τέλος γονατίζουν ὅλοι καὶ τότε ὁ ἱερεὺς παρέχει εἰς ὅλους διὰ μίᾳς τὴν «λύσιν» ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν. Τὴν πράξιν αὐτὴν ἀνένευσε εἰς τὴν Ρωσίαν ὁ πατὴρ Ἰωάννης τῆς Κροστάνδης. Ἡ τοιαύτη συχνὴ ἐξομολόγησις καὶ μετάληψις εἶναι εὐκαταία. Προϋποτίθεται ὁμως εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ὅτι ὁ ἱερεὺς θὰ εἶναι καλὸς πνευματικὸς καὶ πολὺ προσεκτικὸς.

Ὁ Πατριάρχης Μόσχας Ποιμὴν ἐπεσκέφθη ἀπὸ 3-10 Μαΐου 1974 τὴν Ἀυτόνομον Ἐκκλησίαν Φινλανδίας προσκλήσει τοῦ Ἀρχιεπισκόπου αὐτῆς Παύλου. Κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν ὁ Πατριάρχης Ποιμὴν συνδεύετο ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν Λένινγκραντ Νικοδήμου καὶ Τούλας Ἰουβεναλίου. Ἐν Φινλανδίᾳ ὁ Πατριάρχης εἶχεν ἐπαφὰς ἐκτὸς τῶν ἡγετῶν τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας καὶ μὲ τὸν Λουθηρανὸν Ἀρχιεπίσκοπον Τούρκου καὶ πάσης Φινλανδίας Μαρτί Σιμογιόκι καὶ τὸν πρόεδρον τῆς Φινλανδικῆς Δημοκρατίας Δρα Καλέβα Κεκόνεν. Ἐπεσκέφθη διαφόρους τόπους, ἐν οἷς καὶ τὴν περίφημον μονὴν τοῦ Βαλαάμ, τὴν γυναικαίαν μονὴν Λεντούλα, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱερατικὴν Σχολὴν Κουόπιο καὶ ἄλλα. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν Φινλανδίᾳ παραμονῆς ὁ Πατριάρχης Ποιμὴν ἔκαμε διὰλεξιν μὲ θέμα: «Ἡ ὀρθόδοξος ἀποψις περὶ τοῦ συγχρόνου οἰκουμενισμοῦ», καὶ ὠμίλησεν ἀπὸ τηλεοράσεως. Εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Θεολογικὴν Σχολὴν ὁ Μητροπολίτης Νικόδημος ἔκαμε διὰλεξιν μὲ θέμα: «Ἡ Θεῖα Εὐχαριστία καὶ τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας».

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν Φινλανδίᾳ ἐπισκέψεώς του ὁ Πατριάρχης Ποιμὴν ἀπένευεν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Φινλανδίας Κεκόνεν καὶ τὸν Μητροπολίτην Ἑλσιγκίου Ἰωάννην τὸ παράσημον τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου Α' τάξεως, ἀνώτατον παράσημον τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀπὸ 21-30 Ἀπριλίου ἐ.ἔ. μίᾳ ἀντιπροσωπεῖα ἀποτελούμενη ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἰρκούσκ καὶ Τιτὰ Βλαδιμηρον, τὸν Ἐπίσκοπον Ζαράϊσκ Χρυσόστομον καὶ τὸν πρωτοπρεσβύτερον Νικόλαον Γκουντιάεφ, Ἀντιπροέδρους ἀμφοτέρους τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν σχέσεων, ἐπεσκέφθη τὴν λεγομένην «αὐτόνομον» Ἐκκλησίαν Ἰαπωνίας.

Τὴν 6 Μαΐου ἐπεσκέφθη τὴν ἐν Ζαγκόρσκ Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος, Λαύραν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ὁ Καρδινάλιος Ἰωσήφ Σίρι, Ἀρχιεπίσκοπος Γενούης.

Τὴν 17 Μαΐου ἐπεσκέφθη τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας ὁ Παῦλος Βεργκέζε τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Μαλαμπάρ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

'Α σ ε ρ Ρ. Μ ω ὀ σ ῆ : Οἱ Ψαλμοὶ τοῦ Δαβίδ. 'Αθήναι, 1973, σελ. 352.

'Υπὸ τοῦ πρώτου ἐν 'Αθήναις διπλωματικοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Κράτους τοῦ 'Ισραὴλ 'Ασέρ Ρ. Μωῦσῆ καὶ δαπάναις τῆς 'Ισραηλιτικῆς Κοινότητος Θεσσαλονίκης ἐξεδόθη προσφάτως λίαν καλαισθητὸς τόμος, περιέχων τὸ ἑβραϊκὸν κείμενον τῆς βίβλου τῶν Ψαλμῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μετὰ ἐπιμέτρου εἰς δεκαεξακυλλάβους στίχους μεταφράσεως εἰς τὴν ἀπλὴν νεοελληνικὴν.

'Εν ἀρχῇ τοῦ ἔργου καὶ ὡς ἐν εἰσαγωγῇ εἰς αὐτὸ, γίνεται λόγος περὶ τῆς ἀρχαίας ἑβραϊκῆς ποιήσεως, τῆς συγγραφῆς τῶν Ψαλμῶν, τῆς θέσεως αὐτῶν ἐν τῇ ἰουδαϊκῇ συναγωγῇ καὶ τῇ χριστιανικῇ ἐκκλησίᾳ, τῆς ἀριθμήσεως αὐτῶν, ὡς ἐπίσης καὶ περὶ τῆς παρούσης μεταφράσεως, πολλαπλῶς πρωτοτυπούσης ἐν σχέσει πρὸς τὰς προγενεστέρους νεοελληνικὰς. Ὡς ἀναφέρεται σχετικῶς, αὕτη ἐσθηρίχθη ἐπὶ τε τοῦ μασωριτικοῦ ἑβραϊκοῦ καὶ ἐπὶ τῶν Ο', ἔτι δὲ ἐπὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Νεοφύτου Βάμβα ἐκπονηθείσης νεοελληνικῆς μεταφράσεως τῆς Βιβλικῆς 'Εταιρίας. Ποῖον εἶναι τὸ χρησιμοποιηθὲν ἑβραϊκὸν κείμενον δὲν σημειοῦται, καίτοι εἶναι προφανές, ὅτι πρόκειται περὶ κοινῆς καὶ οὐχὶ νεωτέρας τινὸς κριτικῆς ἐκδόσεως.

Μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν ταύτην παρατίθενται, εἰς τὴν αὐτὴν ἀπλὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν, ἐκλεκτὰ ἀποφθεγματικὰ δίστιχα ἐκ τῶν μεταφρασθέντων ψαλμῶν, ἐν συνεχείᾳ δὲ οἱ ἑκατὸν πενήντα ψαλμοί, ἐντασσόμενοι εἰς πέντε «κεφάλαια», ὡς ἀποκαλεῖ ὁ μεταφραστὴς τὰ ἄλλως γνωστὰ ὡς «βιβλία» ἢ «μέρη» τοῦ Ψαλτηρίου, ὡς ἐξής: α') Ψαλμ. 1-41, β') 42-72, γ') 73-89, δ') 90-106, ε') 107-150 (κατὰ τὴν ἐν τῷ ἑβραϊκῷ ἀπαντῶσαν ἀριθμῆσιν). Δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι ὁ μεταφραστὴς, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν ἑνὸς μὲν τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ψαλμ. 151, ὁ γνωστός ὡς ἰδιόγραφος, περιέρχεται εἰς χειρόγραφον τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης, ἀπ' ἑτέρου δὲ τὰ ὅσα ἔχουν λεχθῆ ἐπ' αὐτοῦ ὑπὸ διαφόρων παλαιοδιαθηκολόγων, ἐκφράζει τὴν ὀρθὴν γνώμην, ὅτι δέον νὰ ἀναθεωρηθῇ ἢ ἐπικρατήσασα ἄποψις, ὅτι ὁ ἐν λόγῳ ψαλμὸς εἶναι ἀπόκρυφος, ὡς μὴ περιλαμβανόμενος εἰς τὴν ἑβραϊκὴν Βίβλον (σελ. 6).

Πρὸ ἐκάστου ψαλμοῦ ἔχει τεθῆ ἡ οἰκεία ἑβραϊκὴ ἐπιγραφὴ δι' ἑλληνικῶν χαρακτήρων. Τινὲς τῶν ψαλμῶν ἔχουν ἐκτυπωθῆ διὰ ζωηρῶν γραμμῶν, «λόγῳ τοῦ ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντος περιεχομένου» αὐτῶν (σελ. 10). Εἰς ἐκάστην σελίδα παρατίθενται ἀνα εἰς ἢ δύο ψαλμοί, καὶ εἰς τὴν ἑναντι αὐτῆς ἢ ἑλληνικὴ μετάφρασις, ἢ ὅποια εἶναι λίαν ἐπιτυχῆς θὰ ἀπήτησε δὲ ἀσφαλῶς μόχθον πολὺν, λόγῳ τοῦ ὅτι εἶναι ἑμμετρος καὶ εἰς ὁμοιοκαταλήκτους στίχους. Περιττὸν νὰ λεχθῇ ἐνταῦθα, ὅτι ἡ ἐπίτευξις τῆς ὁμοιοκαταλήκειας ἦτο ἐπόμενον νὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα τὴν εἰς τινὰ σημεῖα ἀπομάκρυνσιν τῆς μεταφράσεως ἀπὸ τὸ πρωτότυπον. Ἐντὸς τοῦ κειμένου εἶναι ἐγκατεσπαρμέναι πλεῖστα εἰκόνας μὲ θέματα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς Βίβλου.

Νομίζομεν ὅτι δὲν θὰ ἦτο εἰς βάρος τοῦ ὅραίου τούτου ἔργου ἢ σημειώσεις, ὅτι παρεσιέφερον εἰς αὐτὸ τυπογραφικὰ σφάλματα, τὰ πλεῖστα τῶν ὁποίων ἔχουν σημειωθῆ εἰς τὸν ἐν τέλει πίνακα παροραμάτων. Γενικῶς πρόκειται περὶ λίαν ἐπιτυχῶς, χρησίμου καὶ εὐχρήστου ἐκδόσεως.

Π. Ν. ΣΙΜΩΤΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιερὰ Μητρόπολις 'Αργολίδος

'Εχόντες ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπ' ἀριθ. 5262/3108/12-10-1972 Πράξιν τῆς Διαρκοῦς 'Ιερᾶς Συνόδου, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 186/26-10-1972 Φ.Κ.Ε., τ. Α', δι' ἧς ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς 'Ιερᾷ Μητροπόλει 'Αργολίδος συνεστήθη θέσις 'Ιεροκήρυκος, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εἰκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἰτήσιν μετὰ σχετικῶν δικαιολογητικῶν.

'Εν Ναυπλίῳ τῇ 8ῃ 'Ιουλίου 1974

† 'Ο 'Αργολίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

'Ιερὰ Μητρόπολις 'Ηλείας καὶ 'Ωλῆνης

Προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τοῦ Α' 'Ιεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου δριζύμενα προσόντα κληρικούς, ὅπως, ἐντὸς εἰκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσι σχετικὴν αἰτήσιν μετὰ τῶν νομίμων δικαιολογητικῶν εἰς τὰ ἐν Πύργῳ Γραφεῖα τῆς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως.

'Εν Πύργῳ τῇ 3ῃ 'Ιουλίου 1974

† 'Ο 'Ηλείας ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

'Ιερὰ Μητρόπολις Μαρωνείας

Προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς πλήρωσιν τῶν θέσεων τοῦ Πρωτοσυγκέλλου καὶ τῶν δύο θέσεων τακτικῶν 'Ιεροκήρυκων τῆς καθ' ἡμᾶς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἰτήσιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν.

'Εν Κομοτηνῇ τῇ 3ῃ 'Ιουλίου 1974

† 'Ο Μαρωνείας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

'Ιερὰ Μητρόπολις Ν. 'Ιωνίας καὶ Φιλαδελφείας

'Εχόντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 56/74 Κανονισμοῦ περὶ διαρθρώσεως τῶν τακτικῶν θέσεων τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου τῆς καθ' ἡμᾶς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως προκηρύσσομεν τὴν πλήρωσιν μιᾶς θέσεως Β' κατηγορίας τοῦ κλάδου Β1 Γραφείων, ἐπὶ βαθμοῖς 10ῳ - 6ῳ τακτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου τῆς καθ' ἡμᾶς 'Ιερᾶς Μητροπόλεως καὶ καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ τυπικὰ προσόντα καὶ γνώσεις ἢ εἰδικὴν προϋπηρεσίαν Λογιστοῦ, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν, ἐντὸς 15ῆς ἡμέρου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, αἰτήσεις μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν.

'Εν Ν. 'Ιωνίᾳ τῇ 16ῃ 'Ιουλίου 1974

† 'Ο Ν. 'Ιωνίας καὶ Φιλαδελφείας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Πατρών

Προκειμένου να προδῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν δύο κενωθεισῶν θέσεων Ἱεροκλήρων τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, παρακαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς θέσεις ταύτας καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς 20ημέρου ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως αἴτησιν μεθ' ἀπάντων τῶν δικαιολογητικῶν.

Ἐν Πάτραις τῆ 6ῃ Ἰουλίου 1974

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγ. Ἀθανασίου τῆς ἐνορίας Βασιλικῶν - Ἐλατείας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς κειμένης Νομοθεσίας «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, ἐνοριῶν καὶ ἐφημεριῶν» προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλωσιν Ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Λαμῖα τῆ 6ῃ Ἰουνίου 1974

† Ὁ Φθιώτιδος ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν Ἱερῶν Ναῶν: α) Ἀγ. Ἀποστόλων Ροβολιαρίου καὶ β) Ἀγ. Τριάδος Κοινότητος Ἀγ. Τριάδος Δοκρίδος, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς κειμένης νομοθεσίας «Περὶ Ἱ. Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσίευσως τῆς παρουσίας εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Λαμῖα τῆ 8ῃ Ἰουνίου 1974

† Ὁ Φθιώτιδος ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Λόγω μεγάλης ἐλλείψεως χάρτου, εἴμεθα ἠναγκασμένοι, ὅπως παύσωμεν χορηγοῦντες παντός εἶδους ἀνάτυπα ἐκ τῶν δημοσιευομένων ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς Περιοδικοῖς ἄρθρων, πλὴν τῶν ἐν τῇ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ» δημοσιευομένων ἐπιστημονικῶν μελετῶν, εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῶν ὁποίων θὰ δίδωμεν ἑκατὸν (100) καὶ μόνον ἀνάτυπα. Συγχρόνως εἴμεθα ἠναγκασμένοι, ὅπως περιορίσωμεν μέχρι τοῦ κατωτάτου δυνατοῦ ὀρίου τὰς σελίδας τῶν Περιδικῶν μας.

Ἐκ τῆς Διευθύνσεως

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκ διδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Κ Ω Ν. Γ. Μ Π Ο Ν Η Σ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἐτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 12 ἐτησίως.

Τιμὴ ἑκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 10.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐν τῇ ἐνότητι ἡ δύναμις.

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ Ἐκκλησία ἐναντι τῶν συγχρόνων μεγάλων προβλημάτων.

Ἐκλογή καὶ ἐνθρόνισις νέων Μητροπολιτῶν.

Μητρ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, Ἡ ἐν Χαλκίδι Ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευσις.

Ἰω. Καμίρη, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, Εἰσήγησις εἰς τὴν Διορθόδοξον Ἐπιτροπὴν ἐπὶ τοῦ Ὀρθοδοξο-Παλαιοκαθολικοῦ Διαλόγου.

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Κοσμήτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Διορθόδοξος Μνήμη ἐπὶ τῇ χιλιεστῇ ἐξακοσιοστῇ ἐπετείῳ ἀπὸ τοῦ θανάτου Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου.

Κων. Μουρατίδου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ συνταγματικὴ κατοχύρωσις τῶν Ἱερῶν Κανόνων.

Ἀρχιμ. Παντελ. Καθρεπτιδου, Ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Χαρ. Γ. Σωτηροπούλου, Εὐχαριστία καὶ θέωσις κατὰ τὸν Ἅγιον Μάξιμον τὸν Ὁμολογητὴν καὶ τὸν Νικόλαον Καβάσιαν.

Γ. Π. Σωτηρίου, Παιδαγωγικὰ μηνύματα τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι.

Παρατηρήσεων στήλη.

Στοιχεῖα ἀπολογισμοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἔτους 1973.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασίου 1 — Τηλ. 710.734

Προϊστάμενος Τυπογράφου Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3 Ζωγράφου. Τηλ. 787978.